

ปัจจัยที่ส่งผลต่อโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ

ปริญญานิพนธ์
ของ
พระมหาสุพจน์ สมเพชร (วชิรสโม)

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

ตุลาคม 2547

ปัจจัยที่ส่งผลต่อโมหจริตด้านการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ

บทคัดย่อ
ของ
พระมหาสุพจน์ สมเพชร (วชิรสีโม)

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ตุลาคม 2547

พระมหาสุพจน์ สมเพชร. (วชิรส์โม). (2547). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อโมหจริตด้านการเรียน ของนักเรียน* ช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอบางบาล จังหวัดศรีสะเกษ. ปรินท์นิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ: คณะกรรมการควบคุมปรินท์นิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสงคำเครือ, รองศาสตราจารย์เวรณี กรีทอง.

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอบางบาล จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามตัวแปร ดังนี้ เพศ ระดับชั้นปีที่ศึกษา นิัยทางการเรียน บุคลิกภาพ สภาพครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สัมพันธภาพของนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ลักษณะทางกายภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอบางบาล จังหวัดศรีสะเกษ ปีการศึกษา 2547 จำนวน 356 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อโมหจริตด้านการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอบางบาล จังหวัดศรีสะเกษ มี 8 ตอน คือ แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว แบบสอบถามนิัยทางการเรียน แบบสอบถามบุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัว แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ แบบสอบถาม สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน แบบสอบถามวัด โมหจริตด้านการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการศึกษา พบว่า

1.ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_9)

2.ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัย ได้แก่ นิัยทางการเรียน (X_{13}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (X_{15}) ลักษณะทางกายภาพ (X_{16}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{17}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{18})

3.ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับโมหจริตด้านการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 มี 12 ปัจจัย ได้แก่ เพศชาย (X_1) เพศหญิง (X_2) ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษาทุกระดับชั้น ($X_3 - X_8$) สถานภาพครอบครัว ($X_{10} - X_{12}$) และบุคลิกภาพ (X_{14})

4.ปัจจัยที่ส่งผลต่อโมหจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด มี 3 ปัจจัย ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{17}) นิสัยทางการเรียน (X_{13}) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_9) ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 นี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของโมหจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ได้ร้อยละ 26.8

5.สมการที่สามารถพยากรณ์โมหจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์มาเขียนสมการได้ดังนี้

5.1 สมการพยากรณ์โมหจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y} = 4.749 - .382X_{17} - .259X_{13} - .022X_9$$

5.2 สมการพยากรณ์โมหจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z = -.349X_{17} - .220X_{13} + .182X_9$$

FACTORS AFFECTING ON LEARNING MOHA JARITA OF THE THIRD LEVEL AND THE
FOURTH LEVEL STUDENTS OF KANTROMWITTAYAKHOM SCHOOL
IN AMPHOE KHUNHAN, CHANGWAT SRISAKET

AN ABSTRACT

BY

PHRAMAHA SUPHOT SOMPHET (WACHIRASAMO)

Presented in partial fulfillment of the requirements for the master
of Education degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University

October 2004

Phramaha Suphot Somphet (Wachirasamo). (2004). *Factors Affecting on learning Moha Jarita of The third level and The fourth Level Students of Kantromwittayakhom School in Amphoe Khunhan Changwat Srisaket*. Master thesis, M.Ed. (Educational Psychology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Asst. Prof. Promptida Sankamkrue, Assoc. Prof. Waythanee Greethong.

The purposes of this research were to investigate factors affecting on learning Moha Jarita of the third level and the fourth level students of Kantromwittayokhom School in Amphoe Khunhan, Changwat Srisaket according to the following factors; sex, level of studying, studying habits, personality, state of family, income of family, relationship between students and family member, physical environment, relationship between students and their teacher, and relationship between students and their friends. The 356 subjects were the third level and the fourth level students of Kantromwittayokhom School in Amphoe Khunhan, Changwat Srisaket in the academic year 2004. The instrument was the set of questionnaires composed of eight parts: personal data, studying habit, personality, relationship between students and family member, physical environment, relationship between students and their teacher, and relationship between students and their friends, learning Moha Jarita test. The data was analyzed by The Pearson Product Moment Correlation coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results were as follows;

1. There was significantly positive factor correlation among income of their family (X_9) and the learning Moha Jarita of the third level and the fourth level students of Kantromwittayokhom School in Amphoe Khunhan, Changwat Srisaket and at .01 level.

2. There were 5 significantly negative factors correlation among income of their family (X_9) and the learning Moha Jarita of the third level and the fourth level students of Kantromwittayokhom School in Amphoe Khunhan, Changwat Srisaket and at .01 level. studying habits (X_{13}), relationship between students and family member (X_{15}), physical environment (X_{16}), relationship between students and their teacher (X_{17}), and relationship between students and their friends (X_{18}).

3. There were 12 no significantly factors correlation among male (X_1), female (X_2), level of studying ($X_3 - X_8$) state of family ($X_{10} - X_{12}$), personality (X_{14}).

4. There were 3 significantly factors affecting on the learning Moha Jarita of the third level and the fourth level students: ranking from the most to the least affective factors; relationship between students and their teacher (X_{17}), studying habits (X_{13}), and income of their family (X_9) at .01 level. These factors could predicted on affecting on the learning Moha Jarita of the third level and the fourth level students about percentage 26.8.

5. The predicted equation of factors affecting on the learning Moha Jarita of the third level and the fourth level students at .01 level as follows:

5.1 In term of raw scores.

$$\hat{Y} = 4.749 - .382 X_{17} - .259 X_{13} - .022 X_9$$

5.2 In term of standard scores.

$$Z = -.349 X_{17} - .220 X_{13} + .182 X_9$$

ปัจจัยที่ส่งผลต่อโมหจิตด้านการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ

ปริญญานิพนธ์
ของ
พระมหาสุพจน์ สมเพชร (วชิรสโม)

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

ตุลาคม 2547
ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อโมหจริตด้านการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ

ของ

พระมหาสุพจน์ สมเพชร (วชิรสม)

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย ให้นำเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

วันที่ ตุลาคม พ.ศ. 2547

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ เวรณี กรีทอง)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร. พาสนา จุลรัตน์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์เวชนี กรีทอง กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และอาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ กรรมการผู้ได้รับแต่งตั้งเพิ่มเติมเพื่อสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนวคิด และข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการทำวิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตาและกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขออนุโมทนา มา ณ ที่นี้

ขอเจริญพรอนุโมทนาขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และอาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอเจริญพรอนุโมทนา คณาจารย์ในภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ เอาใจใส่ ห่วงใย และให้กำลังใจผู้วิจัยเสมอมา

ขอเจริญพรอนุโมทนา นายพันธ์ศักดิ์ ทรงกลด ผู้อำนวยการโรงเรียนร่มโพธิ์วิทยา อาจารย์และนักเรียน โรงเรียนร่มโพธิ์วิทยา ตำบลโพธิ์กระสังข์ อำเภอบางบาล ที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการพัฒนาเครื่องมือเพื่อการวิจัย (Try Out) เป็นอย่างดี และแนะนำเกี่ยวกับการทำปริญญานิพนธ์

ขอเจริญพรอนุโมทนา นายทองคำ พรหมดี ผู้อำนวยการโรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อาจารย์และนักเรียน โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม ตำบลกันทรอม อำเภอบางบาล จังหวัดศรีสะเกษ ที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดีและแนะนำเกี่ยวกับการทำปริญญานิพนธ์

ขอขอบคุณ พี่น้อง สหธรรมิก พี่ๆ น้องๆ ทั้งที่วัดปากน้ำภาษีเจริญ กรุงเทพฯ และสาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา ที่ให้คำแนะนำ และให้กำลังใจมาโดยตลอด

ขอเจริญพรอนุโมทนา โยมพ่อ โยมแม่ ญาติ พี่น้องที่อยู่ทางบ้านที่ส่งกำลังใจมาให้ตลอด และขออุทิศบุญกุศลที่จะพึงมีแด่หลวงพี่ประทับ ปัญญาที่ไป ผู้ล่วงลับไปแล้ว

พระมหาสุพจน์ สมเพชร (วชิรสม)

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
	ความสำคัญของการวิจัย	4
	ขอบเขตของการวิจัย	4
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	4
	ตัวแปรที่ศึกษา	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
	กรอบแนวคิดในการวิจัย	9
	สมมติฐานของการวิจัย	10
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโมหจริต	12
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโมหจริต	12
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโมหจริต	18
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ	19
	เอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ	20
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ	20
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องระดับชั้นปี	22
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้นปี	22
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องระดับชั้นปี	22
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยทางการเรียน	24
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิสัยทางการเรียน	24
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยทางการเรียน	25
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ	26
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ	26
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ	29
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพครอบครัว	31
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพครอบครัว	31
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพครอบครัว	33

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว.....	34
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว.....	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว.....	34
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง.....	36
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง.....	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง.....	37
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพ.....	39
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพ.....	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพ.....	42
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู.....	44
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู.....	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู.....	45
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน.....	47
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน.....	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน.....	48
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	50
การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	50
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	51
การเก็บรวบรวมข้อมูล	65
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และการแปลผล.....	66
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า.....	67
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	74
สังเขปความมุ่งหมาย สมมุติฐาน และวิธีการศึกษาค้นคว้า.....	74
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	76
อภิปรายผล	77
ข้อเสนอแนะ	88

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	89
ภาคผนวก.....	99
ภาคผนวก ก.....	99
ภาคผนวก ข.....	115
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	124

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นเพศ.....	51
2 แสดงจำนวนร้อยละของนักเรียนช่วงชั้นที่3 และ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคมที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ชั้นปีที่กำลังศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ และ สภาพครอบครัว.....	68
3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และ ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน.....	69
4 แสดงการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็น โมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียน กันทรอม วิทยาคม.....	71
5 แสดงการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของปัจจัยที่ส่งผลต่อโมหจริตของนักเรียนช่วง ชั้นที่ 3 และ4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ.....	72
6 แสดงปัจจัยที่สามารถพยากรณ์โมหจริตของนักเรียน ช่วงชั้นที่3 และ 4 โรงเรียนกันทรอม วิทยาคม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis).....	73
7 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามนิสัยทางการเรียน.....	116
8 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามบุคลิกภาพเก็บตัว-แสดงตัว.....	117
9 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของ แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับ สมาชิกในครอบครัว.....	118
10 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของลักษณะทางกายภาพ.....	119
11 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู...	120
12 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง นักเรียนกับเพื่อน.....	121
13 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามวัดโมหจริตด้านการเรียน	122

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันนี้มนุษย์ได้ศึกษาหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่เป็นหลักธรรมที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้โดยไม่จำกัดกาลเวลา ตามสถานการณ์ต่างๆ สามารถให้ผลแก่คนที่นำไปปฏิบัติได้ตามสมควรแก่การปฏิบัติ สามารถพิสูจน์ได้ด้วยตนเอง ผู้ที่นำไปประพฤติปฏิบัติเท่านั้น จึงจะรู้ถึงผลที่จะเกิดจากการนำหลักธรรมนั้นไปปฏิบัติ ผู้อื่นไม่สามารถที่จะรับรู้และเข้าถึงผลของการปฏิบัติด้วยการอ่าน การคิดตามตรรกะ หรือการอนุมานคาดคะเนใดๆ ทั้งนี้ (พระธรรมปิฎก. 2540 : คำนำ) ศาสนามีอิทธิพลต่อมนุษย์มาก สามารถกำหนดรูปแบบแนวทางการแสดงออกต่างๆ ของมนุษย์ได้ ไม่ว่าจะเป็นส่วนที่แสดงออกในเรื่องที่เกี่ยวกับความเชื่อถือ ความศรัทธา ค่านิยมต่างๆ อันเป็นวิถีชีวิตที่มนุษย์ยึดถือปฏิบัติกันอยู่ในสังคม สิ่งเหล่านี้มีบทบาทต่อการแสดงออก ให้เกิดการสร้างสรรค์อื่นๆ การเรียนรู้ ความรู้สึกนึกคิด การตัดสินใจ ระบบศาสนายังมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมอื่นที่ไม่ใช่สิ่งเกี่ยวข้องกับศาสนาโดยตรง เช่น พฤติกรรมทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมอันเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กันของการอยู่ร่วมกันระหว่างมนุษย์ด้วยกัน (วไลพร ภาณุตานนท์ ณ มหาสารคาม. 2527 : 1-2)

การศึกษาในปัจจุบันนี้ ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนให้เป็น คนเก่ง ดี และมีความสุข พระธรรมปิฎก (2536 : 13) กล่าวไว้ว่า ชีวิตมนุษย์เป็นชีวิตอยู่ได้ด้วยการศึกษา และจะอยู่ดียิ่งขึ้นไปก็ด้วยการศึกษายิ่งขึ้นไป ชีวิตที่ดีคือชีวิตแห่งการศึกษา ถ้าชีวิตไม่มีการศึกษาก็ไม่มีความหมาย การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ พระพุทธศาสนาจึงมองว่าชีวิตมนุษย์จึงเป็นชีวิตแห่งการศึกษายกระดับคุณภาพชีวิตตนเองด้วยการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข และในการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งหมายถึงการพัฒนาคนให้เป็น “คนเก่ง ดี และมีความสุข” ด้วยกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการนำเอาวิธีการทางศาสนาเป็นเครื่องมือในการพัฒนา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : คำนำ)

การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้นผู้สอนต้องเข้าใจวิธีการสอนจึงทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การเรียนการสอนจะประสบความสำเร็จได้ หากวิธีการสอนที่ผู้สอนเลือกใช้จากความเหมาะสมกับผู้เรียนชอบ หากผู้สอนใช้การสอนที่สอดคล้องกับอุปนิสัยของผู้เรียนจะทำให้ผู้เรียน

เรียนรู้ได้เร็ว ผู้สอนต้องสอนให้เหมาะสมกับจริตของนักเรียน ซึ่งในทางพระพุทธศาสนามีวิธีการที่ทำให้การเรียนการสอนเกิดการเรียนรู้ (อำนาจ เจริญศิลป์. 2545 : 79)

การนำเอาวิธีการทางพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาบุคคล ต้องศึกษาเรื่องนิสัย พื้นเพ ของผู้ที่สอนให้ดีก่อนจึงจะเกิดผลดี อำนาจ เจริญศิลป์ (2545 : 82) กล่าวถึงวิธีสอนในพุทธศาสนาไว้ว่า ต้องรู้จักบุคคลที่จะสอน เป็นหลักการอันสำคัญ เพราะในการสอนคนอื่นนั้นการที่จะทำให้คำสอนฝังใจผู้เรียนก็ต้องรู้จักบุคคลที่จะรับคำสอนก่อนว่าผู้เรียนต้องการอะไรหรือผู้เรียนจำเป็นต้องทำอะไร เช่นเดียวที่บุคคลจะให้อาหารแก่ใครก็ตาม ควรจะทราบเสียก่อนว่าผู้นั้นหิวบ้างไหม และอาหารชนิดนั้นจะเหมาะกับตัวเขาหรือไม่ การที่จะรู้อย่างนั้นได้ก็ต้องศึกษาพื้นเพดั้งเดิมของบุคคลว่าเป็นอย่างไร ถ้าเป็นชาวตะวันตกก็ไม่เหมาะที่จะจัดน้ำพริกหรือแกงเผ็ดให้รับประทาน ก่อนทำการสอนนั้นก็เช่นกันต้องทราบก่อนว่า ผู้ที่จะสอนมีพื้นเพทางด้านจิตใจเป็นอย่างไร นับเป็นเรื่องสำคัญในการศึกษาและการสอนอย่างมาก ตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้นรวมหมายถึงบุคลิกภาพของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างมากตามที่ สุวิทย์ ไพทยวัฒน์ (2541 : 19-20) กล่าวไว้ว่า บุคลิกภาพเป็นสิ่งสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์อย่างมาก บุคคลที่มีบุคลิกภาพดีจะมีความปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดี บุคลิกภาพจะช่วยให้การปรับตัวเข้ากับสิ่งต่างๆ รวมทั้งการศึกษาด้วย

มนุษย์มีพันธุกรรมที่ต่างกันเติบโตในสิ่งแวดล้อมทางสังคม เชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีต่างกันบุคลิกภาพของมนุษย์จึงมีมากมายหลายรูปแบบมนุษย์ทุกยุคทุกสมัยเพียรพยายามที่จะเข้าใจลักษณะบุคลิกของมนุษย์ (ศรีเรือน แก้วกังวาน. 2539 : 7) หลักธรรมในพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานั้นมีมากมาย การประยุกต์เอาหลักธรรมมาใช้เป็นวิธีในการเรียนการสอนนั้นสามารถทำได้ นักการศึกษาหลายท่านเสนอให้นำเอาวิธีการสอนมนุษย์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เช่น ประสาร ทองภักดี (2531 : 49-50) กล่าวไว้ว่า ก่อนที่พระพุทธร่องค์จะทรงเทศนาสอนมนุษย์นั้นพระองค์จะต้องรู้จักบุคคลที่พระองค์จะสั่งสอนเสียก่อน ว่าผู้เรียนหรือผู้รับฟังคำสั่งสอนนั้นมีพื้นฐานของจิตใจเป็นอย่างไร เกิดในตระกูลใด ประกอบอาชีพอะไร อยู่ในวรรณะใดบ้าง โดยดูจริตของผู้เรียนหรือผู้ฟังธรรมว่ามีจริตเป็นอย่างไร เมื่อพระองค์ทรงทราบแล้วจึงค่อยสั่งสอนให้เหมาะสมกับจริตของแต่ละบุคคล เช่น ถ้าจะสอนบุคคลประเภทโมหจริตก็ต้องเลือกหลักธรรมที่จะทำให้เขารู้จักพิจารณาหาเหตุผล กระฉับกระเฉง ว่องไว

การศึกษาเรื่องจริต ไม่ใช่แค่นำมาใช้ในการตรวจพิจารณาลักษณะของคน หรือทำนายพฤติกรรมหรือรู้จักธรรมชาติของคนที่จะสอนเท่านั้น เสถียร ชาวไทย และคณะ (ศึกษาศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์ ภาคที่ 7 การแนะแนวการศึกษา. 2526 : 5-12) ยังแนะนำให้ใช้การศึกษาเรื่องจริต มาใช้ในการแนะแนวในโรงเรียน โดยเฉพาะในโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3 และ 4 ซึ่งมีพัฒนาการอยู่ในช่วงวัยรุ่น โดยให้ครูแนะแนวศึกษาจริตของนักเรียนให้รู้จักอุปนิสัย อหิยาศัย ของนักเรียนเสียก่อนจึงสามารถแนะแนวและพัฒนาบุคลิกภาพรวมทั้งการแก้ปัญหาของนักเรียนได้ การศึกษาจริต 6 ตามแนวพระพุทธศาสนาจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อครูและนักเรียนในโรงเรียนเป็นอย่างมากในปัจจุบัน

จากการที่ผู้วิจัยเคยสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนกันทรอมวิทยาเขต เป็นเวลา 1 ปี และจากการสัมภาษณ์ครูสอนโรงเรียนกันทรอมวิทยาเขต จำนวน 7 คน เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ทำให้ผู้วิจัยทราบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 จำนวนเกินครึ่ง จากนักเรียนทั้งหมด 763 คน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และผู้วิจัยจึงได้ทำการสำรวจปัญหาเบื้องต้นกับนักเรียนทั้งช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 500 คน โดยใช้คำถามปลายเปิด จำนวน 2 ข้อ ดังนี้

ข้อที่ 1 ถามว่า ขณะที่นักเรียนกำลังเรียน หรือทำกิจกรรมในโรงเรียนแห่งนี้ นักเรียนมีปัญหาด้านการเรียนในเรื่องใดบ้าง ผลการสำรวจสรุปได้ว่า นักเรียนทุกระดับชั้นมีปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จำนวน 258 คิดเป็นร้อยละ 51.6 ปัญหาด้านสัมพันธภาพกับครู จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8 ปัญหาด้านการปรับตัว จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 23.6

ข้อที่ 2 ถามว่า จากปัญหาในข้อ 1 นักเรียนคิดว่าปัญหานั้นเกิดจากสาเหตุใดบ้าง ผลการสำรวจสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีสาเหตุ คือ 1.เกียจคร้านเรียนหนังสือ จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 46.8 2.ความไม่ตั้งใจเรียน จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 39.1 3.ไม่สามารถจำบทเรียนได้ จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 37.6 4.ไม่สามารถแบ่งเวลาเรียนกับเวลาเล่นได้ จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 32 นักเรียนที่มีปัญหาด้านสัมพันธภาพกับครู มีสาเหตุ คือ 1.ความเกรงกลัวครู จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 76.6 และ 2.อายุครู จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 23.3 ว่า นักเรียนที่มีปัญหาด้านการปรับตัวกับเพื่อน มีสาเหตุ คือ 1.เพื่อนอยู่คนละหมู่บ้าน จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 55 และ 2. การใช้ภาษาสื่อสารที่ต่างกัน จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 45

จากการสำรวจปัญหาเบื้องต้นสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำส่วนหนึ่งมีโมหจริตด้านการเรียนด้วย ผู้วิจัยจึงใช้แบบทดสอบปลายปิดวัดจิต 6 ของนักเรียน โรงเรียนกันทรอมวิทยาเขต อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ นักเรียนมีโมหจริต จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 24.24 มีโทสจริต จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 20.05 มีราคะจริต จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 18.74 มีวิตกจริต จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 16.90 มีพุทธิจริต จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 11.53 และมีสัทธาจริต จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 8.53 และจากผลการสำรวจแบบทดสอบปลายปิดพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีโมหจริตด้านการเรียนมากที่สุด

นักเรียนที่มีโมหจริตด้านการเรียนมากจะเป็นคนที่ไม่ค่อยสนใจเรียน ไม่ตั้งใจเรียน ไม่คำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของตน ต่อไปในอนาคตก็จะส่งผลถึงการดำเนินชีวิตที่เป็นไปอย่างไร้ประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดปัญหาต่างตามมามากมาย (พระธรรมปิฎก. 2536 : 51)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลโมหจริตด้านการเรียน เพราะการที่บุคคลมีโมหจริตมากเกินไปไม่เป็นผลดีต่อนักเรียน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อโมหจริตด้านการเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไข และลดโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนต่อไป และเพื่อเป็นการ

นำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนและการดำเนินชีวิตให้เป็นประโยชน์และกว้างขวางยิ่งๆ ขึ้นไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน กับโมหจริตด้านการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ

2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ที่ส่งผลต่อโมหจริตด้านการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ

3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อโมหจริตด้านการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในการวางนโยบายเกี่ยวกับการเรียน ของนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขโมหจริตด้านการเรียน ของนักเรียนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีโอกาสประสบความสำเร็จทางการเรียนและการดำเนินชีวิตมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 719 คน แบ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 167 คน เป็นนักเรียนชาย 90 คน นักเรียนหญิง 77 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 171 คน เป็นนักเรียนชาย 79 คน นักเรียนหญิง 92 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 141 คน เป็นนักเรียนชาย 73 คน นักเรียนหญิง 68 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 82 คน เป็นนักเรียนชาย 31 คน นักเรียนหญิง 51 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 91 คน เป็นนักเรียนชาย 44 คน นักเรียนหญิง 47 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 67 คน เป็นนักเรียนชาย 32 คน นักเรียนหญิง 35 คน

2.กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนกันทรอมวิทยาเขต อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 356 คน แบ่งเป็น นักเรียนชาย จำนวน 173 คน นักเรียนหญิง จำนวน 183 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Yamane. 1967 : 88 - 886) โดยใช้ระดับชั้นปี และเพศ เป็นชั้น (Strata)

ตัวแปรที่ศึกษา

1.ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่

1.1.1 เพศ

1.1.2 ระดับชั้นปีที่ศึกษา

1.1.3 นิสัยทางการเรียน

1.1.4 บุคลิกภาพ

1.2 ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่

1.2.1 สภาพครอบครัว

1.2.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

1.2.3 สัมพันธภาพของนักเรียนกับผู้ปกครอง

1.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่

1.3.1 ลักษณะทางกายภาพ

1.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

1.3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ โมหจริตด้านการเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โมหจริตด้านการเรียน หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่เรียนไม่ทันเพื่อน และเรียนไม่รู้เรื่อง ไม่สนใจในการเรียน เบื่อหน่ายการเรียน มีอาการง่วงนอนในขณะที่เรียน เกียจคร้าน ไม่ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย ไม่ซักถามข้อสงสัยต่อครูทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนทำงานขาดความเรียบร้อยและไม่เป็นระเบียบ มีความคิดเห็นคล้อยตามคนอื่น ไม่มีความคิดเห็นเป็นของตนเอง ซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำของตัวนักเรียนเอง

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อโมหจริตด้านการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา หมายถึง สิ่งที่ส่งผลต่อโมหจริตด้านการเรียน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว หมายถึง ลักษณะเฉพาะตัวของนักเรียนหรือสภาพต่างๆ ไปของนักเรียน ได้แก่

2.1.1 เพศ ได้แก่ เพศชาย เพศหญิง

2.1.2 ระดับชั้นปีที่ศึกษา หมายถึง ช่วงชั้นที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ ได้แก่ ช่วงชั้นที่ 3 คือ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 คือ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6

2.1.3 นิสัยทางการเรียน หมายถึง การกระทำของนักเรียนที่ทำเป็นประจำเกี่ยวกับการเรียน ได้แก่ การแบ่งเวลาในการเรียน การทบทวนบทเรียน ความสม่ำเสมอในการเข้าชั้นเรียน การเข้าชั้นเรียนตรงตามเวลา การทำงานที่ได้รับมอบหมาย ความตั้งใจเรียน การซักถามข้อสงสัยต่อครู ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

2.1.4 บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะรวมของนักเรียนที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรม การแสดงออกเพื่อตอบสนองความต้องการสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

2.1.4.1 บุคลิกภาพเก็บตัว หมายถึง นักเรียนที่มีลักษณะเงียบขรึม ชอบอ่านหนังสือมากกว่าเข้าสังคม ไม่ชอบพบปะพูดคุยกับคนอื่น ยกเว้นคนใกล้ชิดหรือเพื่อนสนิท ไม่ชอบเข้าสังคม ไม่ชอบความตื่นเต้น ใช้ชีวิตอย่างเคร่งเครียด มีระเบียบแบบแผนควบคุมอารมณ์และความรู้สึกได้ดี โดยปกติ ไม่มีความประพฤติก้าวร้าว ค่อนข้างมองโลกในแง่ร้าย

2.1.4.2 บุคลิกภาพแสดงตัว หมายถึง นักเรียนที่มีความสามารถในการเข้าสังคม ชอบงานสร้างสรรค์รื่นเริง มีเพื่อนมาก ช่างพูดช่างคุย ไม่ชอบการเรียนหรือทำงานตามลำพัง ชอบความสนุกสนาน ตลกขบขัน ค่อนข้างมองโลกในแง่ดี แต่ก้าวร้าว อารมณ์เสียได้ง่าย

2.2 ปัจจัยด้านครอบครัว หมายถึง สภาพการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ปกครอง และนักเรียน ได้แก่ สภาพครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และสัมพันธภาพของนักเรียนกับผู้ปกครอง

2.2.1 สภาพครอบครัว หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา รวมทั้งการมีชีวิตอยู่ของบิดามารดาของนักเรียนแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

2.2.1.1 บิดามารดาอยู่ด้วยกัน

2.2.1.2 บิดามารดาหย่าร้างกัน

2.2.1.3 บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม

2.2.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง รายได้ของบิดามารดาที่ได้รับรวมกันเป็นรายเดือน ในกรณีที่นักเรียนไม่มีบิดามารดาให้หมายถึง รายได้ของผู้ปกครองที่ได้รับในแต่ละเดือน

2.2.3 สัมพันธภาพของนักเรียนกับผู้ปกครอง หมายถึง การปฏิบัติตนของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง ต่อนักเรียน และการปฏิบัติตนของนักเรียนต่อบิดามารดา หรือผู้ปกครอง เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.3.1 การปฏิบัติตนของบิดามารดา หรือผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน ได้แก่ การเอาใจใส่ต่อนักเรียน ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมทางการเรียนที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น ให้ความสนใจในการทำกิจกรรมของนักเรียนกับเพื่อน ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียน การให้กำลังใจของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนประสบความสำเร็จทางการเรียน หรือเพื่อการพัฒนาทางด้านความคิดของนักเรียน ให้ความรักความห่วงใยใกล้ชิดต่อนักเรียน

2.2.3.2 การปฏิบัติตนของนักเรียนที่มีต่อบิดามารดา หรือผู้ปกครอง ได้แก่ การขอคำแนะนำและการซักถามเมื่อมีข้อสงสัย การขอให้บิดามารดา หรือผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและรับรู้เรื่องราวต่างๆ ในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น การแสดงความรัก การให้ความเคารพของนักเรียนต่อบิดามารดา หรือผู้ปกครอง การเชื่อฟัง ไม่ทำให้อับอายหรือผู้ปกครองเสียใจ

2.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง สภาพการณ์ทางการเรียนที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนที่มีผลต่อนักเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ ซึ่งประกอบด้วย

2.3.1 สถานที่เรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพภายในห้องเรียน ความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายในห้องเรียนขนาดของห้องเรียนเมื่อเทียบกับปริมาณของนักเรียน บริเวณห้องเรียนปราศจากสิ่งรบกวนต่างๆ ได้แก่ เสียงดัง กลิ่นที่ไม่พึงประสงค์

2.3.2 สื่อและอุปกรณ์ทางการเรียนการสอน ได้แก่ ปริมาณของสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนเมื่อเทียบกับปริมาณของนักเรียน ความทันสมัย คุณภาพการใช้งาน รวมทั้งทักษะการใช้สื่อการเรียนการสอนนั้นๆ ของครูและนักเรียน

2.4 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู และการปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.4.1 การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู ได้แก่ การตั้งใจเรียน การขอคำแนะนำ การซักถามเมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการเรียน การให้ความเคารพเชื่อฟัง และการปฏิบัติตามคำสั่งสอนของครู

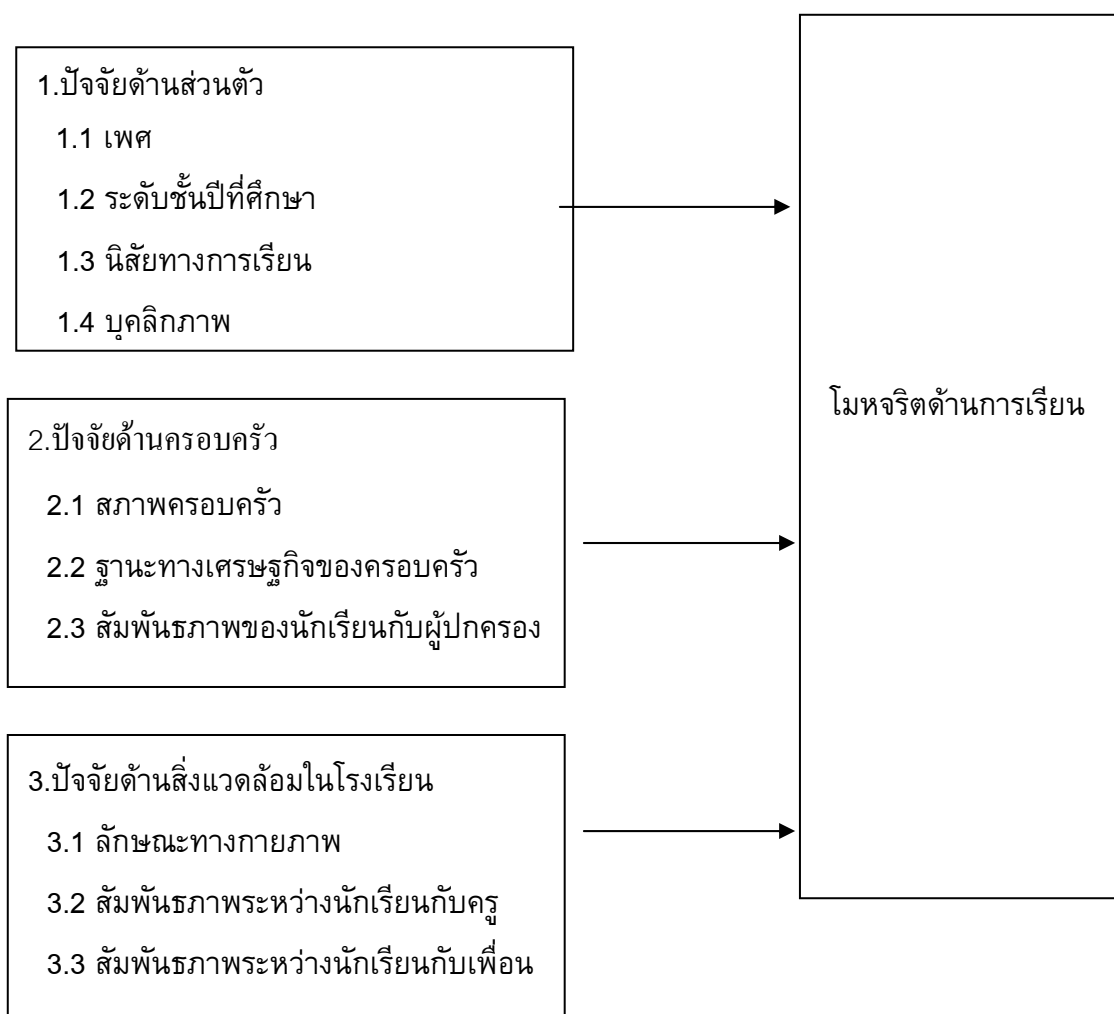
2.4.2 การปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน ได้แก่ การให้ความรักความอบอุ่น การเอาใจใส่ ตั้งใจอบรมสั่งสอนนักเรียน ยอมรับฟังความคิดเห็น ให้ความเป็นกันเอง และดูแลให้คำปรึกษานักเรียนเมื่อเกิดปัญหาขึ้นกับนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความเต็มใจ

2.4.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนและเพื่อนที่มีต่อกันทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันกับกลุ่มเพื่อนเพื่อให้เกิดความสำเร็จด้านการเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับ
โมหจริตด้านการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอ
ขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ

2. ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ส่งผลต่อโมหจริต
ด้านการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอขุนหาญ
จังหวัดศรีสะเกษ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1.เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโมหจริตด้านการเรียน

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโมหจริตด้านการเรียน

1.1.1 ความหมายของโมหจริตและการสังเกตคนโมหจริต

1.1.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อโมหจริต

1.1.3 ลักษณะของคนโมหจริต

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโมหจริตด้านการเรียน

2.เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 เพศของนักเรียน

2.2 ระดับชั้นปีที่ศึกษาอยู่

2.3 นิสัยทางการเรียน

2.4 บุคลิกภาพ

2.5 สภาพของครอบครัว

2.6 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

2.7 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

2.8 ลักษณะทางกายภาพ

2.9 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

2.10 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโมหจิตด้านการเรียน

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโมหจิตด้านการเรียน

1.1.1 ความหมายของจิต

ปิ่น มุทุกันต์ (2500 : 89-93) กล่าวว่า จิต มีความหมายว่า สภาพปกติของบุคคล เป็นพื้นเดิมนิสัย อหยาตย์ อุปนิสัย อหยาตย์กับจิต มีความหมายใกล้เคียงกันมาก คือ หมายถึงพื้นเพของใจด้วยกัน แต่คำว่า อหยาตย์ มีความหมายแคบกว่าคำว่า จิต เพราะเป็นคำกล่าวถึงลักษณะของใจอย่างรวมๆ เช่น อหยาตย์ดี อหยาตย์ไม่ดี อหยาตย์กว้างขวาง อหยาตย์คับแคบ ดังนั้นเป็นต้น ไม่ได้แยกแยะออกไปว่า ดีอย่างไร ไม่ดีอย่างไร คือ ไม่มีรายละเอียด แต่คำว่า จิต เป็นการแยกอย่างละเอียด ปิ่น มุทุกันต์ ยังกล่าวอีกว่า การจะพูดถึงลักษณะของดอกไม้ที่พบเห็น ก็อาจพูดได้ 2 ชั้น คือพรรณนาให้ทราบเพียงหยาบๆก็ได้ เช่น ดอกไม้นั้นงามเหลือเกิน ดอกไม้นั้นงามจริงๆ ดอกไม้นั้นงามแท้ๆ ดอกไม้นั้นงาม อย่างนี้ก็ได้ นี่ชั้นหนึ่ง อีกชั้นหนึ่งบอกรายละเอียดเลย เช่นบอกว่า ดอกไม้ดอกนั้น กลีบใหญ่ สีชมพู เกสรสีเหลือง ก้านยาว เป็นต้น

วสิน อินทสระ (2510 : 34) กล่าวว่า จิต หมายถึง อาการทางกายทางวาจา ที่ประพฤติอยู่ประจำ จะเรียกว่าอหยาตย์บวคนิสัยและอุปนิสัยก็ได้

เกิด ธนชาติ (2513 : 616) ให้ความหมายไว้ว่า ความประพฤติ ได้แก่ กิริยา ที่เคลื่อนไหวทางกาย วาจา ใจ การเคลื่อนไหวของทวารทั้ง 3 นี้ มีคำที่เรียกต่างกันว่า ทำ พูด คิด และมีภาสิตโบราณขยายความคำว่า ประพฤติไว้ว่า การทำ การพูด การคิด เป็นจิตของคนทั้งหลาย เป็นเครื่องหมายของความเป็นอยู่ เป็นเหตุบอกให้รู้ชนิดของคนดี หรือคนชั่ว

พระราชวรมนี (ปยุตต์ ปยุตโต. 2520 : 156) ให้ความหมายไว้ว่า จิตหรือจริยา 6 หมายถึง ความประพฤติปกติ ความประพฤติซึ่งหนักไปในทางใดทางหนึ่งอันเป็นปกติประจำ อยู่ในสันดาน พื้นเพของจิต อุปนิสัย แบบหรือประเภทใหญ่ๆ แห่งพฤติกรรมของคน

พระมหาวิระ ถาวโร (2521 : 80) กล่าวว่า จิต แปลว่า จิตที่ท่องเที่ยว สถานที่จิตท่องเที่ยว หรืออารมณ์เป็นที่ท่องเที่ยวของจิตนั้น ซึ่งท่านประมวลไว้ 6 ประการ คือ รากจิต โทสจิต โมหจิต สัทธาจิต วิตกจิต พุทธิจิต

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2526 : 41-42) กล่าวว่า ให้ความหมายของคนที่ เป็นอาจิณ หรือเป็นเจ้าเรือน คืออุปนิสัยหรือพื้นเพของจิต คนที่มีความประพฤติ หรืออุปนิสัยใจคอหนักไปในทางใด ก็เป็นคนจิตอย่างนั้น เป็นเจ้าเรือน แต่ไม่ได้หมายความว่า คนเช่นนั้นจะไม่มีจิตอย่างอื่นอยู่ด้วย คนหนึ่งอาจมีจิตหลายอย่างปนอยู่ แต่ถ้ามีความประพฤติหนักไปในทางใดมาก ก็เป็นคนจิตนั้นๆ

พระพุทฺธโฆษณาจารย์ (ปกรณวิเสสวิสุทธิมรรค, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย แปล. 2540 : 40-41) กล่าวว่า คำว่า จิต จริยา ปกติ มีความหมายเหมือนกัน คือ เป็นความประพฤติที่เด่นในด้านนั้นๆ ลักษณะของบุคคลนั้นๆ ที่แสดงออกมา รวมถึงความรู้สึกนึกคิด ซึ่งแตกต่างกัน

ออกไปในแต่ละจิต ซึ่งบุคคลจะแสดงออกทางอริยาบท การทำงาน การบริโภค การประพฤติธรรม เป็นต้น

อนุสร จันทพันธ์ และบุญชัย โกศลธนากุล (2546 : 9 - 10) กล่าวว่า หมายความว่า หมายถึงสภาวะจิตของคนตามธรรมชาติ คนๆหนึ่งอาจมีหลายจิตประสมประสานกันอยู่ แต่จะมีจิตใดจิตหนึ่งเด่นกว่าจิตอื่นในแต่ละช่วงเวลาของชีวิต จิตที่ทรงลงมาจะกลายเป็นจิตเด่นกว่าจิตอื่นขึ้นมาได้เมื่อคนคนนั้นประสบวิกฤติการณ์ หรือชีวิตมีความรู้เรื่องจิตตรงจะกลายเป็นจิตเด่นได้

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า จิต เป็นความประพฤติของแต่ละบุคคล ซึ่งแสดงออกด้วยการคิด การทำ การพูด ความรู้สึก ลักษณะนิสัยใจคอ ซึ่งแต่ละบุคคลจะมีจิตไม่เหมือนกัน แต่บุคคลคนหนึ่งจะมีจิตผสมกัน เป็นจิตเด่นและจิตรอง

1.1.2 ประเภทของจิต

ปิ่น มุกกันต์ (2500 : 52) กล่าวแยกประเภทของจิตทั้ง 6 อย่าง ไว้ดังนี้

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสแสดงความแตกต่างของคนที่มีจิต ทรงแสดงว่า คนเหมือนกันแต่ไม่เหมือนกัน ก็เพราะชอบไม่เหมือนกัน พฤติกรรมไม่เหมือนกัน ท่านเรียกว่า จิตคนเหมือนกัน แต่ถ้าจิตต่างกัน ก็จะมีอารมณ์ต่างกัน ความต่างกันของอารมณ์นี้เอง ที่ทำให้มนุษย์เราคิดต่างกัน และเกิดความขัดแย้งกันตลอดเวลา ด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นต้องเรียนรู้พฤติกรรมของคนใน จิต 6 คือ

1.คนบางคนรักสวยรักงาม ชอบแต่งตัว ชอบประดิษฐ์ ทำงานช้าแต่ละเอียด คนประเภทนี้ท่านเรียกว่า คนราคะจิต

2.คนบางคนใจร้อน หงุดหงิด ชอบแสดงอำนาจเป็นนิสัย ทำอะไรรวดเร็ว พูดเร็ว ไม่สนใจเรื่องละเอียดอ่อน ชอบหลักการมากกว่ารายละเอียด คนประเภทนี้ท่านเรียกว่า คนโทสจิต

3.บางคนชอบแสดงว่าตนไม่รู้อะไรไว้ก่อนเพราะปลอดภัยกลัวผิด กลัวถูกตำหนิ กลัวถูกใช้งาน การไม่รู้คือไม่ต้องทำ เมื่อไม่ทำก็ไม่ผิด ท่านเรียกว่าคนพวกนี้ว่า คนโมหจิต

4.บางคนเชื่อง่าย ชื่นชมอะไรง่าย ๆ โดยไม่พิจารณา หรือตำหนิง่าย ๆ แล้วกลับชื่นชมอีกเมื่อคนอื่นชื่นชม แปลว่ากลับคำได้ง่าย ทำตามคนอื่น ไม่มีจุดคิดของตนเอง เรียกว่าคนสัทธาจิต

5.บางคนชอบคิด ชอบแสดงเหตุผล ชอบศึกษาเรียนรู้ ชอบหาความจริงของเรื่องนั้น ๆ นิสัย ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ จนกว่าจะเห็นได้ปัญญาของตน ท่านเรียกว่า คนพุทธิจิต

6.บางคนชอบจับจดฟังसान ชอบบ่น จู้จี้ จุกจิก ทำงานแบบหยิบหย่อง ไม่ทำอะไรเป็นชิ้นเป็นอัน ชอบเป็นผู้ตามมากกว่าผู้นำ คิดมาก กังวลมาก ท่านเรียกว่า คนวิตกจิต

1.1.3 ความหมายและการสังเกตคนโมหจิต

พระพุทธโฆษาจารย์ กล่าวว่าในคัมภีร์ปกรณ์วิเสสวิสุทธิมรรค (2540. 44-45) ว่า คนโมหจิต เดินท่าทางงอแง วางเท้ายกเท้าราวกะคนหวาด สะดุ้ง และรอยเท้าของเขาเป็นรอยเลอะ

เลื่อน แม้การยื่นแห่งคนโมหจริต มีอาการส่ายไปมา แม้ในการนั่ง ก็เหมือนกัน การนอนของคนโมหจริต ปุ่ที่นอนไม่เป็นรูป นอนแก้งก้าง คว่าหน้าเป็นส่วนมาก และเมื่อถูกปลุกให้ลุก ทำเสียงหือๆ ตลอดเวลา ลุกขึ้นอืดอาด

คนโมหจริต เวลาทำงาน เช่น การกวาด จับไม้กวาดหลวม บัดไปบัดมา กวาด ไม่สะอาด ทั้งไม่เรียบ กิจการงานมีการสวมนและชักเสื่อผ้าเป็นต้น ก็เป็นเช่นเดียวกัน คือไม่เรียบร้อย หย่อนยานรุ่มร่าม

การบริโภค ของคนโมหจริต เป็นคนชอบของกินไม่แน่นอน เมื่อบริโภคแล้วก็ทำคำข้าว เล็กๆ ไม่กลมกล่อม ปล่อยเม็ดข้าว ให้ร่วงลงใน ภาชนะ ที่ใส่ข้าว ทำปากเลอะ ความคิดฟุ้งซ่าน ตรึกตรองเรื่อง นั้นๆ ไปกินไป

กิริยาการดูเป็นต้น ของคนโมหจริต เห็นรูปอย่างใดอย่างหนึ่งเข้า ก็สุดแต่คนอื่น ได้ยินเขาติ บ้าง ได้ยินเขาชม ก็ชมบ้าง แต่ส่วนตนเป็นคนเฉยๆ โดยอญญาณเบกขา (การนิ่งเฉย หรือวางเฉยเพราะไม่รู้) แม้ในอาการทั้งหลายมีฟังเสียงเป็นต้น ก็เช่นเดียวกัน

ปิ่น มุกุกันต์ (2500 : 85 -85) โมหะในที่นี้ หมายถึงความอืดอาด เจื้อยชาของจิตใจ จิตที่มีโมหจริตเป็นจิตที่ขาดความคล่องแคล่ว ที่ว่าขาดความคล่องแคล่วนั้นไม่ได้หมายความว่า ทำอะไรเร็วไม่ได้หรือวิ่งไม่เป็น หากแต่หมายถึงพื้นที่ของจิตที่มีความชักช้าอยู่ในตัว โปรดนึกดูถึงสัตว์ 3 ชนิด ได้แก่ ม้า วัว ควาย สัตว์ทั้งสามนี้วิ่งก็ได้ เดินได้ด้วยกันทั้งนั้น แต่ว่าธาตุแท้ในตัวของมันมีพื้นที่แห่งความว่องไวไม่เท่ากัน ม้าคล่องมากกว่าวัว วัวคล่องมากกว่าควาย เจ้าควายนั้นปกติของมันคือเดินตัวมดเตี้ยมนานๆ จึงจะตัดจิริตวิ่งเหมือนวัวสักทีหนึ่ง ใจมีโมหะจริตเป็นเจ้าเรือนก็คล้ายๆ กันคือพื้นที่แห่งความคล่องแคล่วอยู่ในตัว เหตุที่เป็นดังนี้เพราะจิตขาดแววฉลาดค่อนข้างจะเป็นจิตทรมาน สาเหตุดั้งเดิมก็เนื่องมาจากขาดความสนใจในการศึกษา ไม่ทำงานจริงจัง และติดอยู่กับความเมามัวต่างๆ นานๆ เข้าจิตก็จะอยู่ในลักษณะครึ่งหลับครึ่งตื่น ขาดความกระปรี้กระเปร่าตามธรรมชาติจิตใจของคนทั่วไปมักจะแสหาอารมณ์เอง

ปิ่น มุกุกันต์ (2500 : 86 -87) ยังกล่าวอีกว่า คนโมหะจริตมักจะใจลอยและชอบนั่งหลับในเวลาฟังอบรมหรือฟังประชุม จริงอยู่ผู้พูดขาดวาทีศิลปทำให้ผู้ฟังขาดความสนใจเมื่อใจเขาวางอารมณ์ก็เลยนั่ง แต่ความจริงอีกอย่างหนึ่ง ก็ยังมีคือความบกพร่องในตัวคนฟัง คนที่หย่อนการศึกษาประเภทพออ่านออกเขียนได้หรือไม่รู้หนังสือเลย คนเหล่านี้หลับง่ายที่สุด ในระหว่างอบรมแม้ว่าคนอื่น ฟังกันสนุก บางทีก็หัวเราะฮาใหญ่ แต่ก็นั่งเอียงคอกงออยู่ตลอด เพราะคนที่โมหจริตมากจะขาดความว่องไว แต่คอยให้สิ่งเร้ามาเร้าหนักเข้าอยู่ในลักษณะสลึมสลือครึ่งหลับครึ่งตื่นแล้วก็เลยหลับไปจริงๆ สิ่งแวดล้อมที่ทำให้เขาพอใจนั้นเอาแน่ไม่ได้และไม่จำเป็นต้องห่วง เพราะคนประเภทนี้ส่วนมากก็สนองสังคมด้วยกำลังกายเท่านั้นไม่มีความคิด

เกิด ธนชาติ (2513 : 116 - 117) ให้ความหมายไว้ว่า ผู้เป็นโมหจริตมีลักษณะต่อไปนี้ คือ มีใจกระด้าง เจ็บเบงหา ไม่บันเทิงในการทำกุศล มีความเคลือบแคลงสงสัยในทานที่ให้แล้วว่ามีผลจริงหรือไม่ สงสัยในพระรัตนตรัย มีใจฝักใฝ่ในมิจฉาทิฏฐิ ละมิจฉาทิฏฐิได้ยาก

พระราชวรมุณี (ปยุทธ์ ปยุตโต. 2520 : 156-157) ให้ความหมายไว้ว่า ผู้มีโมหะเป็นความประพฤติกติ มักประพฤติไปในทางโง่เขลา ซึมเซา งมงาย ธรรมที่เกี่ยวคือ การเจริญอานาปานสติ และพึงแก้ด้วยการเรียน ถาม พังธรรม สนทนธรรมตามกาล หรืออยู่กับครูอาจารย์

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2526 : 44-45) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เมื่อเดินก็เดินเปะปะ อย่างเท้าไปเหมือนคนขย่มตัว และมีรอยเท้าจิกลงไป ทั้งปลายเท้าและสันเท้า ยืนหรือนั่งก็มีอาการเปะปะ เมื่อนอนก็ปูที่นอนไม่เรียบร้อย นอนกระสับกระส่าย โดยมากจะนอนคว่ำ และเมื่อถูกปลุกก็ลุกฮือตาค้าง ลุกขึ้นมาอย่างช้าๆ แม้ในการทำงาน เช่น กวาดขยะ เป็นต้นก็จับไม้กวาดอย่างหลวมๆ กวาดไม่สะอาดทั้งไม่เรียบร้อย คือทำฝุ่นกระจายเกลื่อน แม้ในการทำงานอย่างอื่นก็ทำไม่ถี่ถ้วน ค้างค้ำ ไม่เรียบร้อย และกำหนดแน่นอนไม่ได้ แม้แต่ห่มหมวกนั่งรุ่งรัง ชอบอาหารไม่แน่นอน ทำคำเล็กไม่กลมกล่อม เม็ดข้าวกระจายกระจายในภาชนะ ปากเลอะ จิตใจฟุ้งซ่าน คิดเรื่องต่างๆ ไปพลาง บริโภคไปพลาง

การพบเห็นสิ่งต่างๆ ต้องมีคนอื่นสนับสนุนจึงคล้อยตามหรือเห็นด้วย ไม่ค่อยเป็นของตัวเอง ได้ยินคนอื่นเขาโน้มน้าวก็โน้มน้าวตาม ได้ยินคนอื่นเขาสรรเสริญก็สรรเสริญตามบ้าง ตนเองเป็นคนเฉยๆ ด้วยความไม่รู้

ในด้านลักษณะความประพฤติ มักเป็นคนท้อถอย ซ้ำเซ่ ฟุ้งซ่าน ไร้ความชอบสงสัย ยึดมั่นถือมั่น และว่ายากสอนยาก

อนุสร จันทพันธ์ และบุญชัย โกศลธนากุล (2546 : 70 - 73) ให้ความหมายไว้ว่า คนมีลักษณะเป็นโมหจริตจะเป็นคนง่วงๆ ซึมๆ หาวนอนเป็นอาเจิน นอนเพ้อฝันไปเรื่อย ๆ โดยไม่มีที่สิ้นสุด มักมีอาการมึนเปื้อนแข็ง มักมองเข้าข้างตัวเอง ขาดความมุ่งมั่น ไม่ค่อยมีเป้าหมายในชีวิต มักใช้สมองด้านขวามากกว่าด้านซ้าย

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า โมหจริต คือ ลักษณะของบุคคลที่มักเหม่อลอย มีความสนใจอะไรๆ ได้ไม่นาน มีนิสัยเกียจคร้าน

1.1.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิต

พระพุทธโฆษาจารย์ (ปกรณวิเสสวิสุทธิมรรค. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, แปล. 2540 : 40 - 41) กล่าวไว้ว่า คนที่มักพูด มักกระทำที่น่าพิงพอใจ และกรรมที่ติดมาแต่ในปางก่อน คนที่จิตจากสวรรค์มาเกิดเป็นคน เป็นคนราคะจริต คนมีกรรมอันเป็นเวรมาก คือ พัน ดี ฆ่า จองจำเขา ในปางก่อน คนที่จิตจากนรก หรือกำเนิดงูมาเกิดเป็นคน เป็นคนโทสจริต คนที่มักดื่มน้ำเมา และละเลยในการฟังและการได้ถาม ในปางก่อน คนที่จิตจากกำเนิดดิรัจฉานมาเกิดเป็นคน เป็นคนโมหจริต

ปิ่น มุทุกันต์ (2500 : 89 -90) กล่าวว่า ธาตุตั้งเดิมของจิต คือ รู้และมีความรับ จำ คิดอยู่ในตัว เมื่อรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัสและอารมณ์ผ่านมาจากตา หู จมูก ลิ้น กายและจิต จิตก็รับรู้เกิดความชอบสิ่งนั้นบ้าง หรือชังสิ่งนั้นบ้างแล้ว ก็จำไว้แล้วเอามาคิดอ่าน รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัสและอารมณ์ ประเภทใดมีโอกาสเข้าถึงจิตบ่อยๆ จิตก็เกิดเป็นความเคยชินกับสิ่งนั้น แม้ในสิ่ง

ที่ไม่ดีถ้าเข้าถึงจิตบ่อยๆ จิตก็เกิดความชินเห็นเป็นของธรรมดาไปได้เหมือนกัน ครั้นนานเข้าก็เกิดความชอบใจในสิ่งนั้นซึมซาบในสิ่งนั้น

การอบรมและการเสพคุ้นย่อมสามารถแปรสภาพจิตได้ คือทำให้จิตเกิดความเคยชินในสิ่งนั้นๆ แล้วก็เกิดความชอบใจขึ้น เรียกว่า อาสวะนะปัจจัย แรกๆ จะไม่ชอบ แต่ถ้าบ่อยๆ เข้าก็ชอบเอง ตัวอย่างเช่น เด็กที่ผู้ปกครองชอบพาไปดูลิเกนานๆ เข้าก็จะชอบลิเกหรืออาจกลายเป็นนักแสดงลิเกไปจริงๆ ก็ได้ การทำเช่นนั้น แม้จะทำเพื่อความสนุกสนานบันเทิงแต่ก็เป็นการอบรมแปรสภาพจิตใจของผู้ฟังได้ เป็นต้น เป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่า การอบรมและการเสพคุ้นสามารถแปรสภาพของจิตได้ ถ้าให้เข้าใจง่าย ก็คืออำนาจของสิ่งแวดล้อมทำให้จิตแปรสภาพนั่นเอง ในทางพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าก็ทรงคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมอยู่มากทั้งด้านการรักษาวินัย ทั้งด้านการปฏิบัติธรรม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตนั้นมีหลายสาเหตุ เช่น การกระทำของบุคคลในอดีตส่งผลมาถึงปัจจุบัน การกระทำในสิ่งนั้นจนติดเป็นอุปนิสัย และเกิดความเคยชิน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตของบุคคลได้

1.1.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดโมหจิต

พระพุทธโฆษาจารย์ กล่าวไว้ในคัมภีร์ปกรณวิเสสวิสุทธิมรรคว่า คนที่มักดื่มน้ำเมาเป็นนิตย์ ละเลยในการฟัง และไม่ใคร่จะไต่ถามผู้รู้ ในปางก่อน คนที่จุติจากกำเนิดของสัตว์เดรัจฉาน มาเกิดเป็นมนุษย์ ย่อมเป็นคนโมหจิต

ปิ่น มุกกันต์ (2500 : 89-93) กล่าวว่า สาเหตุการเกิดโมหจิต เช่น การเหินห่างจากชุมชนที่เจริญ การเป็นลูกจ้างแรงงาน การทำงานที่ไม่ใช้หัวคิด การอยู่โดดเดี่ยว การไม่สอบถามผู้รู้ การไม่ฟังธรรม การไม่ได้รับการศึกษา การไม่หัดรับผิดชอบ เป็นต้น

อนสุร จันทพันธ์ และบุญชัย โกศลธนากุล (2546 : 70-73, 180) ละเลยการเจริญสติ โดยเฉพาะสติปัฏฐาน 4 อานาปานสติ ไม่ค่อยได้ใช้สมองด้านซ้าย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดโมหจิตที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดโมหจิตนั้น คือ การที่บุคคลอยู่ในที่ห่างเหินจากชุมชนที่เจริญ การไม่สอบถามผู้ที่มีความรู้ การไม่ได้รับการศึกษา

1.1.6 ประโยชน์แห่งการศึกษาจิต

ปิ่น มุกกันต์ (2500 : 99 -100) กล่าวว่า การศึกษาเรื่องจิตเป็นงานที่มีประโยชน์มาก ไม่ที่เราจะอยู่ในฐานะอย่างไร ผู้บังคับบัญชาควรจะต้องรู้จิตใจของผู้ใต้บังคับบัญชา ครูควรรู้ถึงจิตของนักเรียนในชั้นเรียน หมอควรรู้ถึงจิตของคนไข้ของตน พ่อค้าควรรู้จิตของลูกค้า นักธุรกิจควรรู้จิตของผู้ที่ตนจะติดต่อ และเพราะการรู้จักจิตแล้วโอ้นอ่อนผ่อนตาม ย่อมช่วยให้บังเกิดความสำเร็จขึ้นแก่งานนั้นๆ ไม่ใช่บ่อยเลย

คนที่ฉลาดในเรื่องจิตจะเป็นผู้มีสมรรถภาพพิเศษในเรื่องต่างๆ เช่น การครองใจคน อาทิ สามีครองใจภรรยา ภรรยาครองใจสามี ผู้ใหญ่ครองใจผู้น้อย ผู้น้อยครองใจผู้ใหญ่ มิตรครองใจ

มิตร เหล่านี้เป็นเรื่องที่จะต้องคำนึงถึงจิตของเขาให้มากและรู้จักโอนอ่อน พ่อบ้านบางคนชอบเคี้ยวเข็ญเอากับแม่บ้านจะเป็นอย่างนั้น จะให้ได้อย่างนี้ ครั้นไม่ได้ก็ขัดใจถึงขั้นทะเลาะกันก็มี เช่น พ่อบ้านเป็นคนราคะจิต อยากรจะจัดห้องรับแขกและสิ่งของให้เป็นระเบียบสวยงามอยู่เสมอ แต่แม่บ้านเป็นคนโทสจริตทำอย่างนั้นให้ไม่ได้เสมอไปก็ขัดใจ หรือพ่อบ้านเป็นคนโทสจริตทำอะไรรวดเร็ว ใจร้อน ส่วนแม่บ้านเป็นคนราคะจิตพิถีพิถันกับความสวยงามกว่าจะออกจากบ้านได้แต่ละทีต้องแต่งตัวตั้งเกือบชั่วโมง ฝ่ายพ่อบ้านต้องรอคอยด้วยจิตใจที่งุ่นง่าน นี่เป็นเรื่องของการไม่รู้จิตและไม่รู้จักโอนอ่อนผ่อนตาม จึงเกิดความขัดใจงุ่นง่าน แต่ถ้ารู้จักจิตของกันเสียแล้วการให้อภัยก็จะเกิดขึ้น จิตใจก็จะสบายอีกฝ่ายก็จะรักด้วย ผู้ใหญ่ที่ปกครองผู้น้อยด้วยการโอนอ่อนผ่อนตามจิตของเขาบ้างแทนที่จะเกณฑ์ให้ได้ตามใจของตนฝ่ายเดียวจะได้ทั้งงานและความจงรักภักดีจากผู้น้อยอย่างเกินคาด แม้ผู้น้อยจะครองใจผู้ใหญ่ก็ต้องรู้จิตของผู้ใหญ่และเข้าใจโอนอ่อนผ่อนตามจึงจะเป็นผลดี การโอนอ่อนผ่อนตามจิตที่ว่านี้ไม่ใช่การประจบสอพลอ แต่เป็นการประยุกต์สิ่งแวดล้อมให้เข้ากับจิตของผู้อื่นด้วยความฉลาดของตน

ประโยชน์แห่งการศึกษาจิตที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า เพื่อประโยชน์แก่สังเกตวิเคราะห์จิตใจ และพฤติกรรมของคน เพื่อการครองใจคน และเข้าใจถึงพฤติกรรมของคนได้ดียิ่งขึ้นไป

1.1.7 การอบรมสั่งสอนคนให้เหมาะกับจิต

ปิ่น มุกขนันต์ (2500 : 102-105) กล่าวว่า การอบรมสั่งสอน ก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับจิตอยู่มากเหมือนกัน พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงประสบความสำเร็จอย่างใหญ่ยิ่ง ในการ อบรมสั่งสอน เวไนยสัตว์ ทรงสามารถทำให้ผู้ได้รับการอบรมสั่งสอนบรรลุผลด้วยพระโอวาทเพียงสั้นๆ เป็นที่น่าอัศจรรย์ ทั้งนี้ก็เพราะพระองค์มีพระปรีชาญาณอันพิเศษสามารถหยั่งรู้จิตของผู้ที่พระองค์จะอบรมสั่งสอน แล้วทรงยกย้ายพระธรรมเทศนาให้เหมาะสมกับจิตของผู้นั้น ข้อนี้เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้การแสดงพระธรรมเทศนาของพระองค์บังเกิดผลอย่างเกินคาด และวิธีการดังกล่าวนี้ เป็นวิธีการที่สำคัญอย่างยิ่งในการบอกพระกรรมฐานของอาจารย์ ผู้สอนกรรมฐานทั้งในสมัยที่พระพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่และสมัยต่อมา

แม้ในการอบรมสั่งสอนที่กระทำกันอยู่ทั่วไป เช่น มารดาบิดาสั่งสอนอบรมบุตรธิดา และผู้บังคับบัญชาอบรมสั่งสอนผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเหล่านี้ ถ้าผู้ให้การอบรมสั่งสอนคำนึงถึงจิตของผู้รับการอบรมและรู้จักวิธีการอบรมให้เหมาะสมก็จะบังเกิดผลดีเป็นพิเศษ ยกตัวอย่างคนๆ หนึ่ง เวลาพูดชอบยกคิ้วซึ่งเป็นมารยาทที่ผู้ใหญ่ถือกันว่าไม่ดี ถ้าจะอบรมหรือสั่งสอนให้เขาเลิกประพฤติเช่นนั้น ควรพูดว่าอย่างไร ทางที่ดีต้องสังเกตดูว่า คนๆ นั้นเป็นคนจิตอะไร รู้จิตของเขาแล้วจึงพูดให้เหมาะกับจิตนั้นๆ คือ ถ้าเป็นคนราคะจิตท่านก็ควรพูดในทำนองที่ว่า “คุณเป็นคนหน้าตาดี ถ้าไม่ยกคิ้วเสียได้ก็จะเป็นคนมีเสน่ห์น่ารักไม่ใช่น้อย” คนๆ นั้นเป็นคนโทสจริตท่านก็ควรจะปรุงคำพูดเสียใหม่ในทำนองที่ว่า “คุณเป็นคนทำทางสง่าดีถ้าไม่ยกคิ้วเสียได้ก็จะเพิ่มความเด็ดขาดได้ไม่น้อยทีเดียว” ด้วยการปรุงคำพูดเพียงเท่านั้นจะทำให้จิตของผู้รับการอบรมเข้มข้นเบิกบานและน้อมรับการอบรมสั่งสอนด้วยความเต็มใจ ทั้งจะรู้สึกขอบคุณผู้ให้การอบรมสั่งสอนด้วย

การอบรมสั่งสอนคนให้เหมาะกับจริตที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การจะสั่งสอนคนให้เหมาะกับจริตต้องศึกษาทำความเข้าใจถึงลักษณะของแต่ละคน ความต้องการ ความรู้สึกนึกคิดของคนนั้น ให้ดีแล้วย่อมสามารถสั่งสอนคนให้เหมาะสมและได้ประสิทธิผลยิ่งขึ้น

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโมหจริตด้านการเรียน

1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ในการศึกษาค้นคว้าเรื่องโมหจริตนี้ เป็นเนื้อหาทางพระพุทธศาสนา จึงไม่มีงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวกับโมหจริตโดยตรง ฉะนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้ารวบรวมงานวิจัยที่จัดเข้าในโมหจริตด้านการเรียน ดังนี้

คาร์ (Car. 1956 : 93-94) ได้ศึกษาปัญหาของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ของปีการศึกษา 1951-1952 โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มที่เรียนดี และกลุ่มที่เรียนอ่อน โดยใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในมหาวิทยาลัยเป็นเกณฑ์การแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจปัญหาครั้งนี้เป็นแบบสำรวจปัญหาของมูนนี่ (Mooney Problem Check List) ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำจะมีปัญหาการเรียนสูง ส่วนนักเรียนที่มีผลการเรียนสูงจะมีปัญหาอื่นๆ มากกว่าปัญหาทางการเรียน

ฟลาเฮอร์ตี้ และรุทเซล (Flaherty and Reutzel. 1965 : 409-411) ได้ศึกษาเพื่อหาลักษณะบุคลิกภาพของนักเรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียนสูงและนักเรียนที่ประสบความล้มเหลวในการเรียนต่ำ โดยใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ CPI (The California Psychological Inventory) วัดบุคลิกภาพด้านต่างๆ และใช้คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการเรียนในชั้นปีที่ 1 จากการศึกษาพบว่า ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงได้คะแนนลักษณะบุคลิกภาพของนักเรียนที่ประสบความสำเร็จมากกว่าผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ราห์มัน (Rahman. 1965 : 405) ศึกษาสาเหตุของการสูญเปล่าทางการศึกษาจากนักเรียนของโรงเรียนมัธยมในเมืองเดคคา (Decca) ระหว่างชั้นปีที่ 7 - 11 ในขณะที่ยังเรียนไม่สำเร็จ พบว่าสาเหตุของการสูญเปล่าทางการศึกษามีหลายประการ เช่น ปัญหาด้านไม่สนใจเรียน การตกชั้น สติปัญญาไม่ดี ปัญหาสุขภาพจิต

ริงเนสส์ (Ringness. 1968 : 141) ศึกษาเกี่ยวกับเด็กระดับ 9 พบว่า พวกที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีปัญหาทางด้านครอบครัวและโรงเรียน คือ ขัดขืน มีความฟุ้งซ่านทางอารมณ์ และมีอาการทางประสาทมากกว่าผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงเพราะพวกที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะมีความรับผิดชอบควบคุมตนเองได้ เข้าสังคมได้ดีและมีความควบคุมทางด้านอารมณ์และจิตใจ

โอนาดา (พวงสร้อย วรกุล. 2522 : 19; อ้างอิงจาก Onada. 1975. *The psychological meaning of Varions Criteria of Positive Mental Health*) ได้ศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะเป็นคนที่มีความรับผิดชอบและควบคุมตนเองได้ส่วนคนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะเป็นคนเกียจคร้าน มีความสัมพันธ์กับคนอื่นไม่ดี มีความสับสนวุ่นวายใจ

ซาร์ (วรรณาทองนุ้ย. 2523 : 13; อ้างอิงจาก Sarr. 1970. *An Analysis of the Problems of Center High School Youth.*) ศึกษาปัญหาของนักเรียน โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเพศ อายุ และระดับสติปัญญา พบว่า นักเรียนชั้น 10 มีเกณฑ์ภาคเชาว์ต่ำ มีปัญหาด้านต่างๆ ทั้งปัญหาเกี่ยวกับตนเอง สุขภาพจิต ความสัมพันธ์กับเพื่อน ปัญหาการเรียน การปรับตัวและด้านศาสนา มากกว่านักเรียนชั้นเดียวกันที่มีเกณฑ์ภาคเชาว์สูงประมาณ 10 เท่า และนักเรียนชั้น 11 ที่มีเกณฑ์ภาคเชาว์ค่อนข้างต่ำ มีปัญหามากกว่านักเรียนที่มีเกณฑ์ภาคเชาว์ค่อนข้างสูง ประมาณ 2 เท่าครึ่ง

คอยโว (Koivo. 1983 : 2524-A) ศึกษาความสัมพันธ์ด้านการรับรู้ของนักเรียนในเรื่องนิสัยและทัศนคติในการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีนิสัยและทัศนคติในการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

พินิจ สิงโต (2532 : 127) ได้สร้างแบบทดสอบวัดจิต 6 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2531 ในจังหวัดนครปฐม จำนวน 1292 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยมีเพศชายและเพศหญิงในแต่ละระดับชั้นเป็นชั้น และตัวนักเรียนแต่ละคนเป็นหน่วยการสุ่ม โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นตามความหมายและโครงสร้างของจิต 6 ที่ปรากฏในคัมภีร์วิสุทธิมรรค ผลการศึกษาพบว่า จิตบางด้านมีความสัมพันธ์กันสูงเช่น ด้านโมหจิตกับวิตกจิต ด้านพุทฺธิจิตกับสัทธาจิต เป็นต้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พระเชมวัฒน์ ธรรมกุล (2544 : 102) ได้สร้างแบบทดสอบวัดจิต 6 ของครู โรงเรียนปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ผลการเปรียบเทียบบุคลิกภาพตามแนวพระพุทธศาสนา จำแนกตามสถานภาพ วุฒิการศึกษา อัตมโนทัศน์ และบุคลิกภาพแบบเก็บตัว - แสดงตัว พบว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีบุคลิกภาพตามแนวพระพุทธศาสนาในภาพรวม และด้านโมหจิตสูงกว่าครูที่มีวุฒิปริญญาตรี หรือสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่าง

จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโมหจิตด้านการเรียนและที่จัดเข้าในโมหจิตด้านการเรียน ที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า มีความสำคัญต่อการเรียน การดำรงชีวิต เป็นต้น บุคคลที่เป็นโมหจิต จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีปัญหาด้านอารมณ์ มีนิสัยเกียจคร้าน มีพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียน มีปัญหาด้านการปรับตัว ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นต้น

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ

2.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ

พรพิมล เจียมนาครินทร์ (2539 : 122) กล่าวว่าเมื่อเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น วัยรุ่นชายและหญิงเริ่มมีความสนใจในอาชีพและเริ่มวางแผนเกี่ยวกับอาชีพในอนาคต วัยรุ่นหญิงจะวางแผนเกี่ยวกับอาชีพน้อยกว่าวัยรุ่นชาย เพราะคิดว่าหลังจากแต่งงานมีครอบครัวแล้ว วิธีชีวิตความเป็นอยู่อาจจะเปลี่ยนไปรวมทั้งอาชีพของตนด้วย ในขณะที่วัยรุ่นชายคิดว่าอาชีพของเขาจะไม่ถูกขัดขวางจากการแต่งงาน

อารี พันธุ์ณี (2544 : 33) กล่าวว่าไว้ว่า ความแตกต่างทางเพศ หมายถึง ความแตกต่างในเรื่องต่าง ๆ ทางเพศชายและเพศหญิง ซึ่งวัฒนธรรมส่วนสำคัญในการกำหนดบทบาทของหญิงและชายให้แตกต่างกัน เช่น บางวัฒนธรรมถือว่า ชายเป็นช้างเท้าหน้า หญิงเป็นช้างเท้าหลัง หรือชายเป็นผู้นำ หญิงเป็นผู้ตาม เป็นต้น หรือในบางวัฒนธรรมเชื่อว่า ผู้ชายต้องเข้มแข็งอดทนอ่อนแอไม่ได้ ผู้หญิงเป็นผู้ที่อ่อนแอกว่า หรือผู้ชายมีโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงานมากกว่าผู้หญิง เพราะในบางตำแหน่งไม่เปิดให้ผู้หญิงทำงานในตำแหน่งหน้าที่การงานสูงกว่า ซึ่งสิ่งเหล่านั้นเป็นการแสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างเพศ โดยมีเรื่องของวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง

ชายและหญิงมีความแตกต่างกันหลายด้าน เช่น ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เทอร์แมน และไทเลอร์ (Terman and Tyler. 1954 : 221) ศึกษาพบว่า หญิงมีความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษ การเขียน และศิลปะ มากกว่าชาย ส่วนชายมีความสามารถทางด้านคณิตศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ มากกว่าผู้หญิง

ส่วนเบนเนต และโคเฮน (Bennett and Cohen. 1959 : 212) ได้สรุปเกี่ยวกับธรรมชาติของความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิงไว้ ดังนี้

1. เพศชายมีความคิดหนักแน่นมากกว่าความคิดของเพศหญิง
2. เพศชายมีความคิดล่วงหน้าถึงรางวัล และการลงโทษที่เป็นผลของความเหมาะสมและไม่เหมาะสมที่เกิดขึ้นกับตนเอง ในขณะที่เพศหญิงคิดคาดการณ์ล่วงหน้าเกี่ยวกับรางวัลและการลงโทษ ในฐานะเป็นผลของความเป็นมิตรหรือความเป็นศัตรูกันของสิ่งแวดล้อม
3. เพศชายมักคิดถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จส่วนตัว ในขณะที่สิ่งที่หญิงคิดนั้นเกี่ยวข้องกับความสำเร็จด้านความรักทางสังคมและมิตรภาพมากกว่า

ด้านบุคลิกภาพ พาเทลและกอร์ดอน (Patel and Gordon. 1960) ศึกษาพบว่า เด็กหญิงมีมีแนวโน้มที่จะคล้อยตามผู้อื่นหรือถูกชักจูงได้ง่ายกว่าเด็กชายซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คิมเบอร์ (Kimber. 1974) และนอล (Noll. 1951) ที่ศึกษาพบว่า เด็กหญิงเลียนแบบบุคลิกภาพของผู้อื่นได้ง่ายกว่าเด็กชาย

ด้านอารมณ์ แมคคี (Mckee. 1962) ศึกษาพบว่า หญิงมีอารมณ์มั่นคงน้อยกว่าชาย แต่ชายมีพฤติกรรมก้าวร้าวมากกว่าหญิง (Oetzel. 1962)

2.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ

2.1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

มังคส์ (Nurmi. 1991 : 21; citing Monks. 1968) ได้ศึกษาการมองอนาคตของนักศึกษาชาวเดนมาร์ก จำนวน 1,424 คน ที่มีอายุระหว่าง 14 – 21 ปี ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นมีความสนใจในเรื่องการเรียน การประกอบอาชีพ และอนาคตของครอบครัวที่อาศัยอยู่มาก โดยเด็กชายสนใจในเรื่องการเรียนและการประกอบอาชีพมาก ในขณะที่เด็กหญิงสนใจเกี่ยวกับอนาคตของครอบครัวและการแต่งงานมาก และเด็กชายยังมีความสนใจเกี่ยวกับนโยบายและความเปลี่ยนแปลงทางสังคมอีกด้วย

ไรท์และรอสต์ (Nurmi. 1991 : 26; citing Wright & Rauste. 1977) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอนาคตของวัยรุ่นชาวฟินแลนด์ จำนวน 209 คนที่มีอายุระหว่าง 17 – 18 ปี ผลการศึกษาพบว่า เด็กชายสนใจในอนาคตยาวไกลกว่าเด็กหญิง และเด็กหญิงสนใจในเรื่องการเรียนและการประกอบอาชีพมากเมื่อเปรียบเทียบกับเด็กชาย

คาร์ตรอน และเลวี (Nurmi. 1991 : 18; citing Cartron Guerin & Levy. 1980) ได้ศึกษาการมองอนาคตด้านครอบครัวและอาชีพของวัยรุ่นชาวฝรั่งเศส จำนวน 80 คน ที่มีอายุระหว่าง 12 – 15 ปี ผลการศึกษาพบว่าวัยรุ่นที่มีอายุมากกว่ามีการวางแผนอนาคตยาวไกลกว่าวัยรุ่นที่มีอายุน้อยกว่า วัยรุ่นชายมีการวางแผนอนาคตยาวไกลกว่าวัยรุ่นหญิง วัยรุ่นที่มีอายุมากกว่าให้ความสำคัญกับอนาคตของครอบครัวมากกว่าวัยรุ่นที่มีอายุน้อยกว่า และวัยรุ่นหญิงให้ความสำคัญกับอนาคตของครอบครัวมากกว่าวัยรุ่นชาย

2.1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

เมธี โพธิ์พัฒน์ (2523 : 75) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความซื่อสัตย์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 4 จำนวนรวม 886 คน ซึ่งเป็นนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บัวทอง สว่างโสภาคกุล (2524 : 167) พบว่า ชายและหญิงมีความแตกต่างกันทางสรีระและจิตวิทยา เช่น โครงสร้างทางร่างกาย และการตอบสนองทางอารมณ์ เป็นต้น สังคมและวัฒนธรรมมีส่วนอย่างมากในการกำหนดบทบาท และการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่างๆ ของชายและหญิง

จิราภรณ์ สุทธิสานนท์ (2529 : 81) ศึกษาพัฒนาการด้านการปรับตัวด้าน สัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า สังคมได้มีค่านิยมในการอบรมเลี้ยงดูเด็กหญิงให้มีความเรียบร้อย มีความประพฤติดี และต้องอยู่ในกรอบของขนบธรรมเนียมประเพณีมากกว่าเด็กชาย จึงทำให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กชายไม่เคร่งครัดมากนัก

จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าเพศที่ต่างกัน ทำให้บุคคลมีลักษณะหรือบุคลิกภาพบางประการแตกต่างกัน เช่น ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ความขยันหมั่นเพียร ยิ่งบุคคลที่มีอายุมากขึ้นจะมีแนวโน้มลักษณะดังกล่าวมากขึ้น

จึงทำให้ผู้วิจัยคาดว่า เพศน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้นปี

2.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้นปี

โจนส์ (Jones. 1970 : 42-48) ได้ศึกษาความเปลี่ยนแปลงความรู้สึกรับผิดชอบของเด็กตามอายุ พบว่า เด็กอายุ 9-11 ปี มีความรู้สึกรับผิดชอบน้อยและมีช่วงความรับผิดชอบไม่แตกต่างกันเลย อายุ 13 ปี ขึ้นไปจะมีความรับผิดชอบสูงขึ้นเรื่อยๆ จนถึงอายุ 16-17 ปี จะคงที่ครั้งหนึ่ง

โพรดี และคนอื่นๆ (สิริชัย ประทีปฉาย. 2533 : 170; อ้างอิงจาก Frodi and others.1977) ได้กล่าวไว้ว่า บุคลิกภาพของบุคคลย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามอายุหรือไปพร้อมๆ กับอายุ

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้นปี

2.2.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ฮาร์ทเธอร์และเมย์ (Hartshorne and May. 1928; citing Thomson. 2952 : 515) ได้ศึกษาพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของเด็กอายุ 6-10 ปี ผลการศึกษาพบว่าเด็กอายุมากจะมีพฤติกรรมไม่ซื่อสัตย์มากกว่าเด็กอายุน้อย แม้ว่าเด็กทั้งสองกลุ่มจะได้ค่านิยมของความซื่อสัตย์สุจริตเหมือนกัน

อีตัน และคนอื่นๆ (Eaton and others.1965: 350) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของการฝ่าฝืนกฎระเบียบและพฤติกรรมที่ขัดต่อศีลธรรมของเด็กระดับชั้นต่างๆ ผลการศึกษาพบว่า การฝ่าฝืนกฎระเบียบและพฤติกรรมที่ขัดต่อศีลธรรมมีความสัมพันธ์กับเด็กระดับชั้นต่างๆ กล่าวคือ เด็กชั้นที่ 7 - 9 มีการฝ่าฝืน ร้อยละ 77 ส่วนเด็กชั้นที่ 10 - 12 มีการฝ่าฝืนร้อยละ 23

2.2.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ตันสนีย์ วีระธีรประภา (2514 : 149-150) ได้ศึกษาเกณฑ์ปกติของบุคลิกภาพในรูปคะแนนมาตรฐาน และเพื่อแสดงภาพตัดขวางของคะแนนเฉลี่ยของลักษณะบุคลิกภาพของนักเรียนวัยรุ่นในโรงเรียนสาธิตฯ ในจังหวัดพระนคร ตามกลุ่มโรงเรียนในจังหวัดพระนคร เครื่องที่ใช้ประกอบด้วยแบบสำรวจบุคลิกภาพทั่วไป (California Psychological Inventory) แบบสอบถามการยอมรับตนเองและการยอมรับผู้อื่น (Acceptance of Self and Others) แบบสอบถามความวิตกกังวล การเก็บตัว การแสดงออก และแบบสำรวจความต้องการ (Edward Personal Preference Schedule) ซึ่งการวิจัยพบว่า ลักษณะบุคลิกภาพของวัยรุ่นไทยทั้งชายและหญิงแต่ละช่วงอายุ เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กวัยรุ่นเพศเดียวกันในช่วงอายุอื่นสรุปได้ดังนี้

1.เด็กวัยรุ่น อายุ 13 ปี มีแนวโน้มที่จะต้องการขอความช่วยเหลือ มีความวิตกกังวลเก็บตัวสูงเด็กวัยรุ่นชายมีแนวโน้มที่จะไม่มีความมั่นคงปลอดภัยทางใจมีการยอมรับตนเองปานกลางและยอมรับคนอื่นต่ำ เด็กวัยรุ่นหญิงมีแนวโน้มยอมรับตนเองและผู้อื่นค่อนข้างสูง

2.เด็กวัยรุ่น อายุ 14 ปี มีความต้องการความเป็นระเบียบ เด็กวัยรุ่นชายมีแนวโน้มที่จะมีความขัดแย้งกับปัญหาภายใน มีการยอมรับตนเองและผู้อื่นสูงสุด มีความวิตกกังวลสูง เด็กวัยรุ่นหญิงมีแนวโน้มที่จะซื่อสัตย์และอยู่ภายใต้อิทธิพลของผู้ใหญ่ ทั้งในด้านการกระทำและความคิดค่อนข้างเก็บตัว มีการยอมรับตนเองและอื่น

3.เด็กวัยรุ่น อายุ 15 ปี ทั้งสองเพศ มีแนวโน้มที่จะต้องการการเปลี่ยนแปลง แต่เด็กวัยรุ่นชายมีความสนใจกว้างขวาง มีความวิตกกังวลและเก็บตัวค่อนข้างต่ำ ยอมรับตนเองบ้าง แต่ไม่ยอมรับผู้อื่น เด็กวัยรุ่นหญิงมีแนวโน้มเป็นตัวของตัวเอง ยอมรับตนเองและผู้อื่นค่อนข้างต่ำ มีความวิตกกังวลและเก็บตัวค่อนข้างต่ำด้วย

4.เด็กวัยรุ่น อายุ 16 ปี ทั้งสองเพศ มีแนวโน้มต้องการสัมฤทธิ์ผลและปกครองตนเอง เด็กวัยรุ่นชายมีแนวโน้มที่จะตื่นตัวง่าย มีความรับผิดชอบและความวิตกกังวลค่อนข้างต่ำและค่อนข้างเก็บตัว มีการยอมรับตนเองและผู้อื่นค่อนข้างต่ำ เด็กวัยรุ่นหญิงมีแนวโน้มเข้าสังคม มีความวิตกกังวลค่อนข้างต่ำและมีการยอมรับตนเองและผู้อื่นสูง

5.เด็กวัยรุ่น อายุ 17 ปี ทั้งสองเพศ มีแนวโน้มที่มีความเชื่อมั่นในตนเองและการคบเพื่อนต่างเพศ เด็กวัยรุ่นชายมีแนวโน้มที่จะเข้าสังคม มีลักษณะของผู้นำ มีความวิตกกังวลและเก็บตัวค่อนข้างต่ำ และยอมรับผู้อื่นค่อนข้างสูง เด็กวัยรุ่นหญิงค่อนข้างตื่นตัวเสมอ ทำงานเพื่องาน มีความวิตกกังวลและเก็บตัวค่อนข้างต่ำ มีการยอมรับตนเองและผู้อื่นค่อนข้างต่ำ

อารีย์ เศรษฐชัย (2520 : 47-48) ได้วิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าความรู้สึกรับผิดชอบและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาล สภาการศึกษาไทย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1,2 และ 3 มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสัมพันธ์กันและกันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในด้านความรับผิดชอบและความเชื่อมั่นในตนเองพบว่า นักเรียนชั้นปีที่ 3 มีลักษณะ 2 ประการสูงกว่านักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จรรยา เกษศรีสังข์ (2537 : 103) ได้ศึกษาวิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจพบว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจที่ศึกษาในระดับชั้นปีต่างกัน ใช้วิธีการเผชิญปัญหาด้านการเรียน ทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัวและด้านสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยนักเรียนนายร้อยตำรวจเมื่อศึกษาในระดับที่สูงขึ้นจะเปลี่ยนวิธีการเผชิญปัญหาด้านต่างๆ เป็นแบบสุ่มปัญหา

จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้นปีที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าระดับชั้นปีหรือช่วงอายุที่ต่างกัน ทำให้บุคคลมีลักษณะหรือบุคลิกภาพบางประการแตกต่างกัน เช่น ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ที่ยิ่งบุคคลที่มีอายุมากขึ้นจะมีแนวโน้มลักษณะดังกล่าวมากขึ้น จึงทำให้ผู้วิจัยคาดว่า ระดับชั้นปีน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อ โมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4

2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยทางการเรียน

2.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิสัยทางการเรียน

คำว่า “นิสัย” คือ แนวโน้มของบุคคลในการแสดงพฤติกรรมจนเป็นนิสัย และเป็นไปโดยอัตโนมัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อได้รับการฝึกฝนหรือประสบการณ์ (Eysenck, Arnold and Meili. 1972 : 40)

แมดดอกซ์ (Maddox. 1963 : 2) กล่าวว่า นิสัยขึ้นอยู่กับโอกาสที่บุคคลจะประสบความสำเร็จหรือบังเกิดความพึงพอใจ กล่าวคือพฤติกรรมใดที่ทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ พฤติกรรมนั้น ๆ ก็จะถูกกระทำซ้ำแล้วซ้ำเล่า จนกระทั่งกลายเป็นนิสัยติดตัวบุคคลนั้นไป นิสัยในการเรียนจึงเป็นพฤติกรรมทางด้านการเรียนที่บุคคลมีความพึงพอใจ และปฏิบัติเป็นประจำ โดยที่พฤติกรรมนั้นอาจมาจากทักษะในการเรียน และเทคนิคในการเรียน (Wrenn. 1968 : 1-4)

โฮล์ทซ์แมน (Holtzman. 1965 : 17) ได้กล่าวเกี่ยวกับนิสัยในการเรียนว่า หมายถึง พฤติกรรมการเรียนที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับ

1.การใช้เวลาเรียน ได้แก่ การรู้จักใช้เวลาได้อย่างเหมาะสมในการเรียนและการทำงาน รู้จักแบ่งเวลาว่าควรทำอะไรก่อนหลัง ไม่ผัดผ่อน หลีกเลียง รอเวลา ทำในเวลา กระชั้นชิด ไม่เสียเวลากับเรื่องที่ไม่เป็นสาระจนเกินควร ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายทันต่อเวลา

2.วิธีการเรียน ได้แก่ การรู้จักใช้วิธีการเรียนอย่างถูกต้อง มีการวางแผน ตระเตรียมงานก่อนลงมือทำ รู้จักแหล่งข้อมูลที่ต้องการทราบ ทำงานด้วยความมีระเบียบ

เรนน์ และลาร์เซน (Wrenn and Larsen. 1969 : 5-11) กล่าวว่า นิสัยในการเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียน นักศึกษา ประพฤติปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ประกอบด้วยสมาธิในการเรียน วิธีการอ่านและการจดคำบรรยาย การวางแผนการเรียนหรือการแบ่งเวลาเรียน การทบทวนบทเรียน และเจตคติที่มีต่อการเรียน นอกจากนี้ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 1) กล่าวว่า นิสัยในการเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความพึงพอใจ และมุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้ให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนี้ ประกอบด้วยความตั้งใจและเอาใจใส่ในการเรียน การวางแผนการเรียนและจัดระบบการเรียน ความมุ่งมั่นที่จะแสวงหาความรู้ และพัฒนาการเรียนให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความคิดริเริ่ม ขยัน อดทน รับผิดชอบ พึ่งตนเอง และมีความภูมิใจในผลการเรียนของตน

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า นิสัยทางการเรียน คือ พฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอ เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความพอใจในการเรียน ในทางปฏิบัติ เป็นวิธีการในการเรียนที่กระทำซ้ำ ๆ จนกระทั่งกลายเป็นนิสัยติดตัวบุคคลนั้นไป จะเห็นได้ว่า นิสัยในการเรียนเป็นพฤติกรรมที่สืบเนื่องมาจากทักษะในการเรียนและเทคนิคในการเรียนในการสร้างกิจกรรมเชิงสื่อสาร

เสริมบทเรียน เพื่อการฝึกฝนการใช้ภาษาสำหรับนักเรียน อาจถือได้ว่าเป็นเทคนิคในการเรียนอย่างหนึ่ง ซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรมทางการเรียนที่ปฏิบัติเป็นประจำดังนั้น นิสัยในการเรียนจึงหมายถึงพฤติกรรมทางการเรียนที่ปฏิบัติเป็นประจำ โดยที่พฤติกรรมนี้ส่วนหนึ่งมาจากเทคนิคในการเรียนรวมถึงการทำงานและการใช้เวลาอย่างเหมาะสมของ นักเรียนด้วย

2.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่องนิสัยในการเรียน

2.3.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เพอร์ซิวัล (มัญญุ แป้นเจริญ. 2522 : 10 ; อ้างอิงจาก Percival. 1956. *Life Problems Interests of Adolescents.*) ได้เปรียบเทียบเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินชีวิตและความสนใจของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมคลุซา มลรัฐโอคลาโฮมา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายจำนวน 373 คน นักเรียนหญิงจำนวน 493 คน กับนักเรียนระดับเดียวกันในโรงเรียนมัธยมโกลด์เวิร์คลิฟแลนด์ ในมลรัฐนิวยอร์ก ซึ่งเป็นนักเรียนชายจำนวน 411 คน และนักเรียนหญิงจำนวน 218 คน ปัญหาที่ศึกษา ได้แก่ ปัญหาด้านสุขภาพ การปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศ ความปลอดภัย นิสัยทางการเรียน พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับนิสัยทางการเรียนมีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตและความสนใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของ โรงเรียนมัธยมคลุซาในระดับปานกลาง

โพพแฮม และมัวร์ (Popham and Moore. 1960 : 552-554) ศึกษา พบว่า นิสัยในการเรียน ทักษะคิดในการเรียน และการปรับตัวทางด้านการเรียน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยศึกษานิสิตระดับปริญญาตรี จำนวน 287 คน ให้กลุ่มตัวอย่าง ตอบแบบสำรวจนิสัยในการเรียนและทัศนคติในการเรียนและมีความสอดคล้องกับ มอร์ริส (Morris.1961 : 23) ซึ่งศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีคะแนนนิสัยในการเรียน และทัศนคติในการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

นอกจากนี้ คอยโว (Koivo. 1983 : 2524-A) ศึกษาความสัมพันธ์ด้านการรับรู้ของนักเรียนในเรื่องนิสัยและทัศนคติต่อการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผลการศึกษา พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีนิสัยและทัศนคติต่อการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

2.3.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ชเนติ สวัสดิฤกษ์ (2527 : 68-76) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจ ภูมิหลังทางสังคมและนิสัยทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ โดยใช้แบบสำรวจแรงจูงใจ แบบสำรวจภูมิหลังทางสังคม แบบสำรวจนิสัยในการเรียน และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1,100 คน พบว่า แรงจูงใจเชิงบูรณาการ และแรงจูงใจ ภูมิหลังทางสังคมและนิสัยทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อัจฉรา วงศ์โสธร และคนอื่น ๆ (2529 : 95-98) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการเรียนรู้และความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เริ่มเรียน โดยศึกษาองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ ความถนัดทางการเรียน ทักษะคิด แรงจูงใจ และนิสัยในการเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนที่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษจากโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย จำนวน 97 คน พบว่า ทักษะคิด แรงจูงใจ นิสัยในการเรียนมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษตามความสามารถของแต่ละบุคคล

อำไพวรรณ พุ่มศรีสวัสดิ์ (2529 : 13) ที่พบว่านักศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับการแบ่งเวลาเรียน การขาดทักษะในการดูหนังสือ ไม่มีสมาธิในการเรียน และขาดทักษะในการจดคำบรรยาย และกล่าวว่าการที่นักศึกษาส่วนมากมีปัญหาที่เกิดเนื่องจากการเรียนในมหาวิทยาลัยนั้น ไม่มีการสอนหรือบอกให้นักศึกษารู้ว่าควรจะทำอย่างไร ปัญหาการเรียนที่เกิดจากนิสัยการเรียนด้านเทคนิคในการเรียนและทักษะในการเรียนนี้อาจก่อให้เกิดการสูญเสียเป้าหมายทางการศึกษาได้ เนื่องจากนักศึกษาลาออกกลางคันในขณะที่ศึกษา ดังที่ เบญจมาภรณ์ สุทธิพิณ (2536 : 66) ได้ศึกษาเรื่องสาเหตุของการสูญเสียเป้าหมายทางการศึกษาพบว่า การสูญเสียเป้าหมายทางการศึกษาเกิดจากการที่นักศึกษาปรับตัวเข้ากับสภาพการเรียนไม่ได้ ขาดการวางแผนการเรียนที่ดี ไม่มีวิธีแก้ไขข้อบกพร่องทางการเรียนของตนเอง

จากเอกสารและงานวิจัยข้างต้นกล่าวได้ว่า นิสัยการเรียนของนักเรียนมีความเกี่ยวข้องกับการปรับตัวด้านการเรียนของนักเรียน นักเรียนที่มีนิสัยการเรียนที่ไม่เหมาะสม เช่น ไม่รู้จักแบ่งเวลาเรียน ขาดการวางแผนการเรียนที่ดี ขาดทักษะในการศึกษาค้นคว้า ไม่มีสมาธิในการเรียนและขาดทักษะในการจดคำบรรยาย ดังนั้น นิสัยทางการเรียน น่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4

2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องบุคลิกภาพ

2.4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องบุคลิกภาพ

2.4.1.1 ความหมายของบุคลิกภาพ

เบอร์นาร์ด (Bernard. 1970 : 110) ได้สรุปความหมายของบุคลิกภาพไว้ว่า บุคลิกภาพเป็นสภาพรวมทั้งหมดของลักษณะทางกายภาพ พฤติกรรม แนวโน้มการกระทำ ความสามารถซึ่งอยู่ภายในและที่แสดงออกให้เห็น

กู๊ด (Good. 1793 : 417) กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นภาพรวมของพันธุกรรมและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

รุช (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 26 ; อ้างอิงจาก Ruch. 1953 : 29) กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือตัวเราทั้งตัวหรืออัตตะที่แสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมา และพฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงออกมานั้นเป็นกระจกเงาที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิด หรือทัศนคติของบุคคลนั้นๆ

ดิงค์เมเยอร์ (นิภา นิธยาน. 2530 : 26; อ้างอิงจาก Dinkmeyer. 1965) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพไว้ว่า บุคลิกภาพ คือสภาวะทุกอย่างอันประกอบขึ้นเป็นตัวบุคคลนับตั้งแต่สภาวะทางกาย อารมณ์ ทักษะ ความสนใจ ความคิด ลักษณะท่าทาง ความรู้สึก นิสัยความสามารถทางปัญญา

สิริชัย ประทีปฉาย (2533 : 3) ให้ความหมายไว้ว่า บุคลิกภาพเป็นลักษณะโดยส่วนรวมของแต่ละบุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของผู้พบเห็น

ศรีธรรม ธนภูมิ (2535 : 14) ให้ความหมายไว้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึงลักษณะนิสัย หรือพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกซ้ำๆ เพื่อตอบสนองและปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม และสังเกตได้จากความสามารถ ความสนใจ ลักษณะเด่น ค่านิยม ทศนคติ ภาพพจน์ที่เกี่ยวกับตนและความประพฤติ

ความหมายของบุคลิกภาพดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า บุคลิกภาพ คือ ลักษณะของบุคคลที่แสดงออกทั้งด้านความรู้สึกนึกคิด ทศนคติ ค่านิยม ซึ่งรวมทั้งพฤติกรรมภายนอกและภายในด้วย

2.4.1.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ

ฉลอง ภิรมย์รัตน์ (2521 : 29-30) กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพมีอยู่ 2 ด้าน คือ ด้านพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับ กันยา สุวรรณแสง (2533 : 9) ที่กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นผลรวมของพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อมซึ่งผลจากพันธุกรรมที่มีต่อบุคลิกภาพมักจะเป็นลักษณะของบุคลิกภาพที่เกี่ยวข้องกับรูปร่าง ลักษณะทางกาย และสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพอันเกิดจากการรับรู้และการเรียนรู้ทางสังคม

กาญจนา คำสุวรรณ (2524 : 194-195) กล่าวว่า ประสบการณ์ที่เกิดจากการเรียนรู้ทางสังคมที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพนั้นมี 2 ลักษณะ คือ

1. ประสบการณ์ร่วมทางวัฒนธรรมเป็นประสบการณ์ที่มีผลให้บุคลิกภาพแตกต่างกัน ซึ่งเกิดจากความเชื่อ ค่านิยม ประเพณี และคำสอนทางสังคมนั้นๆ

2. ประสบการณ์เฉพาะตัว เป็นอิทธิพลที่ได้รับจากการอบรมเลี้ยงดูของบิดา มารดา ผู้ปกครองที่แตกต่างกัน ส่งผลให้บุคคลมีบุคลิกภาพแตกต่างกัน

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 41-44) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพนั้นประกอบด้วยพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และช่วงเวลาของชีวิต แห่งบุคคลกล่าวคือ

1. พันธุกรรม สิ่งถ่ายทอดทางพันธุกรรม ส่วนมากนั้นเน้นลักษณะทางกายภาพ เช่น ความสูง ต่ำ ลักษณะเส้นผม ชนิดของโลหิต โรคภัยไข้เจ็บบางชนิด และข้อบกพร่องทางร่างกายบางชนิด เช่น ตาบอดสี ศีรษะล้าน นิ้วเกิน นิ้วติดกัน ฯลฯ ซึ่งลักษณะเหล่านี้เป็นอิทธิพลของพันธุกรรมที่มีต่อบุคลิกภาพของบุคคลทั้งสิ้น

2. สิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพัฒนาการของมนุษย์ ทั้งพัฒนาการทางกาย จิตใจ และบุคลิกภาพ สำหรับสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อพัฒนาการของมนุษย์ ก็คือ บุคคลอื่นๆ รอบๆ ตัวเรา ครอบครัว กลุ่มคน และวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมที่เป็นมนุษย์นั้นมีอิทธิพลอย่างมากต่อพัฒนาการทางบุคลิกภาพ ทศนคติและพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์

3.ช่วงเวลาแห่งชีวิตของบุคคล ซึ่งแสดงถึงระดับพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจอันเกิดจากอิทธิพลร่วมระหว่างพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันของบุคคล

จากปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า พันธุกรรม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมต่าง ๆ และการอบรมเลี้ยงดู ส่งผลต่อบุคลิกภาพของบุคคล

2.4.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพเก็บตัว - แสดงตัว

ไอแซนค์ (Eysenck. 1969 : 253) กล่าวว่า การพิจารณามโนทัศน์บุคลิกภาพแสดงตัวและเก็บตัว ได้จากการมีส่วนร่วมหรือไม่มีส่วนร่วม การเข้าสังคมหรือการแยกตัว การเข้าใกล้ หรือการถอยหนี การกระตือรือร้นหรือเฉื่อยชา ความมั่นคงทางอารมณ์

บุคลิกภาพแบบแสดงตัว - การเก็บตัว (ทศพร ประเสริฐสุข. 2508 : 67; อ้างอิงจาก Jung. 1967) ได้กล่าวถึงบุคลิกภาพว่า โดยทั่วไปบุคลิกภาพของคนเรามีอยู่ 2 ลักษณะ คือ หันเข้าหาตัวเอง ซึ่งเป็นพวกที่เก็บตัว และอีกลักษณะหนึ่ง คือ หันออกจากตัวเอง หรือเรียกว่า พวกแสดงตัว ลักษณะของพวกแสดงตัวจะเป็นบุคคลที่สนใจโลกภายนอกและความเป็นจริงทางสังคมเป็นสำคัญ เป็นพวกปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้ ไม่ค่อยวิจารณ์ตนเอง ทำอะไรขึ้นอยู่กับการภายนอกคือ ฝึกหัดปฏิบัติจริงเป็นหลัก ส่วนพวกเก็บตัวก็จะสนใจแต่เรื่องของตนเองเป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจ หรือการทำงาน จึงเป็นคนที่มักกฎเกณฑ์ ตายตัว ไม่ยืดหยุ่น ชอบวิจารณ์ลงโทษตัวเอง แต่ก็มีผลละเอียดย้อน

จุง (Hall. And Lindzey. 1975 : 89 – 91; อ้างอิงจาก Jung. 1971) ให้ความเห็นว่า บุคลิกภาพแบ่งได้เป็น 2 มิติ (Dimension) คือ มิติที่มักแยกตัวเอง เมื่อเกิดความกดดันทางอารมณ์ หรือที่เรียกว่า การเก็บตัว (Introversion) และมิติที่ชอบเข้าสังคม และชอบมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่เรียกว่า การแสดงออก (Extroversion) นอกจากนี้ จุง (Jung. 19 : 68) ก็ได้พยายามแยกแยะรายละเอียดของบุคลิกภาพแสดงตัว และเก็บตัว เพื่อจะได้มองเห็นภาพความชัดเจนดังต่อไปนี้

บุคลิกภาพแสดงตัว (Extroversion) บุคคลที่มีลักษณะเด่นดังนี้	บุคลิกภาพเก็บตัว (Introversion) บุคคลที่มีลักษณะเด่นดังนี้
1. มีความเชื่ออยู่บนรากฐานของความจริง ข้อมูลที่ได้นั้นต้องยุติธรรม 2. มีอุปนิสัยที่อาจจะเปลี่ยนแปลงไปได้ตามความเหมาะสม 3. พร้อมที่จะเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ใหม่ๆ อยู่เสมอ 4. ไม่เป็นผู้พะวงถึงตัวเองมากนัก 5. การปรับตัวมักเป็นในรูปการชดเชย 6. ถ้าจะเกิดวิปริตทางใจก็มักจะเป็นประเภท	1. การตัดสินใจมักขึ้นอยู่กับการตนเองเป็นหลัก 2. มีมาตรฐานและกฎเกณฑ์แน่นอน 3. ไม่มีการยืดหยุ่นอะลุ่มอล่วย 4. พะวงถึงตนเองมากเป็นพิเศษ 5. การปรับตัวมักจะเป็นในรูปการหลบหนี 6. ถ้าจะเกิดวิปริตทางใจก็มักจะเป็นประเภท Anxiety

2.4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องบุคลิกภาพเก็บตัว - แสดงตัว

2.4.3.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ลินน์ (Lynn. 1961 : 213 - 216) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพสองลักษณะ ได้แก่ ลักษณะเก็บตัว – แสดงตัว และลักษณะทางประสาท กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะบุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัว และลักษณะทางอารมณ์ไม่มีอารมณ์ ไม่มี ความสัมพันธ์กับสติปัญญา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่าผู้ที่มีการเรียนดีได้ คะแนนทางอารมณ์อ่อนไหวสูง และมีบุคลิกภาพแสดงตัวต่ำ

ชายด์ (Child. 1964 : 187 - 195) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัว ลักษณะทางอารมณ์ และอาการทางประสาทกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้กลุ่ม ตัวอย่าง จากเด็กโรงเรียนมัธยมแบบประสมในเมือง 138 และเด็กในโรงเรียนชุมชน 40 คน ผล ปรากฏว่า บุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัว ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับสติปัญญา และพบว่าบุคลิกภาพ เก็บตัว – แสดงตัว มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ไคลน์ (Kline.1966 : 92 - 93) ได้ศึกษาลักษณะบุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัว ลักษณะ ทางอารมณ์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชายและหญิง ชั้นปีที่ 1 จำนวน 110 คน โดยใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ E.P.I.(Eysenck Personality Inventory) พบว่า บุคลิกภาพแสดงตัวกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนลักษณะทางอารมณ์กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ

บรอดเบนต์ (Broadbent. 1969 : 214 – 218) ได้ศึกษาบุคลิกภาพแบบเก็บตัว – แสดงตัว ของนักศึกษาปริญญาโท ในมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ซึ่งเป็นกลุ่มเรียนดีและเรียนไม่ดี ผลปรากฏว่า นักศึกษาที่เรียนดีเก็บตัวมากกว่ากลุ่มที่เรียนไม่ดี อย่างมีนัยสำคัญ การศึกษาครั้งนี้ยังแสดงด้วยว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีสติปัญญาไม่แตกต่างกัน ดังนั้น การเก็บตัว – แสดงตัว ไม่ขึ้นอยู่กับสติปัญญา ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการเรียน

บานิสเตอร์ (Banister. 1972 : 4327) ได้ทำการศึกษาโดยใช้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย จำนวน 247 คน และมีค่าระดับ ความถนัดทางคณิตศาสตร์สูงกว่าระดับกลาง ใช้ แบบทดสอบ M.M.P.I. (The Minnesota Multiphasic Personality Inventory) แบ่งนักเรียนออก ตามประเภทของบุคลิกภาพ เป็นพวกเก็บตัว แสดงตัว และปกติ แล้วแบ่งออกเป็น 6 กลุ่มย่อย โดย แต่ละกลุ่มประกอบด้วยนักเรียนที่มี บุคลิกภาพเก็บตัว แสดงตัว และปกติ อย่างละ 7 คน ให้นักเรียน เรียนวิชาคณิตศาสตร์ด้วยวิธีการสอน 2 วิธี กลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มแรก สอนด้วยวิธีบรรยายแล้วให้ นักเรียนทำงานเป็นรายบุคคล สัปดาห์ละ 5 ครั้ง กลุ่มตัวอย่างอีก 3 กลุ่ม สอนด้วยวิธีบรรยาย เช่นเดียวกัน แต่ในตอนให้นักเรียนทำงานนั้น มีวิธีการให้ทำงานเป็นกลุ่มย่อยๆ ช่วยกันแก้ปัญหา

และค้นคว้า แล้ววัดผลในครั้งสุดท้าย ปรากฏว่า ผลการเรียนรู้ของนักเรียนในแต่ละกลุ่มบุคลิกภาพ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และผลการเรียนจำแนกตามสภาพการทำงาน คือทำงานเป็นกลุ่มกับทำงานเป็นรายบุคคล ไม่มีความแตกต่างทางสถิติเช่นเดียวกัน แต่นักเรียนที่มีบุคลิกภาพประเภทแสดงตัว เมื่อทำงานเป็นกลุ่ม ได้ผลการเรียนที่มีค่าสูงกว่าที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวที่ทำงานเป็นรายบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่สำหรับนักเรียนที่มีบุคลิกภาพเก็บตัว ผลการเรียนรู้ในสภาพการเรียนเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคลไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4.3.2 งานวิจัยในประเทศ

สมทรง สุวรรณเลิศ และคณะ (2512 : 17-29) ได้ทำการศึกษาบุคลิกภาพแบบเก็บตัว – แสดงตัว โดยใช้แบบทดสอบ (The Minnesota Multiphasic Personality Inventory) ศึกษาในกลุ่มประชากรนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 300 คน นักศึกษาฝึกหัดครู 300 คน และนักศึกษาแพทย์ 300 คน จากการเปรียบเทียบผลที่ได้จากคนไทยทั้ง 3 กลุ่ม กับกลุ่มชาวอเมริกัน และอังกฤษ พบว่า คนไทยมีบุคลิกภาพเก็บตัวมากกว่าชาวอเมริกันและคล้ายกับคนอังกฤษซึ่งมีลักษณะบุคลิกภาพเก็บตัวมากกว่าชาวอเมริกัน

วันเพ็ญ อายุการ (2512 : 101) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัว การยอมรับตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่1,3 และ 5 พบว่านักเรียนที่มีบุคลิกภาพเก็บตัวและแสดงตัว มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน และเมื่อวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพเก็บตัวและแสดงตัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนั้นยังพบว่า นักเรียนวัยรุ่นชายมีบุคลิกภาพแสดงตัวมากกว่านักเรียนหญิงวัยรุ่น นักเรียนหญิงวัยรุ่นมีบุคลิกภาพเก็บตัวมากกว่านักเรียนชายวัยรุ่น นักเรียนวัยรุ่นต่างๆ มีลักษณะมีลักษณะแสดงตัวมากกว่าเด็กวัยรุ่นตอนต้น และเด็กวัยรุ่นตอนต้น และเด็กวัยรุ่นตอนต้น มีลักษณะเก็บตัวมากกว่าวัยรุ่นตอนปลาย นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแสดงตัว มีการยอมรับตนเองมากกว่านักเรียนที่มีบุคลิกภาพเก็บตัว

ธงชัย ชิวปรีชา (2513 : 95) ได้ศึกษาการคิดของนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรการศึกษาระดับปีที่ 1 และ 2 ในวิทยาลัยครูเพชรบุรี จำนวน 205 คน พบว่าบุคลิกภาพแบบเก็บตัว - แสดงตัว ไม่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

อุไร สิงโต (2521 : จ) ได้ศึกษาบุคลิกภาพเก็บตัวและแสดงตัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายหญิง อายุระหว่าง 15 – 17 ปี ซึ่งกำลังเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนรัฐบาล 2 แห่ง จำนวน 160 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพเก็บตัวมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันกับนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนชายที่มีบุคลิกภาพเก็บตัว มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกับนักเรียนหญิงที่มีบุคลิกภาพเก็บตัว แต่นักเรียนชายที่มีบุคลิกภาพแสดงตัว มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกับนักเรียนหญิงที่มีบุคลิกภาพแสดงตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัว ดังที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าเด็กที่มีบุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัว ส่งผลให้เด็กมีลักษณะแตกต่างกันทั้งการด้านการเรียนและทางอารมณ์ ดังนั้น บุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัว คาดว่าน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อ โมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่

2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพครอบครัว

2.5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพครอบครัว

วาสนา พิทักษ์สาลี (2527 : 6) ได้จำแนกสภาพแวดล้อมทางบ้านออกเป็น 3 องค์ประกอบด้วยกันคือ

1.องค์ประกอบด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างบิดา มารดา หรือผู้ปกครองกับเด็ก ความสัมพันธ์ระหว่างบิดาและมารดาเอง ความสัมพันธ์ระหว่างญาติ ผู้ใหญ่กับเด็ก ระหว่างพี่น้องกับเด็ก และสภาพทั่วไปของครอบครัว

2.องค์ประกอบด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ได้แก่ รายรับรายจ่ายของครอบครัว สถานภาพครอบครัว การเงินของนักเรียนที่จะใช้จ่ายเรื่องการศึกษาและส่วนตัว และความจำเป็นที่ต้องขอความช่วยเหลือทางการเงินจากผู้อื่น

3.องค์ประกอบด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ สภาพของบ้าน ที่ตั้งของบ้าน สิ่งแวดล้อมในบริเวณบ้าน ตลอดจนอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณีและความเป็นอยู่ของสังคมละแวกนั้น

เมื่อพิจารณาถึงสิ่งที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่าด้านความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว ด้านเศรษฐกิจและสังคม และด้านสภาพที่ตั้งของบ้าน จะอำนวยความสะดวกช่วยเสริมการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จในการเรียนยิ่งขึ้น

ชบาภรณ์ ชีอรุ่งโรจน์ (2529 : 122-132) ได้กล่าวถึง ผลกระทบของการที่ครอบครัวแตกแยกไว้ดังนี้

- 1.มีผลกระทบต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก
- 2.การปรับตัวและพฤติกรรมทางเพศของเด็กมักมีปัญหาและขาดรูปแบบที่จะเลียนแบบ
- 3.เด็กเกิดปมด้อยเมื่อต้องไปติดต่อกับสังคมภายนอก
- 4.เด็กที่มาจากครอบครัวแยก เมื่อแต่งงานมีแนวโน้มที่มีครอบครัวแตกแยกด้วย

นอกจากนี้ ชบาภรณ์ ชีอรุ่งโรจน์ (2529 : 31-34) ได้กล่าวถึงปัญหาครอบครัวแตกแยกว่ามีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กไว้ ดังนี้

1.ครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้างกันการหย่าร้างกันของพ่อแม่ นับว่าเป็นผลร้ายต่อการพัฒนาทางด้านจิตใจของเด็กมาก เด็กจะเกิดความรู้สึกว่าเหว่ ไม่มีความมั่นใจในตนเอง ไม่อยากอยู่บ้าน ชอบไปเล่นกับเพื่อนมากกว่า บางคนก็อาจเก็บตัว ซึมเศร้า บางรายอาจจะกลายเป็นเด็กก้าวร้าว

ชอบรุกรานผู้อื่นก็มี นอกจากนี้ เด็กจะเป็นคนที่ไม่มั่นคง ไม่รักใคร่จริง และไม่คิดว่าใครจะรักเขาจริง ทั้งนี้ เพราะไม่เคยเห็นใครเป็นแบบอย่างที่ดีมาตั้งแต่เล็กนั่นเอง

2. ครอบครัวที่พ่อแม่ทะเลาะวิวาทกัน จะทำให้เด็กมีความวิตกกังวลสูง เด็กจะไม่เข้าใจว่าพ่อแม่ทะเลาะกันก็อาจจะดีกันได้ อาจจะพูดคุยกันเหมือนปกติ ในความเข้าใจของเด็กโดยเฉพาะเด็กเล็กนั้น มักจะคิดว่านี่คือภาวะที่สุสุดจะทนทานได้ บ่อยครั้งที่เด็ยเด็กเล็กมักจะคิดว่าตนเองเป็นสาเหตุของการทะเลาะวิวาทของผู้ใหญ่ เพราะเด็ก ๆ ไม่อาจจะทำตัวเป็นคนกลาง ในการทะเลาะเบาะแว้งของพ่อแม่ เพราะในใจของเด็กจะเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ผลของความรู้สึกอันนี้อาจจะเป็นอันตรายต่อการพัฒนานิสัยเป็นคนที่ชอบหาเรื่องผู้อื่น ชอบหาทางเล่นงานคู่สมรส ยกตนข่มท่าน ทำทุกวิถีทางเพื่อเอาชนะคู่ต่อสู้ ไม่มีความรับผิดชอบ ไม่มีความซื่อสัตย์ และมีแนวโน้มที่จะเป็นโรคประสาทได้

3. ครอบครัวที่มีพ่อหรือแม่คนเดียว มีผลที่ทำให้เด็กเจริญเติบโตขึ้นมาโดยไม่ได้รับความอบอุ่นเท่าที่ควร ความเศร้าโศกเสียใจของสามีภรรยา ความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจ ล้วนแล้วแต่มีผลต่อการที่จะต้องปรับตัวของคู่สมรส และส่งผลกระทบมาถึงเด็กได้ทั้งสิ้น

ปัญหาครอบครัวแตกแยกหรือการหย่าร้างกันถือว่าเป็นปัญหาที่ทำให้ร้ายจิตใจเด็กอย่างรุนแรง ของเด็กที่อยู่ในครอบครัวเช่นนี้ เพราะเด็กไม่มีส่วนรู้เห็นหรือเป็นต้นเหตุของปัญหาทะเลาะวิวาทแต่อย่างใด แต่กลับเป็นผู้ที่รับกรรมจากเหตุนี้มากที่สุด เด็กจะต้องมีความว่าเหว มีปมด้อย และรู้สึกได้ว่าไร้ค่า เมื่อโตขึ้นย่างเข้าสู่วัยรุ่นเด็กเริ่มรู้จักอาย เด็กจะไม่อยากตอบคำถามใครๆ เมื่อถูกถามถึงพ่อแม่ว่าอยู่ที่ไหน ทำงานอะไร อาจจะเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กเริ่มโกหก สร้างคำกล่าวเท็จโดยใช้การเพ้อฝันเป็นสิ่งช่วยกลบเกลื่อนอารมณ์ที่ขาดความรัก ความอบอุ่นที่แท้จริงของครอบครัว นอกจากนี้ยังมีผลกระทบกระเทือนถึงการเล่าเรียนตลอดถึงบุคลิกภาพของเด็กด้วย บางคนอาจจะกลายเป็นคนเก็บขี้น ไม่ชอบสมาคมกับใคร บางคนอาจกลายเป็นคนชอบแสดงตัวเอะอะ ก้าวร้าวมากเกินควร ทั้งก็เพื่อจะชดเชยความกดดันที่ตนได้รับจากทางบ้าน นอกจากนี้ ยังอาจกลายเป็นเด็กที่เป็นปัญหาของสังคม ในเมืองใหญ่ๆ เด็กจะไปอยู่ตามโรงภาพยนตร์ ชอบเล่นการพนัน ซ่องสุ่มกันทำสิ่งที่ผิด อาจจะเป็นแก๊งร่วมกันปล้นจี้ ซึ่งเด็กเหล่านี้ เมื่อมีการสอบประวัติแล้วมักจะพบว่ามาจากครอบครัวแตกแยกเป็นส่วนใหญ่ ส่วนเด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่รักใคร่ปรองดองกัน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ย่อมนับว่าเป็นโชคดีของเด็กผู้นั้น เด็กจะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีอารมณ์มั่นคง มีสุขภาพจิตและสุขภาพกายดี เป็นผู้ที่ไม่กลัวเผชิญปัญหาต่างๆ ยอมรับสภาพที่แท้จริงของตนเอง เป็นผู้มีอารมณ์แจ่มใส มองโลกในแง่ดี ในทางตรงกันข้าม ถ้าเด็กคนใดโชคร้าย ตกอยู่ในครอบครัวที่มีลักษณะแตกแยก หรือพ่อแม่ไม่ลงรอยกันอยู่เสมอ ก็จะตกอยู่ในสภาพที่น่าสงสาร และน่าเห็นใจเป็นอย่างยิ่ง (ยูดี เทียร์ประสิทธิ์. 2536 : 20-22)

สภาพครอบครัวแตกแยก ไม่ว่าจะครอบครัวที่มีเฉพาะบิดาหรือมารดา เพียงคนเดียวหรือไม่ มีทั้งมารดาและบิดา ก็ก่อให้เกิดความเจ็บปวดและปัญหาตามมา คือเด็กจะมีความเจ็บปวดทางอารมณ์ยาวนาน เด็กจะมีอารมณ์อ่อนไหวมากกว่าคนอื่น เมื่อต้องเผชิญกับความกดดันที่เท่ากัน

(Mavis E. 1979 : 881) ยังมีผลกระทบต่อสุขภาพกายและปัญหาอื่นๆ เช่น ปัญหาด้านการเรียน ความประพฤติ เป็นต้น

2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพครอบครัว

2.5.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เคนเนอร์ และคนอื่นๆ (Kenner and Others. 1957 : 167) ศึกษาผู้ป่วยใน โรงพยาบาลจิตเวชพบว่า มีเด็กประมาณ 30 % ที่ได้รับการรักษาตัวในโรงพยาบาลโรคจิตมาจากครอบครัวที่ขาดพ่อแม่ หรือขาดฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เด็กส่วนใหญ่มาจากครอบครัวแตกแยกต้องพลัดพรากจากครอบครัวอย่างกะทันหัน เช่น การตาย การเจ็บป่วย ถูกแยกจากบิดามารดา ปัญหาการหย่าร้าง ทำให้เด็กรู้สึกอ้างว้าง ว้าเหว่ ขาดสัมพันธภาพที่ดีภายในครอบครัว

มันโร (Munro. 1966 : 433-457) ศึกษาผู้ป่วยจิตเวชผลที่ได้คือ ผู้ป่วย ร้อยละ 19.5 ขาดบิดามารดาหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก่อนอายุ 16 ปี และเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ป่วยอารมณ์เศร้ากับคนปกติพบว่า พวกที่มีอารมณ์เศร้าสูญเสียบิดามารดาก่อนอายุ 16 ปีมากกว่าคนปกติ

ออซูเบล (เปรมสุริย์ เชื้อมทอง. 2526; อ้างอิงจาก Ausubel. n.d.) ศึกษาประวัติเด็กที่ทำความผิดและเป็นอาชญากร พบว่า ส่วนมากมาจากครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ พ่อแม่แยกทางกัน พ่อหรือแม่ตาย หรือทะเลาะเบาะแว้งไม่ลงรอยกัน ทำให้เด็กไม่ได้รับความรักความอบอุ่นเพียงพอก่อให้เกิดความน้อยเนื้อต่ำใจ ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมรอบๆ ตัวได้ยาก จึงมีโอกากระทำความผิดได้หรือบุคลิกภาพแปรปรวนไปจนกระทั่งเป็นโรคประสาทได้

2.5.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ประเทิน มหาจันทร์ (2521 : 65) ได้ศึกษาการกระทำผิดกฎหมายของเด็กและเยาวชน ผลการศึกษาพบว่า สภาพครอบครัวมีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำผิดกฎหมายของเด็กและเยาวชนอย่างใกล้ชิด และสามารถส่งผลต่อพฤติกรรมของเด็กอย่างใหญ่หลวง คือเมื่อเด็กขาดบิดามารดา เด็กจะถูกทอดทิ้งให้อยู่ในสภาพที่ด้อยเศรษฐกิจเกิดความคับข้องใจมีปัญหาการปรับตัวเมื่ออยู่ในสังคม เด็กที่ขาดทั้งบิดามารดาจะรู้สึกว่าตนขาดความรักความอบอุ่นในชีวิต

ปิยฉัตร เนนเลิศ (2524 : 55) ศึกษาปัญหาทางสังคมของผู้ที่พยายามกระทำอัตวินิบาตกรรมพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 30 เกิดความรู้สึกว่า ครอบครัวไม่มีความสุข ร้อยละ 32 เกิดความรู้สึกว่า ครอบครัวมีความสุขน้อย ส่วนด้านความสนิทสนม พบว่า คนเหล่านี้ไม่มีความสนิทสนมกันเลยระหว่างพี่น้อง

จากเอกสารและงานวิจัยดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นแสดงให้เห็นว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่แตกแยก ครอบครัวที่ขาดพ่อแม่หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ส่งผลให้เด็กปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ยาก มีอารมณ์เศร้า รู้สึกอ้างว้าง มีปมด้อยในตนเอง ทำให้เกิดปัญหาทางสุขภาพจิต ดังนั้น สถานภาพสมรสของบิดามารดาน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียน

2.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

2.6.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

เกื้อกุล ทาสี (2513 : 15) ได้กล่าวเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กไว้ซึ่งมีพ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันไว้ว่า ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่างๆ ย่อมมีลักษณะบางอย่างที่แสดงถึงความ เป็นสมาชิกในสังคมของตน มีการติดต่อสัมพันธ์กัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกัน พ่อแม่จะสั่งสอนบุตรให้แสดงพฤติกรรมตอบสนองค่านิยม ความเชื่อที่เหมาะสมกับชั้นฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมของตน จากการศึกษาต่างๆ จะเห็นว่าในกลุ่มชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมระดับสูง มักรู้สึกหยิ่งในศักดิ์ศรีของครอบครัวทั้งในเรื่องอาชีพ รายได้ มีความภาคภูมิใจ มีความมั่นคงทาง อารมณ์และสังคม มีลักษณะบุคลิกภาพที่เป็นปัญหาน้อยกว่าชนชั้นอื่นๆ ชนชั้นฐานะระดับกลางมีความภาคภูมิใจในการทำงานของพ่อ แม่ พ่อ แม่มีความคาดหวังในตัวบุตรสูง ต้องการให้บุตรมีความรับผิดชอบเร็ว มีผลสัมฤทธิ์สูง ปรับตัวทางสังคมได้ดี ส่วนชนชั้นฐานะระดับต่ำ มีปมด้อยในอาชีพพ่อแม่ ซึ่งก่อให้เกิดความรู้สึกด้อยทางสังคม ทำให้ไม่ยอมรับความเป็นอยู่ในครอบครัวและมีการปรับตัวทางสังคมที่ไม่ดี

สมทรง สุวรรณเลิศ (2514: 46) กล่าวว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำหรือยากจนมักจะมีปัญหามากทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจและนำไปสู่ปัญหาความประพฤติซึ่งปัญหาเหล่านี้มีผลต่อการเรียน และต่อปัญหาทางอารมณ์

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจนิก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจนิก. 2520 : 19; อ้างอิงจาก Kay. 1975) ได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมของครอบครัว โดยเห็นว่า ฐานะทางเศรษฐกิจจะเป็นตัวเพิ่มหรือลดความเร็วของพัฒนาการทางบุคลิกภาพทางจริยธรรมของบุคคลได้ และนักสังคมวิทยา พบว่า บุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำและปานกลางมีค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์แตกต่างกัน เช่น การเก็บของตกได้แล้วคืนให้เจ้าของนั้นเป็นความดีควรสรรเสริญในสังคมของบุคคลฐานะปานกลางและสูง แต่เป็นสิ่งโง่เขลาและไม่ควรทำอย่างยิ่งในสังคมของคนระดับต่ำ

โสภา ชูพิชัยกุล (2529 : 108) กล่าวว่า สาเหตุที่ฐานะทางเศรษฐกิจมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิตนี้ อาจเป็นเพราะฐานะทางเศรษฐกิจดีย่อมหมายถึงการมีความรู้สึกร่มเย็นในตัวเอง จึงทำให้ความกดดันน้อย บุคคลไม่ต้องทนทุกข์อยู่กับภาวะตึงเครียด หรือมีข้อขัดแย้งในใจมากมายนัก

2.6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจของครอบครัว

2.6.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ฮาร์ทชอร์น และเมย์ (วรพรรณ ศรีอุปบล. 2535 : 30; อ้างอิงจาก Hartshorne and May. n.d.) ได้วิจัยพบว่า เด็กที่พ่อแม่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงจะโง่งน้อยกว่าเด็กที่มีพ่อแม่มีฐานะทาง

เศรษฐกิจต่ำ และคนที่อายุมากจะโง่งน้อยกว่าคนที่อายุน้อย ถึงแม้ว่าจะให้ค่านิยมของความซื่อสัตย์สุจริตไว้เหมือนกัน

ซุนนิค (Zunich. 1963 : 497-499) ได้ศึกษาถึงความรับผิดชอบกับสภาพของพ่อแม่ในเรื่องเศรษฐกิจพบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำจะมีความรับผิดชอบต่ำกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง

วอร์เนอร์ และคนอื่นๆ (Ringness. 1968; citing Warner and Others. 1957 : 270) ได้ใช้แบบสอบถามวัดบุคลิกภาพ พบว่า พวกชนชั้นกลางจะเป็นคนที่มีความมั่นคงทางอารมณ์ เป็นตัวของตัวเอง ขณะที่พวกที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำมีแนวโน้มขาดความอบอุ่น หงุดหงิดง่ายและมีอาการทางประสาท พวกนี้มีความลำบากในการควบคุมอารมณ์ มีความวิตกกังวล ปรับตัวเข้าสังคมไม่ค่อยได้มากกว่าพวกชนชั้นกลางและชนชั้นสูง

เพียร์ลีน (Burton : citing Pearlin. 1971 : 183) ศึกษาเกี่ยวกับการทุจริตในเด็กทั่วไปพบว่า มาตรฐานที่ครอบครัวมีรายได้น้อยจะโง่งน้อยกว่าเด็กที่ครอบครัวมีรายได้มากอย่างมีนัยสำคัญ

2.6.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ทิพวรรณ จันทวิบูลย์ (2510 : 54-56) ได้ศึกษาถึงปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดจันทบุรี จำนวน 120 คน ผลการศึกษาพบว่าปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนนั้น ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางบ้าน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในบ้านและฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ฉวี กาหยี (2513 : 32) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวใน โรงเรียนและบุคลิกภาพของนักเรียนวัยรุ่นชาย และหญิงจากครอบครัวชั้นกลางและชั้นต่ำ จำนวน 400 คน โดยให้นักเรียนตอบแบบสอบถามบุคลิกภาพของนักเรียนมัธยมแบบ A (HSPQ Form A The Mooney) และแบบสอบถามปัญหา (Problem Checklist) และแบบทดสอบสังคมมิติ ผลการศึกษาพบว่า เด็กวัยรุ่นทั้งชายและหญิงจากครอบครัวชั้นกลางและชั้นต่ำมีความสามารถในการปรับตัว และมีบุคลิกภาพต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ คือเด็กชายจากครอบครัวชนชั้นกลางมีความเป็นตัวของตัวเอง มีความก้าวร้าวมากกว่าเด็กชายที่มาจากครอบครัวชั้นต่ำ เด็กหญิงที่มาจากครอบครัวชั้นกลางมีความร่าเริงมากกว่าเด็กหญิงที่มาจากครอบครัวชั้นต่ำ ซึ่งมีความเก็บขี้นม พุดช้า ไม่ค่อยพุด และมีความระมัดระวังอยู่ตลอดเวลา

วิวรรณ อามระดิษ (2522 : 26) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพฯ ในเรื่องความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ การประหยัด การออมทรัพย์ และการเคารพผู้อาวุโส พบว่านักเรียนที่มีบิดามารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

จิตตนา อินทรไทย (2525 : 48-49) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 300 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมแตกต่างกันมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำที่สุด ส่วนนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมระดับกลาง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงที่สุด

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจของครอบครัวที่กล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับลักษณะบางประการ ได้แก่ เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงมีแนวโน้มมีลักษณะเป็นผู้มีความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบหรือมีความมั่นคงทางอารมณ์สูงกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ดังนั้น ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4

2.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพของนักเรียนกับผู้ปกครอง

2.7.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพของนักเรียนกับผู้ปกครอง

ฟรอยด์ (Freud. 1969 : 26-29) เชื่อว่า ใน 5 ปีแรกของชีวิตเป็นช่วงที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาบุคลิกภาพ เด็กควรได้รับการอบรมเป็นอย่างดีเพื่อให้ได้รับการตอบสนองความต้องการถูกหลักพัฒนาการเมื่อโตขึ้นจะได้มีบุคลิกภาพที่พึงปรารถนา และการจะได้บุคลิกภาพเช่นนี้ วัฒนธรรมจากสิ่งแวดล้อมเป็นองค์ประกอบสำคัญ ร่างกายซึ่งพัฒนามาจากพันธุกรรมเป็นเพียงเครื่องช่วยให้บุคคลแสดงพฤติกรรมบางอย่างที่บุคคลจะกระทำได้เท่านั้น แต่ถ้าขาดวัฒนธรรมจากสิ่งแวดล้อมแล้ว เด็กเหล่านี้จะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ไม่ได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าว การอบรมเลี้ยงดูจึงมีผลต่อพฤติกรรมของเด็ก การศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูนั้นมีการศึกษากันหลายแบบเป็นต้นว่า โดยการศึกษาจากผู้เป็นแม่เด็ก โดยการศึกษาสังเกตพฤติกรรมเด็ก โดยการศึกษาทดสอบลักษณะที่เด็กรับรู้เอาจากการปฏิบัติของพ่อแม่ ที่นิยมกันมักจะศึกษาในลักษณะที่เด็กรับรู้พฤติกรรมที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อตนไว้ได้มากน้อยเพียงใด ผ่องพันธุ์ เกิดพิทักษ์ (2530 : 176; อ้างอิงจาก Coleman and Hammen. 1974) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของบรรยากาศความสัมพันธ์ในครอบครัวที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการของเด็ก ได้แก่ ความรัก ความอบอุ่น การยอมรับ และการยกย่องเด็ก บรรยากาศความสัมพันธ์ในครอบครัวซึ่งประกอบด้วยความรัก ความอบอุ่น และการยอมรับบุตรธิดาด้วยความเหมาะสมสมเหตุสมผล และสอดคล้องกับสถานการณ์มีความสำคัญต่อการพัฒนาการและความสมบูรณ์แห่งพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัวนั้นๆ

สัมพันธภาพในครอบครัวมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล สัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวเกิดจากบุคคลในครอบครัวให้ความรัก ความห่วงใย ความเข้าใจซึ่งกันและกัน เมื่อประสบปัญหา

หันหน้าเข้าปรึกษากัน บิดามารดา เป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดที่เด็กรัก และเชื่อฟัง ดังนั้น ถ้าบิดามารดา ได้อุทิศเวลา ในการอบรมขัดเกลานิสัยเด็ก ให้ความรักความอบอุ่นอย่างเพียงพอ เด็กจะประพฤติ ในทางที่ดี เป็นสมาชิกใหม่ที่สมบูรณ์ของครอบครัว ดังที่ มีด (Kando 1971: 178; citing Mead) กล่าวว่า จากการปฏิสัมพันธ์ เด็กจะเกิดการเรียนรู้ที่จะสวมบทบาทของบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด เริ่มด้วย การรวมบทบาทของบิดา มารดา โดยเด็กจะยอมเอาเอกลักษณ์ของบิดามารดายึดถือเป็นโลกของ ตัวเอง ขณะเดียวกันก็จะเรียนรู้บทบาทของตัวเองด้วยการสวมบทบาทที่บิดามารดากำหนดให้ บิดา มารดา จึงเป็นบุคคลที่ฝึกให้เด็กรู้จักประพฤติและปฏิบัติเหมาะสมกับบทบาทของตัวเองในสังคม

จรรยา สุวรรณทัต (2523 : 54-56) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีส่วนในการสร้างความสัมพันธ์ใน ครอบครัวไว้ดังนี้

1.สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว กล่าวคือ ครอบครัวใดที่มีความมั่นคง ทางเศรษฐกิจไม่ขัดสนย่อมนำมาซึ่งความสงบสุขของครอบครัวเกิดความกลมเกลียวสมัครสมานกัน ในครอบครัว

2.การรู้จักบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวตลอดจนสามารถปฏิบัติให้ สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ตลอดจนถึงตัวเด็กเอง

3.การรู้จักลักษณะธรรมชาติและความต้องการมูลฐานของเด็กพ่อแม่ที่พยายามเข้าใจใน ลักษณะธรรมชาติการเจริญเติบโตและความพร้อมที่จะช่วยเหลือเด็กเมื่อเกิดปัญหาย่อมมีส่วนช่วย สร้างเสริมความสัมพันธ์อันดี

4.ความคงเส้นคงวาของพ่อแม่ในการวางระเบียบวินัยปัจจัยนี้มีอิทธิพลมากต่อ บรรยากาศความสัมพันธ์ในครอบครัวโดยเฉพาะวัยรุ่นที่มีความอดทนต่อความไม่คงเส้นคงวาของ พ่อแม่น้อย เป็นต้นเหตุก่อให้เกิดความคลอนแคลนในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างพ่อแม่กับเด็ก

นอกจากนี้ จรรยา สุวรรณทัต (2523 : 57) ยังกล่าวอีกว่า ประสบการณ์ที่เด็กได้รับจากทาง บ้านเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาด้านบุคลิกภาพและการปรับตัวของเด็ก บรรยากาศ ความสัมพันธ์ของบ้านเป็นส่วนสำคัญต่อการพัฒนาการ หากเด็กมาจากบ้านที่มีความสัมพันธ์ที่ดี ภายในครอบครัวจะมีความรู้สึกดี และสามารถปรับตัวได้ดีกับสังคมนอกบ้าน

2.7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

2.7.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เบรคเคนริดจ์ (Breckenridge. 1955 : 80 - 249) อ้างถึงผลการศึกษาของ สโตรทเธอร์ (Strother) แจ็ค (Jack) และเพจ (Page) พบว่า เด็กที่ได้รับการยอมรับจากครอบครัวจะเป็นสาเหตุ อันหนึ่งทำให้เด็กพัฒนาความคิดเรื่องการนับถือตนเองและเชื่อมั่นในตนเอง เด็กที่มีความเชื่อมั่นใน ตนเองจะมีความเชื่อมั่นในการควบคุมตนเอง มีความรับผิดชอบ และสามารถแสดงความคิดเห็นที่ เป็นประโยชน์ต่อสังคมด้วยสาเหตุอื่นๆ ได้แก่ การฝึกฝน ระดับอายุ ระดับพัฒนาการ กลุ่มเพื่อน ร่วมงานตลอดจนสถานการณ์ต่างๆ ที่กำลังเผชิญอยู่ เด็กที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง คือ เด็กที่ไม่ บรรลุคุณภาพภาระงานทางอารมณ์ ไม่ต่อสู้กับสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเอง

เฮอร์ล็อก (Hurlock. 1964 : 661) ศึกษาพบว่า ผลการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย คือให้ความรัก ความสนใจและเห็นความสำคัญของบุตร จะทำให้บุตรรู้จักรับผิดชอบ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มีเพื่อนมาก เป็นมิตร ซื่อสัตย์ ร่าเริง มีอารมณ์มั่นคง มีความคิดริเริ่ม ฟังตนเองได้ และสามารถเผชิญชีวิตด้วยความมั่นใจ

ไซมอนด์ (Symond. 1973 : 283-285) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของพ่อแม่ที่แสดงถึงการยอมรับบุตร เปรียบเทียบกับการปฏิเสธบุตร พบว่า บุตรที่พ่อแม่ยอมรับจะเป็นผู้ที่เพื่อนฝูงยอมรับเป็นอย่างดี ชอบเข้าสังคม สนใจการงาน มองโลกในแง่ดี มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีมนุษยสัมพันธ์เกี่ยวกับตนเอง คือรู้สึกว่ามีค่า มีความอบอุ่นและปลอดภัย

กลุค และกลุค (กระทรวงศึกษาธิการ. 2509 : 102-104; อ้างอิงจาก Gleuck and Gleuck. n.d.) ได้ศึกษาลักษณะร่างกาย จิตใจ และครอบครัวพื้นฐานของเด็กเกร จำนวน 500 คน และเด็กไม่เกร 500 คน พบว่าลักษณะชีวิตครอบครัวของเด็กแต่ละคน จะเป็นเครื่องชี้และทำให้สามารถตัดสินใจได้ว่าเด็กพวกนั้นๆ จะเป็นเด็กดีหรือเป็นเด็กเกรและสรุปว่า องค์ประกอบของครอบครัวที่มีผลต่อการพัฒนาการบุคลิกภาพและพฤติกรรมของเด็กมี 5 ประการ คือ ความรักของแม่ ความรักของพ่อ การเลี้ยงดูของแม่ วินัยของพ่อ หรือวิธีที่พ่อใช้เพื่อให้บุตรเชื่อฟัง คำสั่งสอน ความรักใคร่ปรองดองกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว

2.7.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ทิพวรรณ จันทรพิบูลย์ (2510 : 54-56) ได้ศึกษาถึงปัญหาที่เป็น อุปสรรคในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดนนทบุรี จำนวน 120 คน ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อความขยันหมั่นเพียร ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางบ้านเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาได้แก่สัมพันธภาพระหว่างบุคคลในครอบครัว

วันเพ็ญ อายุการ (2512 : 89-90) ได้ทำการศึกษาเด็กวัยรุ่นทั้งชายและหญิง ในจังหวัดนนทบุรี 307 คน ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า วัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของเด็กมาก โดยเฉพาะการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่ ครูอาจารย์ ถ้าเข้มงวดกวดขันในเรื่องระเบียบวินัยมากทำให้เด็กไม่กล้าแสดงความคิดเห็นคอยทำตามคำสั่งของผู้ใหญ่เท่านั้น ไม่มีความริเริ่มและความเป็นผู้นำ

วิวรรณ อามระดิษ (2522 : 26) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพฯ ในเรื่องความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ การประหยัดและการออมทรัพย์ การเคารพผู้อาวุโส พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะการเลี้ยงดูของบิดามารดาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

จากเอกสารและผลการวิจัยเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า เด็กที่มีความสัมพันธ์ดีกับผู้ปกครองจะมีแนวโน้มความรับผิดชอบ ความมั่นคงทางอารมณ์ ความคิดสร้างสรรค์ ความซื่อสัตย์ ดังนั้น ผู้วิจัยคาดว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียน

กับผู้ปกครองน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4

2.8 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพ

2.8.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพ

โรไมน์ (Romine. 1974 : 139-143) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับการสอนที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ดีขึ้นไว้ดังนี้

1.ด้านบุคลิกภาพของผู้สอน เช่น ผู้สอนเป็นคนกระฉับกระเฉง มีอารมณ์ขัน สนใจในวิชาที่สอน ให้ความจริงใจและเป็นกันเองกับนักเรียน

2.ด้านการเรียนการสอน มีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี ชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจวัตถุประสงค์ในวิชาที่เรียน รวมทั้งแนะนำหนังสือที่อ้างอิงเกี่ยวกับวิชาที่เรียน

3.ด้านผลการสอนที่ผู้เรียนได้รับ เช่น ผู้เรียนได้รับประโยชน์สมควรตั้งใจตามวิชาที่ผู้เรียนเลือก ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนไม่ใช่เป็นผู้ฟังอย่างเดียว

4.ด้านการเสนอเนื้อหา เช่น พูดอธิบายชัดเจน ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดสามารถใช้วิธีสอนต่างๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหา

5.ด้านการประเมินผล การนำข้อมูลย้อนกลับและเสริมแรงทางการเรียน เช่น มีการทำรายงานหรือสอบ เมื่อตรวจงานแล้วผู้สอนต้องรีบแจ้งให้ผู้เรียนทราบทันที

6.ผู้สอนยอมรับฟังความคิดเห็นตลอดจนผลงานของผู้เรียนอย่างมีเหตุผล

เฟลแมนและนิวคอม (Feldman and Newcomb.1976 : 325-330) กล่าวว่า การศึกษาทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนาและเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านความรู้ทัศนคติ ค่านิยม ความพึงพอใจ เป้าหมายในชีวิตและบุคลิกภาพ

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2524 : 49-86) ได้กล่าวว่า วิธีสอน บทบาทของอาจารย์ และบรรยากาศในการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาว่า การสอนของอาจารย์ควรเน้นการสร้างเสริมให้นักศึกษามีความมีความสามารถในการเรียนรู้เป็นสำคัญ และบทบาทที่สำคัญของอาจารย์ คือ เป็นผู้คอยชี้แนะแนวทาง และผู้เรียนประสบความสำเร็จ ซึ่งบทบาทและวิธีการสอนของอาจารย์จะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับเตรียมตัวของอาจารย์ อาจารย์ควรมีความเข้าใจในบทบาทของตนเองและได้ปฏิบัติตามลักษณะอาจารย์ที่ดี งานที่อาจารย์ปฏิบัตินั้นมี 2 ลักษณะ คือ ลักษณะทางด้านความรู้หรือสติปัญญาเกี่ยวกับทางมนุษยสัมพันธ์ หมายความว่า อาจารย์จะต้องรู้เนื้อหาที่ตนสอนและจะต้องมีทักษะทางสัมพันธภาพที่ดีอีกด้วยจึงจะช่วยให้ประสบผลสำเร็จในการสอน นอกจากนี้อาจารย์ควรสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนหรือการเรียนรู้ให้สอดคล้องกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน จะช่วยให้บรรยากาศการเรียนรู้ดีขึ้น

เชอซิลด์ (วิจิตร วรุตบางกูร. 2524 : 151; อ้างอิงจาก Churchill. n.d.) กล่าวว่า เราเป็นผู้กำหนดรูปแบบของอาคารและอาคารก็กำหนดพฤติกรรมของเราเหมือนกัน อาคารสถานที่จัดเป็นสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด ห้อง

โสตทัศนูปกรณ์ ห้องสารบรรณ โรงอาหาร สนามกีฬา สถานที่พักผ่อนหย่อนใจและบริเวณทั้งหมดของสถาบันในปัจจุบันนี้ สถาบันการศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญทางด้านจิตใจมากขึ้นจึงหันมาสนใจในการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ทั้งทางด้านความสุขสบายทางร่างกาย และยกระดับจิตใจของผู้ใช้อาคารมากขึ้นมากกว่าแต่ก่อน สิ่งแวดล้อมยังมีผลต่อความรู้สึกของมนุษย์ทั้งทางตรงและทางอ้อม

ประพจน์ จำปาไทย (2524 : 52-53) กล่าวว่า อาคารเรียนจัดเป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างด้านวิชาการเสริมสร้างด้านทัศนคติและพฤติกรรมของผู้เรียน เพราะประสบการณ์ในห้องเรียนเป็นองค์ประกอบในการรับรู้ของผู้เรียนต่อสถาบันและผู้เกี่ยวข้อง

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2528 : 83-87) ได้กล่าวถึงพื้นฐานที่จะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน ได้แก่

- 1.การยอมรับผู้เรียนในฐานะบุคคล (Respect as a person) คือ การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ความจริงใจระหว่างครูและศิษย์ เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ ถ้าบรรยากาศในห้องเรียนมีความก้าวร้าว การแข่งขัน ความกดดัน อคติ เอารัดเอาเปรียบ ย่อมไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาไปในทิศทางที่พึงประสงค์

- 2.การสื่อสารแบบเปิด (Open communication) การสื่อสารแบบเปิดที่อยู่ในบรรยากาศของการยอมรับเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล อารมณ์ ความรู้สึก ค่านิยม และพฤติกรรม แนวคิดของแต่ละบุคคลที่มีภูมิหลังต่างกันรวมทั้งการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ บรรยากาศการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่ตอบสนอง การปฏิบัติทางด้านความรู้สึก คุณลักษณะ ค่านิยม การเสาะแสวงหาความเป็นตัวของตัวเองอาจจะเกิดขึ้นจากเนื้อหา กระบวนการเรียนการสอนที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า สามารถพัฒนาช่วยเหลือตนเองได้และพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่น

พนัส หันนาคินทร์ (2524 : 297-298) อธิบายว่า อาคารสถานที่ของสถาบันการศึกษานี้รวมความตั้งแต่ตัวอาคาร สนาม ตลอดจนสิ่งก่อสร้างต่างๆ สถาบันการศึกษาจะต้องบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดีใช้งานได้อยู่เสมอ นอกจากนี้ ต้องวางแผนในการใช้อาคารสถานที่ต่างๆ ให้ได้ประโยชน์สูงสุด การตกแต่งบรรยากาศให้สวยงามกลมกลืนกันก็จะสร้างบรรยากาศที่ดี ทำให้จิตใจและอารมณ์ของประชาชนในสถานที่นั้นสดชื่นขึ้น สิ่งที่จะขาดเสียไม่ได้สำหรับสถานศึกษาคือ ต้องมีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจด้วย

ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์ (2523 : 45-46) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการมีสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะในโรงเรียน สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมและโครงการต่างๆ ภายใน โรงเรียนมีผลโดยตรงต่อชีวิตและสุขภาพของนักเรียนในแง่ต่างๆ กัน ในแง่บวกคือ การทำให้นักเรียนมีความสุขสบาย ร่างกายมีความสุข รักสวยงาม หรือในแง่ป้องกันไม่ให้เกิดโรคและป้องกันอันตรายจากการบาดเจ็บต่างๆ และในแง่การช่วยให้นักเรียนพัฒนาการทางการศึกษา กล่าวโดยสรุป สภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะในโรงเรียนจะช่วยให้เกิดผลทั้ง 3 ด้าน คือ

- 1.ผลทางบวก สภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะในโรงเรียนจะทำให้โรงเรียนเป็นสถานที่เรียนที่น่าไปเรียน การระบายอากาศที่ดีและการจัดแสงสว่างให้เหมาะสม จะช่วยให้ห้องเรียนน่าอยู่

เรียนได้สบายยิ่งขึ้น อาคารเรียนที่สะอาดเรียบร้อยจะทำให้ครูและนักเรียนอยากเข้าไปอยู่มากกว่า อาคารเรียนที่สกปรกการมีน้ำดื่มอย่างเพียงพอการจัดที่นั่งให้สบายและโรงอาหารที่เรียบร้อยก็เป็น สิ่งที่ทุกคนต้องการ สัมพันธภาพอันดีระหว่างครูกับนักเรียนจะช่วยส่งเสริมสุขภาพจิตของทั้งสอง ฝ่าย การใช้วิธีสอนที่ดีจะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประสบความสำเร็จบ่อยครั้ง และช่วยส่งเสริมให้ นักเรียนคิดกิจกรรมที่สร้างสรรค์ จะช่วยให้นักเรียนมีความสนใจในงานของตนได้นานทำให้นักเรียน อยากตอบสนองด้วยการร่วมกิจกรรมต่างๆ ตลอดจนทำให้นักเรียนมีความสุขด้วย

2.การป้องกันโรคภัย หรืออันตรายต่างๆ โดยการร่วมมือกับแพทย์ หรือเจ้าหน้าที่ สาธารณสุขจะช่วยป้องกันการแพร่ระบาดของโรคต่างๆ

3.พัฒนาการเรียน สภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะในโรงเรียนมีอิทธิพลต่อ ความสามารถในการเรียน กระบวนการทางด้านจิตวิทยาอันสลับซับซ้อนของการเรียนรู้เป็นผลมา จากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อม และบุคคลได้รับอิทธิพลมาจากองค์ประกอบ ต่างๆ ทั้งทางกายและทางจิตใจ

นงเยาว์ พงษ์ประดิษฐ์ (2534 : 8) ได้แบ่งสภาพแวดล้อมในวิทยาลัยครูพิบูลสงคราม ซึ่ง ปัจจุบันเรียกชื่อว่า สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักศึกษา ออกเป็น 5 ด้านคือ

- 1.สภาพแวดล้อมด้านบรรยากาศการเรียนการสอน
- 2.สภาพแวดล้อมด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน
- 3.สภาพแวดล้อมด้านกิจกรรม
- 4.สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร
- 5.สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

วันชัย ช่องดารากุล (2538 : 11) กล่าวว่า อาคารสถานที่ของสถานศึกษานับว่าเป็น องค์ประกอบสำคัญที่ทำให้การจัดการศึกษาบรรลุตามจุดประสงค์ เพราะถ้ามีอาคารสถานที่และ สิ่งแวดล้อมที่ดีแล้ว ย่อมทำให้เกิดบรรยากาศและแรงจูงใจในการเรียน ตลอดจนดำเนินกิจกรรม ต่างๆ ที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

แอนเดอร์สัน (Anderson. 1970 : 135-152) ได้ศึกษาผลของบรรยากาศใน ชั้นเรียนที่มี ต่อผู้เรียน โดยได้ระบุถึงลักษณะบรรยากาศที่มีอิทธิพลและส่งเสริมต่อความรู้ ความ รู้สึกและ พฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนไว้ ดังนี้

- 1.ความเป็นกันเอง ความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนม ความคุ้นเคยของสมาชิกในกลุ่มผู้เรียน
- 2.การแบ่งกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมการเรียนต่าง ๆ ตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้
- 3.การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ กิจกรรมการเรียนที่มีรูปแบบที่สามารถปฏิบัติได้และให้

ประโยชน์

4.การดำเนินกิจกรรมการเรียนเป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอน ไม่ล่าช้า และมีความ สอดคล้องเหมาะสม

5.การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น หนังสือ เครื่องมือ วัสดุที่พร้อมจะ
ใช้ได้ตลอดเวลา

6.การส่งเสริม ความร่วมมือระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน และมีความ
พยายามที่จะลดความขัดแย้งระหว่างกัน

7.ผู้สอนและผู้เรียนทราบจุดประสงค์และความคาดหวังในการเรียนอย่างชัดเจน

8.สร้างความเป็นธรรมชาติไม่เลือกที่รักมักที่ชังของครู ซึ่งยังผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมชาติขึ้น

9.ผู้เรียนได้มีโอกาสได้ทำกิจกรรมที่ทำทลายความสามารถอยู่เสมอ

10.สร้างความตื่นตัวและขจัดความเฉื่อยช้าอันเป็นสาเหตุของความเบื่อหน่ายต่อการ
เรียนการสอน

11.การตัดสินใจในการทำกิจกรรมต่างๆ มาจากผู้เรียนเป็นส่วนใหญ่

12.ไม่ส่งเสริมการแบ่งพรรค แบ่งพวกในหมู่นิสิต นักศึกษา

13.ผู้เรียนมีความพึงพอใจกับกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน

14.เสรีภาพมีขอบเขต ไม่ปล่อยปละละเลยจนขาดระเบียบและขาดความรับผิดชอบ

2.8.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพ

2.8.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เลย์แมน (Layman. 1975 : 721) ได้ศึกษาทัศนะของนักศึกษาใหม่ที่มีต่อสภาพแวดล้อม
ในมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอกลาโฮมา ผลการศึกษาพบว่า ความเป็นเลิศทางวิชาการและการมีมนุษย
สัมพันธ์ที่ดีมีความสัมพันธ์กับนักศึกษาที่ตั้งใจเรียนมากกว่านักศึกษาที่ไม่ตั้งใจเรียน และการจัด
สภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยจะส่งผลต่อบุคลิกภาพของนักศึกษา ทั้งด้านความเป็นเลิศทาง
วิชาการและควมมีระเบียบวินัย

เลวิน และคนอื่นๆ (Lewin and others. 1968 : 271-279) ศึกษาเกี่ยวกับบรรยากาศการ
เรียนการสอนในชั้นเรียน พบว่า นักเรียนที่อยู่ในชั้นเรียนแบบอัตตาธิปไตยมีแนวโน้มเป็นเด็ก
ก้าวร้าว หยาบกระด้าง ไม่มีความเห็นใจคนอื่น ส่วนชั้นเรียนที่มีบรรยากาศแบบประชาธิปไตยนั้น
กลับส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักสามัคคีปรองดองเป็นมิตรกัน การเรียนราบรื่น มีบรรยากาศที่สบายใจ
น่าเรียน เพราะครูรู้จักจัดความกดดัน ความเกรงกลัวต่างๆ ออกไปจากชั้นได้

มิมส์ (Mims. 1970 : 53-55) ได้วิจัยโดยให้นักศึกษาในวิทยาลัยซินซินเนติ (Cincinnati
University) ทำการประเมินผลการสอนของอาจารย์ ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมของอาจารย์ที่
นักศึกษาให้ความสำคัญมี 5 ประการ คือ

1.มีความยุติธรรมและรวมถึงการประเมินผลการเรียนของนักศึกษา

2.มีความสามารถในการชักจูงให้นักศึกษาสนใจในการเรียน

3.มีการวางแผนการสอนไว้อย่างเป็นระเบียบ

4.มีความสามารถในการอธิบายให้นักศึกษาเข้าใจได้อย่างชัดเจน

5.มีความพร้อมเพื่อการสอนซึ่งครอบคลุมในลักษณะต่างๆ คือให้คำปรึกษาและการอภิปรายสิ่งที่เป็นประโยชน์ อธิบายอย่างชัดเจน มีความยืดหยุ่นและมีอารมณ์ขัน มีเจตคติที่ดีต่อนักศึกษาและศึกษาค้นคว้าวิชาการอยู่เสมอ

ไฮโรวิทซ์ และออตโต้ (สมบัติ วัจนะสาริกุล. 2524 : 25; อ้างอิงจาก Hirowitz and Otto. 1973) ได้เปรียบเทียบผลการเรียนของนักศึกษาสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่เรียนในห้องที่จัดแบบเดิมกับกลุ่มที่เรียนในห้องเรียนแบบใหม่ ที่นั่งนุ่มสบายและเคลื่อนย้ายได้ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน แต่มีพฤติกรรมในห้องเรียนแตกต่างกัน นักศึกษาในห้องเรียนแบบใหม่มาเข้าเรียนเข้าพบอาจารย์ผู้สอนและมีการรวมกลุ่มในหมู่นักศึกษามากกว่า นักศึกษาในห้องเรียนแบบเก่า

เลียว (Liu. 1975 : 1411-A – 1412-A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนในการเรียนการสอนโดยการจัดตั้งโครงการขึ้นเพื่อพัฒนาความต่อเนื่องของบทเรียนที่ใช้กับคอมพิวเตอร์เพื่อสอนวิชาความรู้เบื้องต้นในวิชาฟิสิกส์ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1.คอมพิวเตอร์ช่วยสอนสามารถช่วยผู้เรียนได้ดังนี้

- 1.1 ช่วยให้มีความสามารถในการแก้ปัญหาดีขึ้น ด้วยวิธีการปฏิบัติ
- 1.2 ช่วยให้ผู้เรียนสามารถทบทวนบทเรียนที่ได้เรียนในห้องเรียนไปแล้ว
- 1.3 ทำให้เกิดความแม่นยำในวิชาที่เรียนอ่อน โดยปรับปรุงวิธีการเรียน
- 1.4 ผู้เรียนสามารถสร้างความสำเร็จด้วยตนเอง
- 1.5 ทำให้มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาฟิสิกส์

2.คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่เรียนจากคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เรียนจากคอมพิวเตอร์ช่วยสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วูร์น (Voom. 1990 : 125) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างศิลปะขนาดเล็กกับสภาพแวดล้อมในวิทยาลัย โดยสำรวจความคิดเห็นและสัมภาษณ์ผู้บริหารที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจาก 119 วิทยาลัย ใน 5 รัฐ ของเขตตะวันตกของประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมมีอิทธิพลต่อศิลปะขนาดเล็กบุคลิกภาพและการปรับตัวตามธรรมชาติ ศิลปะขนาดเล็กจะเชื่อมโยงสิ่งต่างๆ เข้าด้วยกันเมื่อมีลักษณะทางกายภาพที่เหมาะสม

2.8.2.2. งานวิจัยในประเทศ

สุรัฐ ศิลปอนันต์ และคณะ (2518 : 56) ศึกษาปัญหาการศึกษาของจังหวัดและเขตในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 4 พบว่า ครูไม่กระตือรือร้นในการสอน ครูให้ออกสแกนเด็กในการร่วมกิจกรรมในบทเรียนน้อย ครูขาดทักษะที่จะกระตุ้นให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ ครูไม่ได้ใช้ผลสอบเป็นเครื่องมือแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนการสอน

สุรีตา หงษาชาติ (2539 : 84-85) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในสถาบันบุคลิกภาพ และพฤติกรรมการรับข่าวสารกับความรู้ และการตอบสนองต่อภาวะวิกฤติทางสังคมและ

สภาพแวดล้อมของนักศึกษาพยาบาลผลการศึกษพบว่าบุคลิกภาพด้านมนุษยธรรม การเข้าสังคม การควบคุมอารมณ์ สถานการณ์ด้านการสื่อสารและสภาพแวดล้อมในสถาบัน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษา มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ทางสังคมและการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่กล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าลักษณะทางกายภาพ สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนที่ดี ทำให้บุคลิกลักษณะของผู้เรียนบางประการสูง ได้แก่ การรู้จักควบคุมตนเอง ความรับผิดชอบ มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น ดังนั้น ผู้วิจัยคาดว่า สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน จะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียน

2.9 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

2.9.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ในการดำเนินกิจกรรมใดๆ ก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ช่วยให้กิจการนั้นสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ในด้านการเรียนการสอนก็เช่นเดียวกันความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียนจะช่วยส่งเสริมให้บรรยากาศการเรียนรู้ดีขึ้น ทำให้มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ครูสามารถเข้าใจปัญหาและสภาพแวดล้อมของนักเรียนดีขึ้น มีผลให้เกิดความเข้าใจ ความห่วงใย และความผูกพันอันแน่นแฟ้น ดังที่ พรชูลี อาชวบูรณ์ (2525 : 232) ได้กล่าวว่า สถานการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนที่ดีนั้น ต้องมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียนเป็นสำคัญ

พรณี ชูทัย เจนจิต (2532 : 316) กล่าวว่า การที่ครูมีความเมตตากรุณาเห็นอกเห็นใจนักเรียน สนใจนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีความยุติธรรม ไม่มีความลำเอียง หรือเลือกที่รักมักที่ชัง ตลอดจนมีความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน ทำให้นักเรียนรักที่จะเรียน และทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนด้วย

ประดินันท์ อุปรรณ (2523 : 123 - 137) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนที่ดีมีองค์ประกอบที่ช่วยสร้างเสริมหลายประการ คือ บุคลิกภาพที่ดีบางประการของครูมีผลต่อความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนในชั้นเรียน ได้แก่ สีนหน้า ท่าทาง น้ำเสียง การใช้คำพูด การมีอารมณ์ขัน การใช้บทบาทในฐานะผู้นำของครู พฤติกรรมของครูที่แสดงออกตามทัศนคติและความคาดหวังบางประการที่ครูมีอยู่ กล่าวคือถ้าครูมีทัศนคติที่ดีต่อการสอน มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียนและเป็นคนมองโลกในแง่ดี ย่อมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนได้มากกว่าครู ที่มีทัศนคติต่อเรื่องดังกล่าวตรงกันข้าม และการที่ครูใช้การเสริมแรงที่เหมาะสมกับนักเรียนจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน การเสริมแรงที่ทำอย่างจริงจังเหมาะสมกับสภาพการณ์ไม่จำเป็นต้องใช้การเสริมแรงเฉพาะพฤติกรรมที่ดีขึ้นกว่าเดิมเท่านั้น โดยเฉพาะนักเรียนที่เรียนอ่อนหรือพฤติกรรมมีปัญหา เป็นต้น นอกจากนี้ ประดินันท์ อุปรรณ ยังได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียนว่าเกิดขึ้นโดยครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม ตอบคำถามและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียน

การสอน บรรยากาศในชั้นเรียนจะมีความน่าสนใจ น่าสนุก อยากรู้ อยากเห็นและกระตือรือร้น เพราะนักเรียนมีโอกาสเคลื่อนไหวมีโอกาสได้ใช้ความคิดตนเองและมีโอกาสที่จะแสดงความสามารถ ได้อย่างเต็มที่ นักเรียนเองก็มองครูเป็นมิตร เกิดความเป็นกันเอง

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2524 : 49) กล่าวว่าในการเรียนการสอนทุกระดับนอกจากผู้เรียน ต้องการผู้สอนที่มีความรู้ดีมีประสบการณ์ดีแล้ว ยังต้องการผู้สอนที่มีวิธีการสอนที่เป็นกันเอง เข้าใจ และเห็นอกเห็นใจผู้เรียน แต่ในขณะเดียวกันก็ควรชี้แนะให้เห็นถึงความถูกต้องเหมาะสม ให้ข้อติชม ตรงไปตรงมาซึ่งเต็มไปด้วยความหวังดี จะช่วยให้บรรยากาศการเรียนรู้ดีขึ้น

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2527 : 33) ได้กล่าวถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนว่า ผู้สอนไม่ควรสอนบรรยากาศแห่งความกลัวให้เกิดขึ้น การเรียนรู้ไม่ใช่เกิดในชั้นเรียนเสมอไป ดังนั้น การพบปะซักถามนอกชั้นเรียนจะสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นมิตรได้ง่ายขึ้น อย่าทำให้เกิดการ เสียหน้า และควรฟังความคิดเห็นจากนักเรียนบ้าง

2.9.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

2.9.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ไทด์เมน (Tiedmen. 1942 : 657-664) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาจะไม่ชอบครูแบบเผด็จการที่ชอบข่มขู่ปราศจากความเห็นอกเห็นใจ และการสอนแบบใช้อำนาจทั้งหลายนั้นเด็กยิ่งโตขึ้นเท่าไร ก็ยิ่งมีความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์มากขึ้นเท่านั้น

บุธ (วิลาส ทองขาว : 2527 : 16; อ้างอิงจาก Buth. 1942) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน พบว่า ครูที่พยายามทำความรู้จักเด็ก ให้ความเห็นอกเห็นใจ เด็กจะรักส่งเสริมการเรียนตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เด็กจะเรียนได้ดีและมีการปรับตัวได้สูง ต่างกับครูที่มุ่งสอนโดยวิธีที่กดดันให้เด็กยอมรับความต้องการของตน ผลที่สุดเด็กจะไม่พอใจในตัวครูและเรียนไม่ดีเท่าที่ควร

สไตลส์ แอนด์ดอร์ซีย์ (วิลาส ทองขาว. 2527 : 17; อ้างอิงจาก Stiles and Dorsey.1950; *Democrator Teaching in Secondary School*) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสอนแบบประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษา และปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในการเรียนการสอนดังนี้

1.การเรียนการสอนแบบอัตตาธิปไตยนั้น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นแบบสั่งและเชื่อฟังโดยไม่มีข้อโต้แย้งนักเรียนจะสนใจบทเรียนเพื่อคะแนนของตนโดยไม่คำนึงถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างตนกับผู้อื่น ส่วนครูไม่มีจุดหมายที่จะพัฒนานักเรียน ให้มีความเจริญในด้านต่างๆ เท่าที่ควร เพียงแต่ต้องการให้นักเรียนสนใจบทเรียนที่ตนกำลังสอนเท่านั้นครูใช้กฎเกณฑ์ตามที่ตนพอใจ บังคับให้นักเรียนปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดโดยไม่คำนึงถึงธรรมชาติจิตใจหรือความแตกต่างระหว่างบุคคล การเรียนการสอนแบบนี้ นักเรียนจะมีบุคลิกภาพแบบตัวใครตัวมัน ไม่มีทักษะการอยู่ร่วมเป็นกลุ่ม

2. การเรียนการสอนแบบประชาธิปไตยนั้น ครูจะเป็นผู้สร้างสถานการณ์ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียนการสอน ครูยอมรับในเรื่องความแตกต่างของนักเรียนทั้งด้านความสนใจ ความสามารถ ทักษะคิด ส่วนนักเรียนต้องการได้รับความรู้มากกว่าคะแนนสูงๆ และครูเป็นเพียงที่ปรึกษาของนักเรียนเท่านั้น การเรียนการสอนแบบอัตตาธิปไตย จึงเป็นการเรียนการสอนที่สร้างบรรยากาศให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ซึ่งบรรยากาศแบบนี้ช่วยให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์

ไทเลอร์ (Tyler. 1964 : 16) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในอุดมคติ พบว่าสัมพันธภาพที่ดีในอุดมคติ ครูต้องมีการสื่อความเข้าใจที่ดีกับนักเรียน เป็นมิตรที่ดี ให้ความรักความเอาใจใส่ มีความเข้าใจและยอมรับนักเรียน

2.9.2.2 งานวิจัยในประเทศ

สีธม ไชยศรี (2510 : 57-59) ศึกษาลักษณะของครูที่ดีในทัศนะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนไตรมิตรวิทยา ปีการศึกษา 2510 พบว่า ร้อยละ 90 ของ นักเรียนทั้งหมดชอบครูที่พูดสุภาพ และเห็นว่าครูควรทำตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน เช่น เรื่องความสะอาด เรียบร้อย ความประพฤติ ความมีระเบียบวินัย และพบว่า ลักษณะของครูที่ นักเรียนชอบน้อยที่สุดประการหนึ่ง คือ กิริยา วาจาไม่สุภาพ ชอบขู่บังคับ

บุษกร เพชรวิวรรณ (2519 : 65) ศึกษาทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อครูในโรงเรียนภาคกลาง ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะครูที่มีการสอนที่ดี คือ ครูมีความรู้ดี เตรียมการสอนดี ตั้งใจสอน ใช้อุปกรณ์การสอนในการอธิบายนักเรียนให้เกิดความเข้าใจและวิธีการสอนแตกต่างกันตามความสามารถของเด็ก

สมศักดิ์ ชินพันธ์ (2522 : 22, 27, 53-55) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียน ในชั้นเรียนกับความรับผิดชอบ และเมโนคติของตนของนักเรียนมัธยมชั้นปีที่ 4-5 จำนวน 263 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบประชาธิปไตยมีความรับผิดชอบสูงที่สุด ส่วนนักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบปล่อยปละละเลยมีความรับผิดชอบต่ำที่สุด และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนแบบประชาธิปไตยสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบของนักเรียนแบบอัตตาธิปไตยกับแบบปล่อยปละละเลยสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในทางลบ

ศรีระพร จันทโนทก (2538 : 36) ได้ศึกษาตัวประกอบที่เกี่ยวข้องประสิทธิภาพการสอนระดับอุดมศึกษา สาขาสังคมศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่าตัวประกอบที่เกี่ยวข้องประสิทธิภาพการสอนระดับอุดมศึกษา สาขาสังคมศาสตร์ คือความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ต่อวิชาที่สอน

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูที่ดี มีความเป็นกันเอง หรือเป็นแบบประชาธิปไตยมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพที่ดีของนักเรียน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ดังนั้น

ผู้วิจัยคาดว่า ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4

2.10 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.10.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

อัลแมน (เมตตา จินดารักษ์. 2525 : 48; อ้างอิงจาก Ulman. 1957) กล่าวว่า วัยรุ่นที่มีปัญหาสัมพันธภาพกับเพื่อนจะมีปัญหาการเรียนและมีปัญหาทางด้านอารมณ์ตามมาด้วย

เคลแมน (Kelman. 1969 : 399 - 401) กล่าวว่า การที่นักศึกษาเข้ากลุ่มจะทำให้นักศึกษาไม่รู้สึกโดดเดี่ยว รู้จักตนเองและยอมรับตนเอง สามารถปรับตัวและพัฒนาตนเองได้

เฟลด์แมน และนิวคอม (Feldman and Newcomb. 1967 : 325-330) กล่าวถึงความสำคัญของเพื่อนที่มีต่อนักศึกษาว่า กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้นักศึกษามีความมั่นใจและพอใจในตนเองยิ่งขึ้น กลุ่มเพื่อนจะตอบสนองความสนใจของนักศึกษาที่ไม่ได้รับการตอบสนองทางด้านวิชาการหรือมีความล้มเหลวทางวิชาการมาแล้วกลุ่มเพื่อนจะช่วยฝึกการเข้าสังคมและการสร้างสัมพันธภาพส่วนตัวมีผลทำให้นักศึกษาสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ช่วยฝึกทักษะทางสังคม ช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพที่มั่นคง

เมดิสัน (สุริตา หงสาชาติ. 2539 : 44-45; อ้างอิงจาก Medison. 1985) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัยมีส่วนทำให้นักศึกษามีบุคลิกภาพเปลี่ยนแปลงไป คือ เนื้อหาวิชาที่เรียน อิทธิพลของเพื่อน วัฒนธรรมของนักศึกษา เช่น การแต่งกาย บุคลิกภาพของอาจารย์ผู้สอน

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2514 : 47-55) ให้ความเห็นว่า ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษามี 2 แบบคือ ความสัมพันธ์ทางอารมณ์และความสัมพันธ์ทางปัญญา ความสัมพันธ์ทางอารมณ์เป็นความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนรากฐานความรู้สึก และความผูกพันต่อกัน เช่น ความรู้สึกระหว่างครอบครัว ความรู้สึกผูกพันระหว่างเพื่อนกับเพื่อน การตัดสินใจอาศัยความรู้สึก อารมณ์ และอาวุโสเป็นหลัก กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์นี้ ได้แก่ กิจกรรมบันเทิง การเชียร์กีฬา ความสัมพันธ์แบบนี้จะสูญหายหรือถูกทำลายได้ง่ายเพราะไม่เกิดขึ้นโดยเหตุผลและหลักการส่วนความสัมพันธ์ทางปัญญาอาศัยความรู้ ความคิด เหตุผล สติปัญญา เป็นเครื่องเชื่อมโยง เช่น ความรู้สึกระหว่างเพื่อนร่วมทาง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์แบบนี้ ได้แก่ การอภิปรายหรือการสนทนาทางวิชาการเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ความสัมพันธ์แบบนี้จะยั่งยืนมั่นคงและเป็นความสัมพันธ์ที่จำเป็นสำหรับกลุ่มเพื่อน

จินตนา ยูนิพันธ์ (2527 : 61) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมอย่างเห็นเด่นชัด ทั้งนี้เพราะสังคมในสถาบันการศึกษาจะมีการรวมตัวหรือจับกลุ่มกันของนักเรียนลักษณะของกลุ่มเหล่านี้มีผลต่อแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอีกด้วย

ศุภวดี บุญวงศ์ (2539 : 19) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยของนิสิต ถ้านิสิตสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้ ได้รับการยอมรับนับ

ถือจากเพื่อน นิสิตจะสามารถเรียนรู้บทบาทของตนเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อน ช่วยให้เกิดความรู้สึกรับรู้ใจ มีความมั่นคง เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง มีสุขภาพจิตที่ดี สามารถศึกษาเล่าเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สุปัญญา กิตติสาร (ดารณี พัฒนศักดิ์ภิญโญ. 2533 : 3; อ้างอิงจาก สุปัญญา กิตติสาร. 2529) กล่าวว่า การที่เราจะทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนต้องให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียน โดยครูจะต้องให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและแสดงความสามารถให้มากที่สุด มีความสัมพันธ์และความไว้วางใจกันและกัน ระหว่างเพื่อนและครูโดยสามารถเรียนรู้จากการทำกิจกรรมร่วมกัน มีบรรยากาศแห่งการยอมรับซึ่งกันและกัน

ชนนุช บุญสิทธิ์ (2541 : 24) ได้สรุปการปฏิบัติตนของวัยรุ่นกับเพื่อนสัมพันธ์ภาพอันดีไว้ดังนี้ แสดงกิริยายิ้มแย้ม แจ่มใส แสดงความสนใจกับบุคคลอื่น ตั้งใจฟังผู้อื่นพูด แสดงกิริยารับฟัง ข้อคิดเห็น ทำตนให้เป็นคนมองโลกในแง่ดี อย่าจับผิดผู้อื่น มีความเกรงใจต่อบุคคลอื่น รู้จักรับอารมณ์ วางตัวอย่างเหมาะสม ไม่โอ้อวด รู้จักปฏิเสธคำขอร้องที่ไม่มีเหตุผลและจดจำข้อมูลเล็กๆ น้อยๆ ของเพื่อนไว้เพื่อนแสดงความยินดีในวาระสำคัญ

2.10.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพและระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.10.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เดวิด (David. 1971 : 578) พบว่า นักศึกษามีความพร้อมใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นมากมีแนวโน้มที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีความพร้อมใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นต่ำ สำหรับกลุ่มที่มีบรรยากาศก้าวร้าว มีความขัดข้องใจและมีการขัดแย้ง สมาชิกจะมีพฤติกรรมไม่พึงปรารถนาทำให้การเรียนการสอนไม่ค่อยได้ผล เดวิด (David. 1971 : 578) ยังศึกษาผลของความแตกต่างของความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน การปรับตัว และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของมหาวิทยาลัยเฟรชแมน ผลการศึกษาว่า นักศึกษาที่มีความพอใจความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนมากและมีการปรับตัวที่ดีจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนน้อยและมีการปรับตัวไม่ดี

เฮิร์ด (Hurd. 1971 : 3793) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในมหาวิทยาลัยโดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยจูเนียร์ ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาเป็นตัวของตัวเอง ได้รับอิทธิพลมาจากความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนและการมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมหาวิทยาลัย

เลย์แมน (Layman. 1975 : 7210) ได้ศึกษาทัศนะของนักศึกษาใหม่ที่มีต่อสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอกลาโฮมา ผลการศึกษาพบว่า ความเป็นเลิศทางวิชาการและการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีมีความสัมพันธ์กับนักศึกษาที่ตั้งใจเรียนมากกว่านักศึกษาที่ไม่ตั้งใจเรียน และการจัดสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยจะส่งผลต่อบุคลิกภาพของนักศึกษา ทั้งด้านความเป็นเลิศทางวิชาการและความมีระเบียบวินัย

2.10.2.2 งานวิจัยในประเทศ

สมบัติ วัจนสาริกุล (2525 : 117) ได้ศึกษาทัศนะของผู้บริหารอาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมและสถาบันการศึกษาเอกชน ทางด้านสภาพแวดล้อม กลุ่มเพื่อน พบว่า นักศึกษาใช้เวลาว่างไม่ถูกต้องอาจเป็นเพราะอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนชักจูงไปในแนวทางที่ไม่ถูกต้องและไม่เกิดประโยชน์แก่นักศึกษา

วัชรินทร์ แก้วลา (2531 : 85) ได้เสนอแนะการพัฒนาสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนให้อื้ออำนวยต่อการเสริมสร้างบุคลิกภาพของนักศึกษานั้น วิทยาลัยครู ควรส่งเสริมให้ นักศึกษาเห็นความสำคัญของเพื่อน กลุ่มพัฒนาคุณภาพของการจัดกิจกรรมนักศึกษา และการจัดให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา

รัตนา ศิริพาณิชย์ (2530 : 60) ได้ศึกษาปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาไทย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีปัญหาในการปรับตัวด้านการเรียนการสอนมากที่สุด คือมีความรู้สึกลัว มีการแข่งขันในการเรียน และรู้สึกกลัว ตัวเองไม่อบอุ่นมั่นคง รองลงมาคือ ปัญหาด้านการปรับตัวด้านความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน คือรู้สึกกลัว ตนเองว่าเหวเมื่อขาดเพื่อน เมื่อไปขอความช่วยเหลือ รู้สึกว่าเพื่อนไม่จริงใจต่อกัน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนที่ดีมีผลทำให้นักเรียนมีการพัฒนาบุคลิกภาพในหลายด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ความมั่นคงในตนเอง การเข้าสังคม เป็นต้น ดังนั้น ผู้วิจัยคาดว่า ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1.ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 719 คน แบ่งเป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 167 คน เป็นนักเรียนชาย 90 คน นักเรียนหญิง 77 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 171 คน เป็นนักเรียนชาย 79 คน นักเรียนหญิง 92 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 141 คน เป็นนักเรียนชาย 73 คน นักเรียนหญิง 68 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 82 คน เป็นนักเรียนชาย 31 คน นักเรียนหญิง 51 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 91 คน เป็นนักเรียนชาย 44 คน นักเรียนหญิง 47 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 67 คน เป็นนักเรียนชาย 32 คน นักเรียนหญิง 35 คน

2.กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 356 คน แบ่งเป็น นักเรียนชาย จำนวน 173 คน นักเรียนหญิง จำนวน 183 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Yamane. 1967 : 88 - 886) โดยใช้ระดับชั้นปี และเพศ เป็นชั้น (Strata) โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1.ผู้วิจัยจำแนกประชากร ออกเป็น 6 ระดับชั้น คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีนักเรียนจำนวน 167 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีนักเรียน จำนวน 171 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีนักเรียนจำนวน 141 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีนักเรียนจำนวน 82 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีนักเรียนจำนวน 91 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนจำนวน 67 คน

2.ผู้วิจัยจำแนกประชากรแต่ละระดับชั้นในข้อ 1.ตามเพศ ดังนี้ ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 จำนวน 167 คน เป็นนักเรียนชาย 90 คน และนักเรียนหญิง 77 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 171 คน เป็นนักเรียนชาย 79 คน และนักเรียนหญิง 92 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 141 คน เป็นนักเรียนชาย 73 คน และนักเรียนหญิง 68 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 82 คน เป็นนักเรียนชาย 31 คน และนักเรียนหญิง 51 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 44 คน เป็นนักเรียนชาย 47 คน และนักเรียนหญิง 19 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 67 คน เป็นนักเรียนชาย 32 คน และนักเรียนหญิง 35 คน

3.ผู้วิจัยประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยด้วยความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จากตารางของยามาเน่ (Yamane) พบว่า ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 356 คน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้

สัดส่วนประชากร : กลุ่มตัวอย่าง = 2 : 1 ผู้วิจัยจึงสุ่มตัวอย่างได้ดังนี้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 83 คน เป็นนักเรียนชาย 45 คน และนักเรียนหญิง 38 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 85 คน เป็นนักเรียนชาย 39 คน และนักเรียนหญิง 46 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 70 คน เป็นนักเรียนชาย 36 คน และนักเรียนหญิง 34 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 40 คน เป็นนักเรียนชาย 15 คน และนักเรียนหญิง 25 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 45 คน เป็นนักเรียนชาย 22 คน และนักเรียนหญิง 23 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 33 คน เป็นนักเรียนชาย 16 คน และนักเรียนหญิง 17 คน

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับเพศและชั้น

ระดับชั้น	เพศ				รวม	
	ชาย		หญิง			
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ชั้น ม.1	90	45	77	38	167	83
ชั้น ม.2	79	39	92	46	171	85
ชั้น ม.3	73	36	68	34	141	70
ชั้น ม.4	31	15	51	25	82	40
ชั้น ม.5	44	22	47	23	91	45
ชั้น ม.6	32	16	35	17	67	33
รวม	349	173	370	183	719	356

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อโมหจริตด้านการเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 8 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สภาพครอบครัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามบุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัว

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

ตอนที่ 5 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ตอนที่ 8 แบบสอบถามวัดโมหจริตด้านการเรียน

วิธีการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สภาพครอบครัว

ตัวอย่างแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน เมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของ นักเรียน

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษาอยู่

() มัธยมศึกษาปีที่ 1

() มัธยมศึกษาปีที่ 4

() มัธยมศึกษาปีที่ 2

() มัธยมศึกษาปีที่ 5

() มัธยมศึกษาปีที่ 3

() มัธยมศึกษาปีที่ 6

3. ผู้ปกครองของนักเรียนมีรายได้รวมกัน.....บาท / เดือน

4.สภาพของครอบครัว

() บิดามารดาอยู่ด้วยกัน

() บิดามารดาหย่าร้างกัน

() บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

1.ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยทางการเรียน แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ

2.ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามนิสัยทางการเรียนของเบส (อดิเทพ ศรีสุอารักษ์. 2534 : 68; อ้างอิงจาก Base. 1981)

3.ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามนิสัยทางการเรียนที่ได้ศึกษาความรู้ตามข้อ 1 และ ข้อ 2 เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนบางครั้งบางครั้งก็ไม่ตรง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยที่สุด

ตัวอย่าง แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามนิสัยทางการเรียนของนักเรียน เมื่ออ่านข้อความเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนทำเป็นประจำเกี่ยวกับการเรียนแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนบางครั้งบางครั้งก็ไม่ตรง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังนี้

1.ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริง	ให้	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

2.ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริง	ให้	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน

จริงน้อย ให้ 4 คะแนน

จริงน้อยที่สุด ให้ 5 คะแนน

โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายนิสัยทางการเรียน (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง นิสัยทางการเรียนดี

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง นิสัยทางการเรียนดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง นิสัยทางการเรียนไม่ดี

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1.	การแบ่งเวลาในการเรียน ข้าพเจ้าแบ่งเวลาในการทำการบ้าน					
2.	การทบทวนบทเรียน ข้าพเจ้าทบทวนบทเรียนหลังจากเลิกเรียน สม่ำเสมอ					
3.	ความสม่ำเสมอในการเข้าชั้นเรียน ข้าพเจ้าเข้าเรียนสม่ำเสมอ					
4.	การเข้าชั้นเรียนตรงตามเวลา ข้าพเจ้าการเข้าชั้นเรียนตรงตามเวลา					
5.	การทำงานที่ได้รับมอบหมาย ข้าพเจ้าทำการบ้านด้วยตนเอง					
6.	ความตั้งใจเรียน เวลาเข้าเรียนข้าพเจ้าตั้งใจฟังครูสอน					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามบุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัว มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

1.ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัว
แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ

2.ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามบุคลิกภาพเก็บตัว - แสดงตัวของ เตือนใจ สินอำไพสิทธิ์
(2542 : 104-105)

3. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามบุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัว ที่ได้ศึกษาความรู้ ตามข้อ 1 และข้อ 2 เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนบางครั้งบางครั้งก็ไม่ตรง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยที่สุด

ตัวอย่าง แบบสอบถามบุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามถึงคุณลักษณะ และความรู้สึกนึกคิดทั่วไปเกี่ยวกับตัวนักเรียน ขอให้นักเรียนพิจารณาว่าคำถามตรงกับความเป็นจริงที่ท่านรู้สึกนึกคิด หรือที่กระทำอยู่แล้วโปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องทางขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนเพียงข้อเดียว ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนบางครั้งบางครั้งก็ไม่ตรง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังนี้

1. ข้อความที่มีลักษณะแสดงตัว ให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริง	ให้	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีลักษณะเก็บตัว ให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริง	ให้	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายบุคลิกภาพ (สมจิต อภิชนาพงศ์. 2523 : 21)

คะแนนตั้งแต่	29 - 72	หมายถึง	มีลักษณะบุคลิกภาพเก็บตัว
คะแนนตั้งแต่	73 - 145	หมายถึง	มีลักษณะบุคลิกภาพแสดงตัว

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1.	ข้าพเจ้าจะเข้าไปทักทายทันทีเมื่อพบเจอคน					
2.	ข้าพเจ้าเป็นคนที่ชอบคิดไตร่ตรองก่อนลงมือ ทำสิ่งต่างๆ					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

1. ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ

2. ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัวของ
อรทิพา ส่องสิริ (2537 : 58)

3. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัวที่ได้
ศึกษาความรู้ตามข้อ 1 และข้อ 2 เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต
(Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนบางครั้งบางครั้งก็ไม่ตรง

จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยที่สุด

ตัวอย่าง แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว เมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนบางครั้งบางครั้งก็ไม่ตรง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังนี้

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริง	ให้	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริง	ให้	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว
(วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง สัมพันธภาพในครอบครัวดี

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง สัมพันธภาพในครอบครัวดีพอใช้
 คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง สัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1.	<u>การปฏิบัติตนต่อนักเรียนของผู้ปกครอง</u> ผู้ปกครองคอยตักเตือนเรื่องการเรียนรู้					
2.	<u>การปฏิบัติตนต่อผู้ปกครองของนักเรียน</u> ข้าพเจ้าไม่พอใจเมื่อผู้ปกครองตักเตือนเรื่อง การเรียนรู้					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

1.ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพ แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ

2.ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของ เสาวรัตน์ จุรัตน์ (2535 :89)

3. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพที่ได้จากความรู้ตามข้อ 1 และข้อ 2 เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนบางครั้งบางครั้งก็ไม่ตรง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนน้อยที่สุด

ตัวอย่าง แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ เมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนบางครั้งบางครั้งก็ไม่ตรง

จริงน้อย หมายถึง ตรงกับความคิดเห็นทำของนักเรียนน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนน้อยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังนี้

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริง	ให้	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริง	ให้	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ (วิเชียร เกตุสิงห์.

2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00	หมายถึง	ลักษณะทางกายภาพดี
คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66	หมายถึง	ลักษณะทางกายภาพดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33	หมายถึง	ลักษณะทางกายภาพไม่ดี

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1.	วิธีการสอนของครู ครูสอนโดยไม่สนใจว่านักเรียนเข้าใจหรือไม่					
2.	สถานที่เรียน ห้องเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย					
3.	สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน โรงเรียนมีอุปกรณ์เพียงพอกับจำนวนนักเรียน					

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูมีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

1.ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ

2.ผู้ศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูของ อรทิพา ส่องสิริ (2537 : 97)

3. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูที่ได้จากความรู้ ตามข้อ 1 และข้อ 2 เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนบางครั้งบางครั้งก็ไม่ตรง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยที่สุด

ตัวอย่าง แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนบางครั้งบางครั้งก็ไม่ตรง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังนี้

1.ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริง	ให้	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน

จริงน้อย	ให้	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน
2.ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนน ดังนี้			
จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริง	ให้	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
(วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดี

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูไม่ดี

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1.	การปฏิบัติตนต่อนักเรียนของครู ครูรับฟังเหตุผลของนักเรียน					
2.	การปฏิบัติตนต่อครูของนักเรียน ข้าพเจ้าเชื่อฟังคำสั่งสอนของครู					

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

1.ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ

2.ผู้ศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนของ อรทิพา ส่องสิริ (2537 : 98)

3.ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนที่ได้จากความรู้ ตามข้อ 1 และข้อ 2 เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนบางครั้งบางครั้งก็ไม่ตรง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยที่สุด

ตัวอย่าง แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนบางครั้งบางครั้งก็ไม่ตรง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังนี้

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริง	ให้	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริง	ให้	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	4	คะแนน

จริงน้อยที่สุด ให้ 5 คะแนน

โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
(วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดี

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
ดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนไม่ดี

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1.	เมื่อข้าพเจ้าไม่เข้าใจบทเรียนเพื่อนช่วยอธิบายให้ฟัง					
2.	ข้าพเจ้าเข้ากับเพื่อนไม่ได้					

ตอนที่ 8 แบบถามสอบวัดโมหจริตด้านการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอบუნหาญ จังหวัดศรีสะเกษ มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

1.ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโมหจริตด้านการเรียน แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ

2.ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามวัดจริต 6 ของ พระเชมวัฒน์ ธรรมกุล (2544 : 105 -106)

3. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามวัดโมหจริตด้านการเรียน ที่ได้จากความรู้ ตามข้อ 1 และข้อ 2 เป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนบางครั้งบางครั้งก็ไม่ตรง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยที่สุด

ตัวอย่าง ตอนที่ 8 แบบถามสอบวัดโมหจิตด้านการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และ ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามถึงคุณลักษณะ และความรู้สึกนึกคิดทั่วไป เกี่ยวกับตัวนักเรียนขอให้นักเรียนพิจารณาว่าคำถามตรงกับความเป็นจริงที่ท่านรู้สึกนึกคิด หรือที่กระทำอยู่แล้วโปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนเพียงข้อเดียว ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนบางครั้งบางครั้งก็ไม่ตรง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความเป็นข้อความเชิงลบทุกข้อ ให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริง	ให้	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายโมหจิตด้านการเรียน (วิเชียร เกตุสิงห์.2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00	หมายถึง	มีโมหจิตมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66	หมายถึง	มีโมหจิตปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33	หมายถึง	มีโมหจิตน้อย

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1.	โดยส่วนมากข้าพเจ้าจำบทเรียนที่เรียนไม่ค่อยได้					
2.	ข้าพเจ้าเป็นคนที่ไม่ชอบคิดไตร่ตรองก่อนลงมือ ทำสิ่งต่างๆ					

วิธีการรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปขออนุญาตโรงเรียนกันทรอมวิทยาคม เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ภายในเดือน กรกฎาคม – สิงหาคม จำนวน 356 ฉบับ ตั้งแต่วันที่ 25 กรกฎาคม – 20 สิงหาคม 2547 ได้รับคืนมา 286 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.34

3. ผู้วิจัยคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ที่สุดของนักเรียน คือ ตอบครบทุกข้อ ปรากฏว่า นักเรียนตอบครบทุกข้อ แล้วจึงนำมาตรวจให้คะแนน และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน เพื่อแสดงข้อมูลด้านส่วนตัวในแบบสอบถามตอนที่ 1 โดยแสดงค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อโมหจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ

3. วิเคราะห์ตัวสมการพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์โมหจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบทดสอบ โดยใช้เทคนิค 25 % ของกลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (- Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

3. สถิติที่ใช้วิเคราะห์สมมติฐาน ได้แก่

3.1 หาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อโมหจิตด้านการเรียน ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Coefficient)

3.2 หาปัจจัยที่ส่งผลต่อโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาค้นคว้า

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน F- Distribution
df	แทน	Degree of freedom
SS	แทน	sum of squares
MS	แทน	Mean Squares
R	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	กำลังสองค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
SE	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
SE_b	แทน	ความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าพารามิเตอร์
B	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
$\hat{Y}$	แทน	ค่าพยากรณ์โมหจรีตด้านการเรียนของนักเรียนโดยใช้คะแนนดิบ
Z	แทน	ค่าพยากรณ์โมหจรีตด้านการเรียนของนักเรียนโดยใช้คะแนนมาตรฐาน
a	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
X_1	แทน	เพศชาย
X_2	แทน	เพศหญิง
X_3	แทน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
X_4	แทน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
X_5	แทน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
X_6	แทน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
X_7	แทน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

X_8	แทน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
X_9	แทน	รายได้ของผู้ปกครอง
X_{10}	แทน	สภาพของครอบครัวบิดามารดาอยู่ด้วยกัน
X_{11}	แทน	สภาพของครอบครัวบิดามารดาหย่าร้างกัน
X_{12}	แทน	สภาพของครอบครัวบิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม
X_{13}	แทน	นิสัยทางการเรียน
X_{14}	แทน	บุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัว
X_{15}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว
X_{16}	แทน	ลักษณะทางกายภาพ
X_{17}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
X_{18}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
Y	แทน	โมหจริตด้านการเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปคิดค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน โดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. วิเคราะห์ตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์โมหจริตด้านการเรียนของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 จำนวนร้อยละของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 จำแนกตาม เพศ ชั้นปีที่ กำลังศึกษา สภาพครอบครัว

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัย ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง นิสัยทางการเรียน บุคลิกภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ลักษณะทางกายภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และ โมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ค้นหาปัจจัยที่สามารถพยากรณ์โมหจริตด้านการเรียนของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ได้แก่ นิสัยทางการเรียน บุคลิกภาพ สภาพครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ลักษณะทางกายภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 จำนวนร้อยละของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 จำแนกตาม เพศ ชั้นปีที่ กำลังศึกษา สภาพครอบครัว

ตาราง 2 แสดงจำนวนร้อยละของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 จำแนกตาม เพศ ชั้นปีที่ กำลังศึกษา และสถานภาพครอบครัว

ตัวแปร	ระดับตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	เพศชาย	139	48.6
	เพศหญิง	147	51.4
	รวม	286	100.0
2. ระดับชั้นปี	มัธยมศึกษาปีที่ 1	66	23.1
	มัธยมศึกษาปีที่ 2	69	24.1
	มัธยมศึกษาปีที่ 3	55	19.2
	มัธยมศึกษาปีที่ 4	33	11.5
	มัธยมศึกษาปีที่ 5	36	12.6
	มัธยมศึกษาปีที่ 6	27	9.4
	รวม	286	100.0
3. สภาพของครอบครัว	บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	241	84.3
	บิดามารดาหย่าร้างกัน	22	7.7
	บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม	22	7.7
	รวม	286	100.0

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ตัวแปรเพศ เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 51.4, 48.6 ตัวแปรระดับชั้นที่กำลังศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีจำนวนมากที่สุด รองลงมา คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3, นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5, นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ

24.1, 23.1, 19.2, 12.6, 11.5 และ 9.4 ตามลำดับ และตัวแปรสภาพของครอบครัว ส่วนใหญ่มีครอบครัววิตามารดาอยู่ด้วยกัน รองลงมาบิดามารดาหย่าร้างกันเท่ากับบิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม คิดเป็นร้อยละ 84.3 และ 7.7 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง นิสัยทางการเรียน บุคลิกภาพ สัมพันธภาพของนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ลักษณะทางกายภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และโมหจิตด้านการเรียนของนักเรียน

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง นิสัยทางการเรียน บุคลิกภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ลักษณะทางกายภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และโมหจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และ 4

ตัวแปร	นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา N = 286		
	$\bar{X}$	S.	การแปลผล
1.ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง	3141.25	4270.94	ต่ำ
2.นิสัยทางการเรียน	3.36	0.44	ดีพอใช้
3.บุคลิกภาพ	91.54	11.92	แสดงตัว
4.สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว	3.50	0.50	ดีพอใช้
5.ลักษณะทางกายภาพ	3.22	0.48	ดีพอใช้
6.สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู	3.51	0.48	ดีพอใช้
7.สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	3.38	0.50	ดีพอใช้
8.โมหจิตด้านการเรียนของนักเรียน	2.61	0.52	ปานกลาง

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม มีตัวแปรฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองของนักเรียนมีระดับรายได้ต่ำ ตัวแปรนิสัยทางการเรียนมีระดับนิสัยทางเรียนดีพอใช้ ตัวแปรบุคลิกภาพ มีลักษณะบุคลิกภาพแสดงตัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว มีระดับสัมพันธภาพในครอบครัวดีพอใช้ ตัวแปรลักษณะทางกายภาพมีระดับลักษณะทางกายภาพดีพอใช้ ตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูมีระดับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดีพอใช้ ตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีระดับสัม

พันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดีพอใช้ และตัวแปรโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนมีระดับโมหจริตด้านการเรียนปานกลาง

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ นิสัยทางการเรียน บุคลิกภาพ ด้านครอบครัว ได้แก่ สภาพครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สัมพันธภาพของนักเรียนกับผู้ปกครอง และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ตาราง 4 แสดงการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนก้นท่อมวิทยาคม

ตาราง 4 แสดงการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂	X ₁₃	X ₁₄	X ₁₅	X ₁₆	X ₁₇	X ₁₈	Y
X ₁	1.000	-1.000**	.065	-.025	.040	-.088	-.010	-.003	-.011	.036	.034	-.071	-.115	.047	.003	-.025	-.029	-.018	.034
X ₂		1.000	-.065	.025	-.040	.088	.010	.003	.011	-.036	-.034	.071	.115	-.047	-.003	.025	.029	.018	-.034
X ₃			1.000	-.309**	-.267**	-.198**	-.208**	-.177**	-.107	.054	.029	-.096	.138*	-.134*	.073	.195**	.075	-.102	-.056
X ₄				1.000	-.275**	-.204**	-.214**	-.182**	.049	-.048	-.009	.052	.138*	.046	.111	.098	.065	-.028	-.094
X ₅					1.000	-.176**	-.185**	.158**	-.040	.016	.059	-.074	-.038	-.102	-.116*	-.064	-.071	-.153**	.043
X ₆						1.000	-.137*	.117*	.001	.096	-.063	.063	-.070	-.020	-.023	-.021	-.033	.032	-.012
X ₇							1.000	.123*	.132*	-.039	-.030	.088	-.047	.103	-.034	-.151*	.026	.165**	.103
X ₈								1.000	-.015	-.090	-.003	.131*	-.219**	.168**	.046	-.144*	-.100	.172**	.056
X ₉									1.000	.002	.006	-.001	.019	.197**	-.014	-.069	-.043	.021	.193**
X ₁₀										1.000	-.668**	-.668**	.115	.036	-.066	.067	.045	-.071	-.011
X ₁₁											1.000	-.083	-.051	-.046	.064	-.011	-.013	.088	.035
X ₁₂												1.000	-.084	.008	.043	-.082	-.035	.023	-.019
X ₁₃													1.000	.288**	.522**	.310**	.395**	.225**	-.354**
X ₁₄														1.000	.303**	.216**	.216**	.270**	-.108
X ₁₅															1.000	.385**	.385**	.316**	-.236**
X ₁₆																1.000	.465**	.285**	-.196**
X ₁₇																	1.000	.471**	-.444**
X ₁₈																		1.000	-.184**
Y																			1.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โดยมีปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับโมหจริตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 1 ปัจจัย คือ รายได้ของผู้ปกครอง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .193

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบ กับโมหจริตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัย ได้แก่ นิสยทางการเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .354 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .236 ลักษณะทางกายภาพ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .196 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .444 และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .184

ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์ กับโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 มี 12 ปัจจัย ได้แก่ เพศชาย (X_1) เพศหญิง (X_2) ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษาทุกระดับชั้น ($X_3 - X_8$) สถานภาพครอบครัว ($X_{10} - X_{12}$) และบุคลิกภาพ (X_{14})

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ค้นหาปัจจัยที่สามารถพยากรณ์โมหจริตด้านการเรียนของนักเรียน ได้แก่ นิสยทางการเรียน บุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัว สภาพครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สัมพันธภาพของนักเรียนกับผู้ปกครอง ลักษณะทางกายภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ตาราง 5 แสดงการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของปัจจัยที่ส่งผลต่อโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาเขต อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	3	21.121	7.040	34.362**
Residual	281	57.574	.205	
Total	284	78.695		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า โมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาเขต อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับปัจจัย 3 ตัว อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 สามารถสร้างสมการพยากรณ์เชิงเส้นตรงได้ จึงได้คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 แสดงปัจจัยที่สามารถพยากรณ์โมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอบางบาล จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้วิธีวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ตัวแปร	b	SE _b		R	R ²	F
X ₁₇	-.382	.061	-.349	.444	.197	69.520**
X ₁₇ , X ₁₃	-.259	.065	-.220	.485	.230	43.377**
X ₁₇ , X ₁₃ , X ₉	-.022	.000	.182	.518	.268	34.362**

$$R = .518$$

$$R^2 = .268$$

$$SE = .452$$

$$a = 4.749$$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 พบว่า ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์โมหจริตด้านการเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอบางบาล จังหวัดสุรินทร์ มี 3 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X₁₇) นิสัยทางการเรียน (X₁₃) และฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง (X₉) ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 นี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของโมหจริตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอบางบาล จังหวัดสุรินทร์ ได้ร้อยละ 26.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และได้นำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์มาเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์โมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอบางบาล จังหวัดสุรินทร์ ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y} = 4.749 - .382 X_{17} - .259 X_{13} - .022 X_9$$

สมการพยากรณ์โมหจริตด้านการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอบางบาล จังหวัดสุรินทร์ ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = -.349 X_{17} - .220 X_{13} + .182 X_9$$

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน กับโมหจริตด้านการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ที่ส่งผลต่อโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อโมหจริตด้านการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับโมหจริตด้านการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ
2. ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ส่งผลต่อโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 719 คน แบ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 167 คน เป็นนักเรียนชาย 90 คน นักเรียนหญิง 77 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 171 คน เป็นนักเรียนชาย 79 คน นักเรียนหญิง 92 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 141 คน เป็นนักเรียนชาย 73 คน นักเรียนหญิง 68 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 82 คน เป็นนักเรียนชาย 31 คน นักเรียนหญิง 51 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 91 คน เป็นนักเรียนชาย 44 คน นักเรียนหญิง 47 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 67 คน เป็นนักเรียนชาย 32 คน นักเรียนหญิง 35 คน

2.กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 356 คน แบ่งเป็น นักเรียนชาย จำนวน 173 คน นักเรียนหญิง จำนวน 183 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Yamane. 1967 : 88 - 886) โดยใช้ระดับชั้นปี และเพศ เป็นชั้น (Strata)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อ โมหจริตด้านการเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 8 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สภาพครอบครัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .6711

ตอนที่ 3 แบบสอบถามบุคลิกภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 29 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .7789

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 18 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .7857

ตอนที่ 5 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 18 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .7487

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 17 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .7283

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .5530

ตอนที่ 8 แบบสอบถามวัดโมหจริตด้านการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 23 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .8701

วิธีการรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

- 1.ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปขออนุญาตโรงเรียนกันทรอมวิทวิทยาคม เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
- 2.ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ภายในเดือน กรกฎาคม – สิงหาคม จำนวน 356 ฉบับ ตั้งแต่วันที่ 25 กรกฎาคม – 20 สิงหาคม 2547 ได้รับคืนมา 286 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 80.34
- 3.ผู้วิจัยคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ที่สุดของนักเรียน คือ ตอบครบทุกข้อ ปรากฏว่านักเรียนตอบครบทุกข้อ แล้วจึงนำมาตรวจให้คะแนน และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 1.ข้อมูลทั่วไปคิดค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 2.วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับ โมหจริตด้านการเรียน โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ เพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
- 3.วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้า สรุปได้ดังต่อไปนี้

- 1.ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 1 ปัจจัย คือ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_9)

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัย ได้แก่ นิสสัยทางการเรียน (X_{13}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (X_{15}) ลักษณะทางกายภาพ (X_{16}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{17}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{18})

3. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 มี 12 ปัจจัย ได้แก่ เพศชาย (X_1) เพศหญิง (X_2) ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษาทุกระดับชั้น ($X_3 - X_8$) สถานภาพครอบครัว ($X_{10} - X_{12}$) และบุคลิกภาพ (X_{14})

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาตัวแปรที่ส่งผลน้อยที่สุด มี 3 ปัจจัย ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{17}) นิสสัยทางการเรียน (X_{13}) และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_9) ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 ปัจจัยนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ได้ร้อยละ 26.8

5. สมการที่สามารถพยากรณ์โมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์มาเขียนสมการได้ดังนี้

5.1 สมการพยากรณ์โมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกัณฑ์รอมวิทยาคม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y} = 4.749 - .382 X_{17} - .259 X_{13} - .022 X_9$$

5.2 สมการพยากรณ์โมหจริตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกัณฑ์รอมวิทยาคม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = -.349 X_{17} - .220 X_{13} + .182 X_9$$

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่สรุปมาข้างต้น พบว่า

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_9) ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง มีโมหจริตด้านการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงจะมีปัญหาทางด้านจิตใจและนำไปสู่ปัญหาความประพฤติ ซึ่งปัญหาเหล่านี้มีผลต่อการเรียน และต่อปัญหาทางอารมณ์ เนื่องจากผู้ปกครองต้องใช้เวลาส่วนใหญ่หมดไปกับการทำมาหากิน

ไม่มีเวลาเอาใจใส่ต่อการเรียนของบุตรเท่าที่ควร ไม่มีโอกาสได้อบรมเลี้ยงดูบุตรของตนไม่ได้ สอบถามถึงปัญหาด้านการเรียนของบุตร ทุ่มเทเวลาให้กับงานของตนเองบุตรของตนส่วนมากอยู่แต่กับพี่เลี้ยง ให้พี่เลี้ยงคอยดูแล เมื่อบุตรของตนประสบปัญหาที่ไม่มีโอกาสปรึกษากับผู้ปกครอง ผู้ปกครองมักคาดหวังในตัวเด็กมากกว่าบุตรของตนจะต้องเด่นต้องดัง ซึ่งทำให้เด็กเกิดความเครียดและกดดัน สมดังที่ เกื้อกุล ทาสี (2513 : 15) กล่าวว่า พัฒนาการของเด็กซึ่งมีพ่อแม่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน ย่อมมีลักษณะบางอย่างที่แสดงถึงความเป็นสมาชิกในสังคมของตนมีการติดต่อสัมพันธ์กันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกัน พ่อแม่จะสั่งสอนบุตรให้แสดงพฤติกรรมตอบสนอง ค่านิยม ความเชื่อที่เหมาะสมกับฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมของตน จากการศึกษาพบว่าในกลุ่มชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมระดับสูงมักรู้สึกหยิ่งในศักดิ์ศรีของครอบครัวทั้งในเรื่องอาชีพรายได้ มีความภาคภูมิใจ มีความมั่นคงทางอารมณ์และสังคม มีลักษณะบุคลิกภาพที่เป็นปัญหาน้อยกว่าชนชั้นอื่นๆ ชนชั้นฐานะระดับกลางมีความภาคภูมิใจในการทำงานของพ่อ แม่ พ่อแม่มีความคาดหวังในตัวบุตรสูง ต้องการให้บุตรมีความรับผิดชอบเร็ว มีผลสัมฤทธิ์สูง ปรับตัวทางสังคมได้ดี ส่วนชนชั้นฐานะระดับต่ำ มีปมด้อยในอาชีพพ่อแม่ ซึ่งก่อให้เกิดความรู้สึกด้อยทางสังคม ทำให้ไม่ยอมรับความเป็นอยู่ในครอบครัวและมีการปรับตัวทางสังคมที่ไม่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตตนา อินทรไทย (2525 : 48 - 49) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมแตกต่างกันมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำที่สุด ส่วนนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมระดับกลางมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงที่สุดและ แฟรงเคิล (Frankel. 1957 : 174) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจ ที่มีผลต่อการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มี นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำและนิสัยทางการเรียนต่ำ ดังนั้น จึงสรุปได้ว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำมีความสัมพันธ์ทางบวกกับโมหจริตด้านการเรียน

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัย ได้แก่ นิสัยทางการเรียน (X_{13}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (X_{15}) ลักษณะทางกายภาพ (X_{16}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{17}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{18}) ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 นิสัยทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางลบกับโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี มีโมหจริตด้านการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะ นิสัยทางการเรียน คือ พฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอ เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความพึงพอใจ และมุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้ให้บรรลุผลสำเร็จ

ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนี้ประกอบด้วยความตั้งใจและเอาใจใส่ในการเรียน การวางแผนการเรียนและ จัดระบบการเรียน ความมุ่งหมายที่จะแสวงหาความรู้ และพัฒนาการเรียนให้ดีขึ้นเรื่อยๆ โดยไม่ย่อ ท้อต่ออุปสรรค มีความคิดริเริ่ม ขยัน อดทน รับผิดชอบ ฟังตนเอง และมีความภูมิใจในผลการ เรียนของตน สอดคล้องกับงานวิจัยของ มอร์ริส (Morris. 1961 : 23) ซึ่งศึกษาพบว่า นักเรียนที่มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีคะแนนนิสัยในการเรียน และทัศนคติในการเรียนสูงกว่า นักเรียนที่มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นอกจากนี้ คอยโว (Koivo. 1983 : 2524 - A) ศึกษาความสัมพันธ์ ด้านการรับรู้ของนักเรียนในเรื่องนิสัยและทัศนคติต่อการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผล การศึกษา พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีนิสัยทางการเรียนและทัศนคติต่อการเรียน ทางบวกมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ดังนั้น จึงสรุปได้ว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และ ช่วงชั้นที่ 4 ที่มีนิสัยทางการเรียนในระดับดี มีความสัมพันธ์ทางลบกับโมหจริตด้านการเรียนของ นักเรียน

2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางลบกับโม หจริตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับสมาชิกในครอบครัวดี มีโมหจริตด้านการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะ สัมพันธ ภาพที่ดีในครอบครัวเกิดจากบุคคลในครอบครัวให้ความรัก ความห่วงใย ความเข้าใจซึ่งกันและกัน เมื่อประสบปัญหาที่หันหน้าเข้าปรึกษากัน บิดามารดา เป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดที่เด็กรัก และเชื่อฟัง ดังนั้น ถ้าบิดามารดาได้ใช้เวลา ในการ อบรมขัดเกลานิสัยเด็ก ให้ความรักความอบอุ่นอย่าง เพียงพอ เด็กจะประพฤติในทางที่ดี เป็นสมาชิกใหม่ที่มีสมบูรณ์ของครอบครัว สอดคล้องกับงานวิจัย ของ ไชมอนด์ (Symond. 1973 : 283 - 285) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของพ่อแม่ ที่แสดงถึง การยอมรับบุตร เปรียบเทียบกับการปฏิเสธบุตร พบว่า บุตรที่พ่อแม่ยอมรับจะเป็นผู้ที่เพื่อนฝูง ยอมรับเป็นอย่างดี ชอบเข้าสังคม สนใจการงาน มองโลกในแง่ดี มีความมั่นคงทางอารมณ์ มี มโนคติเกี่ยวกับตนเองสูง คือ รู้สึกว่า ตนเองมีค่า มีความอบอุ่นและปลอดภัย และทิพวรรณ จันทร พิบูลย์ (2510 : 54 - 56) ได้ศึกษาถึงปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี ที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อความ ขยันหมั่นเพียร ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางบ้านเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาได้แก่สัมพันธภาพระหว่าง บุคคลในครอบครัว ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกใน ครอบครัวในระดับดีมีความสัมพันธ์ทางลบกับโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียน

2.3 ลักษณะทางกายภาพมีความสัมพันธ์ทางลบกับโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ลักษณะทางกายภาพของ โรงเรียนดี นักเรียนมีโมหจริตด้านการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะ อาคารสถานที่ของสถาบันการศึกษานี้ รวมถึงตัวอาคาร สนาม ตลอดจนสิ่งก่อสร้างต่างๆ สถาบันการศึกษาจะต้องบำรุงรักษา ให้อยู่ใน สภาพที่ดีใช้งานได้อยู่เสมอ นอกจากนี้ ต้องวางแผนในการใช้อาคารสถานที่ต่างๆ ให้ได้ประโยชน์ สูงสุด การตกแต่งบรรยากาศให้สวยงามกลมกลืนกันก็จะสร้างบรรยากาศที่ดี ทำให้จิตใจและ

อารมณ์ของนักเรียนในสถานทีนั้นสดชื่นขึ้น สิ่งที่จะขาดเสียไม่ได้สำหรับสถานศึกษา คือ ต้องมีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจด้วยส่งผลให้นักเรียนเกิดความรู้สึกผ่อนคลายยอมทำให้เกิดบรรยากาศและแรงจูงใจในการเรียน ตลอดจนดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรัฐ ศิลปอนันต์ และคณะ (2518 : 56) ศึกษาปัญหาการศึกษาของจังหวัดและเขตในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 4 พบว่า ครูไม่กระตือรือร้นในการสอน ครูให้ออกาสแก่เด็กในการร่วมกิจกรรมในบทเรียนน้อย ครูขาดทักษะที่จะกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ครูไม่ได้ใช้ผลสอบเป็นเครื่องมือแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนการสอน และ ลอเรนซ์ (Lowrence. 1976 : 418) ที่กล่าวว่าบรรยากาศในการเรียนการสอนเป็นสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาที่มีผลต่อสภาพจิต อารมณ์ความรู้สึกที่จะทำให้ผู้เรียนสนใจในการเรียน ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า โรงเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพในระดับต่ำมีความสัมพันธ์ทางลบกับโมหจริตด้านการเรียน

2.4 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีความสัมพันธ์ทางลบกับโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพดีกับครูมีโมหจริตด้านการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูที่ดีมีผลต่อผลการเรียนของนักเรียนในชั้นเรียน การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู และการปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้แก่ การตั้งใจเรียน การขอคำแนะนำ การซักถามเมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการเรียน การให้ความเคารพเชื่อฟัง และการให้ความรักความอบอุ่น ตั้งใจอบรมสั่งสอนนักเรียน ยอมรับฟังความคิดเห็น ให้ความเป็นกันเอง และดูแลให้คำปรึกษานักเรียนเมื่อเกิดปัญหาขึ้นกับนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความเต็มใจ ถ้าครูมีทัศนคติทางบวกต่อการสอน มีทัศนคติทางบวกต่อนักเรียนและเป็นคนมองโลกในแง่ดี ย่อมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนได้มากกว่าครูที่มีทัศนคติทางลบต่อการสอน มีทัศนคติทางลบต่อนักเรียน และเป็นคนมองโลกในแง่ร้าย การที่ครูใช้การเสริมแรงที่เหมาะสมกับนักเรียน จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน สัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับครู ส่งผลให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนมากขึ้น โมหจริตลดลง สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุธ (วิลาศ ทองขาว. 2527 : 16; อ้างอิงจาก Buth. 1942) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนพบว่า ครูที่พยายามทำความรู้จักเด็ก ให้ความเห็นอกเห็นใจ เด็กรู้จักส่งเสริมการเรียนตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เด็กจะเรียนได้ดีและมีการปรับตัวได้สูง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ต่างกับครูที่มุ่งสอนโดยวิธีที่กดดันให้เด็กยอมรับความต้องการของตนผลที่สุดเด็กจะไม่พอใจในตัวครูและเรียนไม่ดีเท่าที่ควร ดังนั้น จึงสรุปได้ว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม ที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูต่ำมีความสัมพันธ์ทางลบกับโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียน

2.5 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางลบกับโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า

นักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนดี มีโมหจริตด้านการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะ การที่นักเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน ด้วยการแสดงกริยายิ้มแย้มแจ่มใส การช่วยเหลือเกื้อกูล แสดงความสนใจต่อเพื่อน ตั้งใจฟังเพื่อน แสดงกริยารับฟังข้อคิด ช่วยแนะนำในด้านการเรียน ไม่จับผิดเพื่อน มีความเกรงใจต่อเพื่อน รู้จักรับอารมณ์ วางตัวอย่างเหมาะสม ไม่โอ้อวด รู้จักปฏิเสธคำขอร้องที่ไม่มีเหตุผล และจดจำข้อมูลเล็กๆ น้อยๆ ของเพื่อนไว้ได้ แสดงความยินดีในวาระสำคัญ ทำให้นักเรียนและเพื่อนมีการอนุเคราะห์ช่วยเหลือกัน เมื่อมีปัญหาทางการเรียนก็ช่วยกันแก้ไข ช่วยกันหาความรู้เพิ่มเติม ทำให้โมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนต่ำลงด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ เดวิด (David. 1971 : 5789 - A) ที่พบว่า นักศึกษามีความพร้อมในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นมาก มีแนวโน้มที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียน ที่มีความพร้อมใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นน้อย สำหรับกลุ่มที่มีบรรยากาศก้าวร้าว มีความซับซ้อนใจและมีการขัดแย้ง สมาชิกจะมีพฤติกรรมไม่พึงปรารถนาทำให้การเรียนการสอนไม่ค่อยได้ผล และ เดวิด (David) ยังศึกษาผลของความแตกต่างของความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน การปรับตัว และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ มหาวิทยาลัยเพรสแมน ผลการศึกษาว่า นักศึกษาที่มีความพอใจความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนมากและมีการปรับตัวที่ดีจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนน้อยและมีการปรับตัวไม่ดี ดังนั้น จึงสรุปได้ว่านักเรียนที่มี สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในระดับต่ำ มีสัมพันธ์ทางลบกับโมหจริตด้านการเรียนของ นักเรียน

3.ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 มี 12 ปัจจัย ได้แก่ เพศชาย (X_1) เพศหญิง (X_2) ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษาทุกระดับชั้น ($X_3 - X_8$) สถานภาพครอบครัว ($X_{10} - X_{12}$) และบุคลิกภาพ (X_{14}) อภิปรายผลได้ดังนี้

3.1 เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 แสดงว่า นักเรียนชายบางคนมีโมหจริตด้านการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนชายบางคนไม่มีความมุ่งมั่นในการเรียน มักง่วงนอนในขณะเรียน เรียนไม่ทันเพื่อน ไม่ค่อยสอบถามเวลาที่ตนเองไม่เข้าใจ มีความเกียจคร้าน ขาดการไตร่ตรอง ไม่ชอบแสดงความคิดเห็น เชื่อง่าย ไม่ค่อยมีเหตุผล ขาดความรอบคอบ ไม่มีเป้าหมายในชีวิต

นักเรียนชายบางคนมีโมหจริตด้านการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียนชายบางคนมีความมุ่งมั่นในการเรียน ไม่เชื่อง่าย มีเหตุผล รอบคอบ แสดงความคิดเห็นบ้าง บางโอกาสเป็นตัวของตัวเอง มีระเบียบวินัยในตนเอง เรียบร้อย ใฝ่รู้มีความกระตือรือร้นในการเรียน ว่านอนสอนง่าย มีเป้าหมายในชีวิต

นักเรียนหญิงบางคนมีโมหจริตด้านการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนหญิงบางคนไม่มีความมุ่งมั่นในการเรียน มักง่วงนอนในขณะเรียน เรียนไม่ทันเพื่อน ไม่ค่อยสอบถามเวลาที่ตนเองไม่เข้าใจ มีความเกียจคร้าน ขาดการไตร่ตรอง ไม่ชอบแสดงความคิดเห็น เชื่อง่าย ไม่ค่อยมีเหตุผล ขาดความรอบคอบ ไม่มีเป้าหมายในชีวิต

นักเรียนหญิงบางคนมีโมหจริตด้านการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียนหญิงบางคนไม่เชื่อง่าย มีเหตุผล รอบคอบ ชอบแสดงความคิดเห็น เป็นตัวของตัวเอง มีระเบียบวินัยในตนเอง เรียบร้อย ใฝ่รู้ มีความกระตือรือร้นในการเรียน ว่านอนสอนง่าย มีเป้าหมายในชีวิต

3.2 ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษาทุกระดับชั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับโมหจริตด้านการเรียน แสดงว่า นักเรียนในทุกระดับชั้นบางคนมีโมหจริตด้านการเรียนมาก และนักเรียนในทุกระดับชั้นบางคนมีโมหจริตด้านการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียนบางคน ไม่มีความมุ่งมั่นในการเรียน มักง่วงนอนในขณะเรียน เรียนไม่ทันเพื่อน ไม่ค่อยสอบถามเวลาที่ตนเองไม่เข้าใจ มีความเกียจคร้าน ขาดการไตร่ตรอง ไม่ชอบแสดงความคิดเห็น เชื่อง่าย ไม่ค่อยมีเหตุผล ขาดความรอบคอบ ไม่มีเป้าหมายในชีวิต

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 บางคน มีโมหจริตด้านการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียนบางคนไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ มีเหตุผล รอบคอบ ชอบแสดงความคิดเห็น เป็นตัวของตัวเองมีระเบียบวินัยในตนเอง เรียบร้อย ใฝ่รู้ มีความกระตือรือร้นในการเรียน ว่านอนสอนง่าย มีเป้าหมายในชีวิต

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 บางคน มีโมหจริตด้านการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนบางคนเชื่ออะไรง่าย ๆ ไม่มีเหตุผล ขาดความรอบคอบ ไม่มีการแสดงความคิดเห็น ไม่เป็นตัวของตัวเอง ขาดระเบียบวินัยในตนเอง ไม่มีความเรียบร้อย ขาดการใฝ่รู้ ไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียน ว่ายากสอนยาก ขาดเป้าหมายในชีวิต

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 บางคน มีโมหจริตด้านการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียนบางคน มีเป้าหมายในชีวิต มีเหตุผล ชอบแสดงความคิดเห็น เป็นตัวของตัวเอง มีระเบียบวินัยในตนเอง ใฝ่รู้ มีความกระตือรือร้นในการเรียน ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ ว่านอนสอนง่าย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 บางคน มีโมหจริตด้านการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนบางคนเชื่ออะไรง่าย ๆ ไม่มีเหตุผล ขาดการใฝ่รู้ ขาดความรอบคอบ ไม่มีการแสดงความคิดเห็น ไม่เป็นตัวของตัวเอง ขาดระเบียบวินัยในตนเอง ไม่มีความเรียบร้อย ขาดเป้าหมายในชีวิต ไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียน ว่ายากสอนยาก

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 บางคน มีโมหจริตด้านการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียนบางคน มีเหตุผล รอบคอบ ชอบแสดงความคิดเห็น ว่านอนสอนง่าย มีเป้าหมายในชีวิต รู้จักสอบถามข้อสงสัยทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เป็นตัวของตัวเองมีระเบียบวินัยในตนเอง เรียบร้อย ใฝ่รู้ มีความกระตือรือร้นในการเรียน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 บางคน มีโมหจริตด้านการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนบางคน มักใช้สมองด้านซ้ายมากกว่าด้านขวา สนใจอะไรไม่ได้นาน ทำอะไรก็อึดอาด ไม่มีเหตุผล ขาดความรอบคอบ ไม่มีการแสดงความคิดเห็น ไม่เป็นตัวของตัวเอง ขาดระเบียบวินัยในตนเอง ไม่มีความเรียบร้อย ขาดการใฝ่รู้ ไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียน ว่ายากสอนยาก ขาดเป้าหมายในชีวิต

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 บางคน มีโมหจริตด้านการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียนบางคนไม่เชื่ออะไรง่ายๆ มีเหตุผล รอบคอบ ชอบแสดงความคิดเห็น เป็นตัวของตัวเองมีระเบียบวินัยในตนเอง เรียบร้อย ใฝ่รู้ ว่านอนสอนง่าย มีเป้าหมายในชีวิต มีความกระตือรือร้นในการเรียน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 บางคน มีโมหจริตด้านการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนบางคน ว่ายากสอนยาก ขาดเป้าหมายในชีวิตเชื่ออะไรง่ายๆ ไม่มีเหตุผล ขาดความรอบคอบ ไม่มีการแสดงความคิดเห็น ไม่เป็นตัวของตัวเอง ขาดระเบียบวินัยในตนเอง ไม่มีความเรียบร้อย ขาดการใฝ่รู้ ไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 บางคน มีโมหจริตด้านการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียนบางคน มีเหตุผล ไม่เชื่ออะไรง่ายๆ รอบคอบ มักพิจารณาพิจารณาโดยละเอียดก่อนตัดสินใจ ชอบแสดงความคิดเห็น เรียบร้อย เป็นตัวของตัวเองมีระเบียบวินัยในตนเอง ใฝ่รู้ มีความกระตือรือร้นในการเรียน ว่านอนสอนง่าย มีเป้าหมายในชีวิต

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 บางคน มีโมหจริตด้านการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนบางคน ไม่มีความเรียบร้อย ขาดเป้าหมายในชีวิต เชื่ออะไรง่ายๆ ค้อยตามผู้อื่นอยู่เสมอ ไม่เป็นตัวของตัวเอง ไม่มีเหตุผล ขาดความรอบคอบ ไม่มีการแสดงความคิดเห็น ขาดระเบียบวินัยในตนเอง ขาดการใฝ่รู้ ไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียน ว่ายากสอนยาก

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 บางคน มีโมหจริตด้านการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียนบางคนไม่เชื่ออะไรง่ายๆ มีเหตุผล รอบคอบ ชอบแสดงความคิดเห็น เป็นตัวของตัวเองมีระเบียบวินัยในตนเอง เรียบร้อย ใฝ่รู้ มีความกระตือรือร้นในการเรียน ว่านอนสอนง่าย มีเป้าหมายในชีวิต

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 บางคน มีโมหจริตด้านการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนบางคน ว่ายากสอนยาก ขาดเป้าหมายในชีวิต มักเชื่ออะไรง่ายๆ ไม่มีเหตุผล ขาดความรอบคอบ ไม่มีการแสดงความคิดเห็น ไม่เป็นตัวของตัวเอง ขาดระเบียบวินัยในตนเอง ไม่มีความเรียบร้อย ขาดการใฝ่รู้ ไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียน

3.3 สถานภาพครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 แสดงว่า นักเรียนที่มีสถานภาพครอบครัวบิดามารดาอยู่ด้วยกัน มีโมหจริตด้านการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนบางคนอยู่กับบิดามารดา แต่ครอบครัวมีปัญหา ทะเลาะ เบาะแว้งกัน พ่อแม่มีแต่ทำงานไม่มีเวลาดูแลอบรมสั่งสอน ปล่อยให้เด็กอยู่กับพี่เลี้ยง หรือคนอื่นที่ไม่สนใจในการเรียนรู้ของเด็กปล่อยให้เด็กหมกมุ่นอยู่แต่เรื่องไร้สาระ ทำให้นักเรียนเป็นคน เชื่อง่าย ไม่ค่อยมีเหตุผล คล้อยตามคนอื่นง่าย ไม่เป็นตัวของตัวเอง มักใช้สมองด้านซ้ายมากกว่า ด้านขวา สนใจอะไรไม่ได้นาน ทำอะไรก็อึดอัด

นักเรียนที่มีสถานภาพครอบครัวบิดามารดาอยู่ด้วยกันบางคน มีโมหจริตด้านการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียนบางคนที่อยู่กับบิดามารดา ได้รับการเอาใจใส่จากบิดามารดา บิดามารดา ร่วมกันดูแลอบรมสั่งสอน เป็นแบบอย่างที่ดี ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน เปิดโลกทัศน์ให้กับ

นักเรียนไม่ให้หมกมุ่นอยู่แต่กับตนเอง ทำให้นักเรียนเป็นคนใฝ่รู้ ชอบแสดงความคิดเห็น เป็นตัวของตัวเอง มีระเบียบวินัยในตนเอง ว่านอนสอนง่าย

นักเรียนที่มีสถานภาพครอบครัวบิดามารดาหย่าร้างกันบางคน มีโมหจริตด้านการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะ ครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างจิตต่างๆ ให้เกิดขึ้นกับนักเรียน เมื่อเรียนอยู่ในสภาพครอบครัวที่บิดามารดาหย่าร้างกัน นักเรียนอยู่ด้วยกับพ่อหรือแม่คนใดคนหนึ่ง ทำให้นักเรียนขาดความเอาใจใส่จากพ่อหรือแม่ เนื่องจากไม่มีเวลา เพราะครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้างจะทำให้เด็กรู้สึกขาดความอบอุ่นทำให้เป็นคน ไม่ค่อยมีเหตุผล คล้อยตามคนอื่นง่าย ไม่เป็นตัวของตัวเอง ไม่มีระเบียบ ไม่เรียบร้อย ขาดการใฝ่รู้ ขาดความกระตือรือร้น ว่ายากสอนยาก เป็นคนมีปมด้อยในตนเอง เมื่อโตขึ้นอาจประสบปัญหาในการปรับตัว และการสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

นักเรียนที่มีสถานภาพครอบครัวบิดามารดาหย่าร้างกันบางคน มีโมหจริตด้านการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียนบางคนที่อยู่ในครอบครัวบิดามารดาหย่าร้างกัน แต่พ่อหรือแม่คนใดคนหนึ่งทำให้นักเรียนอยู่ด้วยเอาใจใส่ ไม่ทำให้นักเรียนรู้สึกขาดความอบอุ่นได้รับการยอมรับจากครอบครัวจะเป็นสาเหตุหนึ่งทำให้เด็กพัฒนาความคิดเรื่องการนับถือตนเองและเชื่อมั่นในตนเอง เด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง จะมีความเชื่อมั่นในการควบคุมตนเอง มีความกระตือรือร้นในการเรียน ว่านอนสอนง่าย มีเป้าหมายในชีวิต

นักเรียนที่มีสถานภาพครอบครัวบิดาหรือมารดาถึงแก่กรรมบางคน มีโมหจริตด้านการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนบางคนที่ยังมีชีวิตบิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม ไม่มีการอบรมเลี้ยงดูที่ดีให้ความรักความเอาใจใส่ จนนักเรียนรู้สึกขาดความอบอุ่นพ่อหรือแม่ที่มีชีวิตไม่สามารถชดเชยบทบาทของอีกฝ่ายได้ เนื่องจากต้องทำงาน เลี้ยงลูกแบบตามใจทุกอย่าง ทั้งยังไม่ค่อยได้อยู่ร่วมกับปู่ ย่า ตา ยาย พี่ ป้า น้า อา ไม่ให้การอบรมเลี้ยงดู ไม่ปลูกฝังในสิ่งที่ดีงามให้กับนักเรียน ปล่อยให้ใช้ชีวิตตามยถากรรม ทำให้นักเรียนสนใจแต่เรื่องของตัวเองไม่ค่อยมีเหตุผล อาจประสบปัญหาในการปรับตัว และการสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นได้

นักเรียนที่มีสถานภาพครอบครัวบิดาหรือมารดาถึงแก่กรรมบางคน มีโมหจริตด้านการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียนบางคนที่ยังมีชีวิตบิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม แต่คนที่เหลืออยู่สามารถให้ความรักความอบอุ่นกับนักเรียนได้อย่างไม่บกพร่อง ทำให้นักเรียนไม่รู้สึกขาดความอบอุ่น บางคนก็อยู่ในครอบครัวที่มีปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา คอยให้การอบรมเลี้ยงดู ปลูกฝังในสิ่งที่ดีงามให้กับนักเรียน ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสได้เรียนรู้ในสิ่งต่างอย่างกว้างขวาง ทำให้เป็นคนมีโลกทัศน์กว้างไกล มีความรอบคอบ ชอบแสดงความคิดเห็น เป็นตัวของตัวเองมีระเบียบวินัยกับตนเอง เรียบร้อย ใฝ่รู้ มีความกระตือรือร้นในการเรียน มีเป้าหมายในชีวิต สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาโนช สุขฤกษ์ (2528 : 65) ให้ความเห็นว่า เด็กที่เติบโตมาจากครอบครัวที่ขาดความสมบูรณ์ ซึ่งเป็นผลมาจากการตาย การหย่าร้าง พ่อแม่แยกกันอยู่และสภาวะอื่นๆ ที่ทำให้สูญเสียพ่อแม่จะทำ

ให้เด็กขาดความรักและความอบอุ่นที่ควรจะได้รับ เป็นคนมีปมด้อยในตนเอง เมื่อโตขึ้นอาจประสบปัญหาในการปรับตัว การสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

3.4 บุคลิกภาพ ไม่มีความสัมพันธ์กับโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียน แสดงว่านักเรียนมีบุคลิกภาพเก็บตัวบางคนมีโมหจริตด้านการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนบางคนเมื่อตัดสินใจอะไรๆ มักขึ้นอยู่กับตนเองเป็นใหญ่ มีมาตรฐานและกฎเกณฑ์แน่นอน ควบคุมอุปนิสัยของตน ไม่มีการยืดหยุ่น อะลุ่มอล่วย พะวงถึงตนเองมากเป็นพิเศษ การปรับตัวมักจะเป็นในรูปการหลบหนี ทำให้เป็นคนเชื่อง่าย ไม่ค่อยมีเหตุผล ไม่ชอบแสดงความคิดเห็น เกียจคร้าน ไม่เป็นตัวของตัวเอง ไม่มีระเบียบ ไม่เรียบร้อย ใจลอย เหม่อลอย ขาดการใฝ่รู้ ขาดความกระตือรือร้น วายากสอนยาก สนใจอะไรไม่ได้นาน ทำงานอืดอาด

นักเรียนที่มีบุคลิกภาพเก็บตัวบางคน มีโมหจริตด้านการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียนบางคนแม้จะมีการตัดสินใจที่ขึ้นอยู่กับตนเองเป็นใหญ่ มีมาตรฐานและกฎเกณฑ์แน่นอน ควบคุมอุปนิสัยของตน ไม่มีการยืดหยุ่น อะลุ่มอล่วย พะวงถึงตนเองมากเป็นพิเศษ การปรับตัวมักจะเป็นในรูปการหลบหนี แต่ยังไม่เป็นลักษณะที่มั่นคง บางโอกาสก็สามารถแสดงพฤติกรรมที่เป็นด้านบวกบ้าง คือว่านอนสอนง่าย มีเป้าหมายในชีวิต แสดงความคิดเห็นบ้างในบางครั้ง บางครั้งก็การใฝ่รู้ และบางครั้งก็ขี้เกียจ

นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวบางคน มีโมหจริตด้านการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะ เพราะนักเรียนบางคนแม้จะมีความเชื่ออยู่บนรากฐานของความจริง ข้อมูลที่ได้นั้นต้องยุติธรรม มีอุปนิสัยที่อาจจะเปลี่ยนแปลงไปได้ตามความเหมาะสม พร้อมทั้งจะเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ ไม่เป็นผู้พะวงถึงตัวเองมากนัก การปรับตัวมักเป็นในรูปการขดเซย เมื่อมากไปบางครั้งก็ทำให้เป็นคนหลงตนเอง วายากสอนยาก ไม่ค่อยมีเหตุผล

นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวบางคนมีโมหจริตด้านการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียนบางคนมีความเชื่ออยู่บนรากฐานของความจริง ข้อมูลที่ได้นั้นต้องยุติธรรม มีอุปนิสัยที่อาจจะเปลี่ยนแปลงไปได้ตามความเหมาะสม พร้อมทั้งจะเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ ไม่เป็นผู้พะวงถึงตัวเองมากนัก การปรับตัวมักเป็นในรูปการขดเซย ทำให้เป็นคนทำให้นักเรียนเป็นคนใฝ่รู้ ชอบแสดงความคิดเห็น เป็นตัวของตัวเองมีระเบียบวินัยกับตนเอง ว่านอนสอนง่าย คิดเห็น เป็นตัวของตัวเองมีระเบียบวินัยกับตนเอง เรียบร้อย ใฝ่รู้ มีความกระตือรือร้นในการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลินน์ (Lynn. 1961) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพสองลักษณะ ได้แก่ ลักษณะเก็บตัว - แสดงตัว และลักษณะทางประสาท กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะบุคลิกภาพเก็บตัว - แสดงตัว และลักษณะทางอารมณ์ ไม่มีความสัมพันธ์กับสติปัญญา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่าผู้ที่มีการเรียนดีได้คะแนนทางอารมณ์อ่อนไหวสูง และมีบุคลิกภาพแสดงตัวต่ำ นอกจากนี้ ชายด์ (Child. 1964: 187 - 195) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพเก็บตัว - แสดงตัว ลักษณะทางอารมณ์ และอาการทางประสาทกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จากเด็กโรงเรียนมัธยมแบบประสมในเมือง 138 และ

เด็กในโรงเรียนชุมชน 40 น ผลปรากฏว่า บุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัว ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับสติปัญญา และพบว่าบุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัว มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4.ปัจจัยที่ส่งผลต่อโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม มี 3 ปัจจัย ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{17}) นิสสัยทางการเรียน (X_{13}) และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_9) อภิปรายผลได้ดังนี้

4.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูส่งผลทางลบต่อโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียน เป็นอันดับแรก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับครูดีทำให้โมหจริตด้านการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะ การที่ครูเอาใจใส่ในการเรียนของนักเรียน บุคลิกภาพที่ดีบางประการของครู มีผลต่อความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนในชั้นเรียน ได้แก่ สีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง การใช้คำพูด การมีอารมณ์ขัน การใช้บทบาทในฐานะผู้นำของครู พฤติกรรมของครูที่แสดงออกตามทัศนคติและความคาดหวังบางประการที่ครูมีอยู่ ถ้าครูมีทัศนคติทางบวกต่อการสอน มีทัศนคติทางบวกต่อนักเรียน และเป็นคนมองโลกในแง่ดี ย่อมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนได้มากกว่าครูที่มีทัศนคติทางลบต่อการสอน และการที่ครูใช้การเสริมแรงที่เหมาะสมกับนักเรียนจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียนเกิดขึ้นโดยครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม ตอบคำถามและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน บรรยากาศในชั้นเรียนจะมีความน่าสนใจ สนุกสนาน อยากรู้ อยากเห็นและกระตือรือร้น เพราะนักเรียนมีโอกาสเคลื่อนไหว มีโอกาสได้ใช้ความคิดตนเองและมีโอกาสที่จะแสดงความสามารถได้อย่างเต็มที่ ทำให้นักเรียนเองก็มองครูเป็นมิตร เกิดความเป็นกันเอง สนใจและตั้งใจเรียนมากขึ้น มีผลให้โมหจริตลดลง สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุธ (วิลาศ ทองขาว: 2527: 16; อ้างอิงจาก Buth. 1942) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน พบว่า ครูที่พยายามทำความรู้จักเด็ก ให้ความเห็นอกเห็นใจ เด็กรู้จักส่งเสริมการเรียนตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เด็กจะเรียนได้ดีและมีการ ปรับตัวได้สูง ต่างกับครูที่มุ่งสอนโดยวิธีที่กดดันให้เด็กยอมรับความต้องการของตน ผลที่สุดเด็กจะไม่พอใจในตัวครูและเรียนไม่ดีเท่าที่ควร

4.2 นิสสัยทางการเรียน ส่งผลทางลบต่อโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียน รองลงมา เป็นอันดับที่สอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีนิสสัยทางการเรียนดีทำให้นักเรียนมีโมหจริตด้านการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะ นิสสัยทางการเรียนของแต่ละคน ที่แตกต่างกันออกไป ผู้ที่มีนิสสัยทางการเรียนต่ำจะมีอิทธิพลต่อการมีโมหจริตด้านการเรียนมาก นิสสัยทางการเรียนเป็นองค์ประกอบหนึ่งของยุทธวิธีการเรียน ซึ่งเป็นองค์ประกอบในตัวผู้เรียน นักเรียนที่แสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงความพึงพอใจ และมุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้ให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนี้ประกอบด้วยความตั้งใจ และเอาใจใส่ในการเรียน การวางแผน การเรียนและการจัดระบบการเรียน ความมุ่งมั่นที่จะแสวงหาความรู้ และพัฒนาการเรียนให้ดีขึ้นเรื่อยๆ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความคิด ริเริ่ม ขยัน อดทน รับผิดชอบ พึ่งตนเอง และมีความภูมิใจในผลการเรียนของตน พฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอ เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความพอใจในการ

เรียน ในทางปฏิบัติเป็นวิธีการในการเรียนที่กระทำซ้ำๆ จนกระทั่งกลายเป็นนิสัยติดตัวบุคคลนั้นไป จะเห็นได้ว่า นิสัยในการเรียนเป็นพฤติกรรมที่สืบเนื่องมาจากทักษะในการเรียนและเทคนิคในการเรียนในการสร้างกิจกรรมเชิงสื่อสารเสริมบทเรียน เพื่อการฝึกฝนการใช้ภาษาสำหรับนักเรียน อาจถือได้ว่า เป็นเทคนิคในการเรียนอย่างหนึ่งซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรมทางด้านการเรียนที่ปฏิบัติเป็นประจำ ดังนั้น นิสัยในการเรียนจึงเป็นพฤติกรรมทางด้านการเรียนที่ปฏิบัติเป็นประจำ โดยที่พฤติกรรมนี้ส่วนหนึ่งมาจากเทคนิคในการเรียนรวมถึงการทำงานและการใช้เวลาอย่างเหมาะสมของนักเรียนด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ โปพแฮม และมัวร์ (Popham and Moore. 1960: 552 - 554) ศึกษาพบว่า นิสัยในการเรียน ทักษะในการเรียน และการปรับตัวทางด้านการเรียน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยศึกษานิสิตระดับปริญญาตรี จำนวน 287 คน ให้กลุ่มตัวอย่าง ตอบแบบสำรวจนิสัยในการเรียนและทัศนคติในการเรียนและมีความสอดคล้องกับ มอร์ริส (Morris. 1961: 23) ซึ่งศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีคะแนนนิสัยในการเรียน และทัศนคติในการเรียนสูงกว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

4.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวส่งผลทางลบต่อโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียน เป็นอันดับที่สาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำทำให้นักเรียนมีโมหจริตด้านการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะ การอบรมเลี้ยงดู ค่าใช้จ่ายต่างๆ หรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เด็กซึ่งมีพ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงหรือต่ำ ย่อมมีลักษณะบางอย่างที่แสดงถึงความเป็นสมาชิกในสังคมของตน มีการติดต่อสัมพันธ์กัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกัน พ่อแม่จะสั่งสอนบุตรให้แสดงพฤติกรรมตอบสนองค่านิยม ความเชื่อที่เหมาะสมกับชั้นฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมของตน จากการศึกษาต่างๆ จะเห็นว่าในกลุ่มชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมระดับสูงมักรู้สึกหยิ่งในศักดิ์ศรีของครอบครัวทั้งในเรื่องอาชีพรายได้ มีความภาคภูมิใจ มีความมั่นคงทางอารมณ์และสังคม มีลักษณะบุคลิกภาพที่เป็นปัญหาน้อยกว่าชนชั้นอื่นๆ ชนชั้นฐานะระดับกลางมีความภาคภูมิใจในการทำงานของพ่อ แม่ พ่อ แม่มีความคาดหวังในตัวบุตรสูง ต้องการให้บุตรมีความรับผิดชอบเร็ว มีผลสัมฤทธิ์สูง ปรับตัวทางสังคมได้ดี ส่วนชนชั้นฐานะระดับต่ำ มีปมด้อยในอาชีพพ่อแม่ ซึ่งก่อให้เกิดความรู้สึกลด้อยทางสังคม ทำให้ไม่ยอมรับความเป็นอยู่ในครอบครัวและมีการปรับตัวทางสังคมที่ไม่ดี ปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวส่งผลต่อโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตตนา อินทรไทย (2525 : 48 - 49) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 300 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมแตกต่างกันมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำที่สุด ส่วนนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมระดับกลาง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในการวางนโยบายเกี่ยวกับการเรียนการสอนและให้ผู้เรียนมีโมหจิตด้านการเรียนลดลง โดยพิจารณาจากปัจจัยที่ส่งผลต่อโมหจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ ได้แก่ ปัจจัยเหล่านี้ คือ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู นิสัยทางการเรียน และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้นักเรียนมีโมหจิตด้านการเรียนลดลง

2. สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูเป็นตัวพยากรณ์ที่ดี ดังนั้น การจะทำให้นักเรียนมีโมหจิตด้านการเรียนน้อยลง จึงควรเน้นเรื่องการส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูให้อยู่ในระดับดี โดยการให้ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม ตอบคำถามและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้มีความน่าสนใจ สนุกสนาน กระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นและกระตือรือร้น ให้นักเรียนมีโอกาสนเคลื่อนไหว มีโอกาสได้ใช้ความคิดตนเองและแสดงความสามารถได้อย่างเต็มที่

3. นิสัยทางการเรียนเป็นตัวพยากรณ์ที่ดี ดังนั้น การจะทำให้นักเรียนมีโมหจิตด้านการเรียนน้อยลง จึงควรเน้นเรื่องการส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักแบ่งเวลาในการเรียน การทบทวนบทเรียน ความสม่ำเสมอในการเข้าชั้นเรียน การเข้าชั้นเรียนตรงตามเวลา การทำงานที่ได้รับมอบหมาย ความตั้งใจเรียน การซักถามข้อสงสัยต่อครู ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

4. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีเช่นกัน ดังนั้น การจะทำให้นักเรียนมีโมหจิตด้านการเรียนน้อยลง จึงควรเน้นเรื่องการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับอาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจ รู้จักบูรณาการหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น เพื่อทำให้นักเรียนได้รู้จักเรียนรู้โดยประจักษ์จากประสบการณ์ตรงด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากในทางพระพุทธศาสนา มีจิตทั้งหมด 6 จิต ควรศึกษาจิตอื่นๆ คือ ราคจิต โทสจิต สัทธาจิต วิตกจิต และพุทธิจิต ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อโมหจิตด้านการเรียน ของนักเรียนในระดับอื่นๆ เช่น ระดับประถมศึกษา ระดับอุดมศึกษา เป็นต้น

3. ควรนำปัจจัยที่สามารถพยากรณ์โมหจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ไปทำการศึกษาวิจัยเชิงทดลองเพื่อลดโมหจิตด้านการเรียนของนักเรียน โดยใช้เทคนิคทางจิตวิทยา เช่น เทคนิคแม่แบบ บทบาทสมมติ การใช้กรณีตัวอย่าง กลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การศึกษาแห่งประเทศไทย,สมาคม. (2529). **สาโรช บัวศรี กับศึกษาศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์**.กรุงเทพฯ: เจริญผล.
- เกิด ธนชาติ. (2513) **คลังปริยัติ เล่ม 1**. กรุงเทพฯ: เลียงเชียงจงเจริญ.
- เกื้อกูล ทาสี. (2514). **การศึกษาเปรียบเทียบสังคมประกิตและบุคลิกภาพของบุคคลจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ต่างระดับกัน**. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เขมวัฒน์ ธรรมกุล, พระ. (2544). **บุคลิกภาพตามแนวพุทธศาสนาของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- จรรยา สุวรรณทัต. (2523, มิถุนายน). **ครอบครัวสัมพันธ์**. กรุงเทพฯ: ชูริทัศน์.
- จรรยา เกษศรีสังข์. (2537). **วิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิตร วสุวานิช. (2524). **ครอบครัวกับการพัฒนาพฤติกรรมเด็กในการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก**. เอกสารการสอนชุดวิชาหน่วยที่ 6 – 10.นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จินตนา ยูนิพันธ์. (2527). **การเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์**. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิราภรณ์ สุทธิสานนท์. (2529). **การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จุฑามาศ ใจนกรบ. (2523). **การสร้างเกณฑ์ประเมินคุณภาพนักเรียนเตรียมทหาร**.วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วัดผลทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ฉวี กาหยี. (2511). **การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพและความสามารถในการปรับตัวในโรงเรียนของนักเรียนที่มาจากครอบครัวชั้นกลางและชั้นต่ำ**.วิทยานิพนธ์ ค.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ชเนติ สวัสดิฤกษ์. (2527). **ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจภูมิหลังทางสังคมนิสัยทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชมนุช บุญสิทธิ์. (2541). **ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกุหลาบวิทยาลัยสุราษฎร์ธานี กรุงเทพมหานคร**.

ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉิม. (2520). **จริยธรรมของเยาวชนไทย รายงานการวิจัย ฉบับที่ 21**. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

เตือนใจ สีนอำไพสิทธิ์. (2542). **ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข**. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ทศพร ประเสริฐสุข. (2508). **คู่มือวิชาการศึกษา 3**. จิตวิทยาการศึกษา วิทยาลัยครูนครสวรรค์. ทิพวรรณ จันทระพิบูลย์. (2510). **ปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาลจังหวัดจันทบุรี**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

เทพเวที, พระ. (2532). **เทคนิคการสอนของพระพุทธเจ้า**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ครั้งที่ 2. อมรินทร์พรินติ้ง.

ธงชัย ชิวปรีชา. (2513). **การศึกษาแบบการคิดของนักเรียนฝึกหัดครูระดับประกาศนียบัตรการศึกษา ปีที่ 1 - 2**. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร. อัดสำเนา.

นวลศิริ เปาโรหิตย์ และคณะ. (2520). **จิตวิทยาพัฒนาการ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: รามคำแหง.

ธรรมปิฎก, พระ. (2544). **พุทธวิธีในการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.

----- (2540). **เพื่อชุมชนแห่งการศึกษาและบรรยากาศแห่งวิชาการ (คุณธรรมของครูอาจารย์และผู้บริหาร)**. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.

----- (2536). **พุทธวิธีแก้ปัญหาเพื่อศตวรรษที่ ๒๑**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.

----- (2542). **การศึกษากับการวิจัยเพื่ออนาคตของประเทศไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.

บงกช สุขจิระ. (2538). **การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพการแสดงตัวสำหรับนักเรียนชั้น**

ประถมศึกษาปีที่ 6. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

บัวทอง สว่างโสภาคกุล. (2524). **สุขภาพจิต**. ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- บุษกร เพชรวิวรรณ. (2519). **ทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อครูในโรงเรียนภาคกลาง**. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.อัดสำเนา.
- ประเทิน มหาจันทร์. (2521). **การศึกษาการกระทำผิดกฎหมายของเยาวชน**. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประดิษฐ์ อุประนัย. (2523). **การเรียนการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน เอกสารการสอนชุดระบบการ สอน**. กรุงเทพฯ: สารมวลชน.
- ประพัฒน์ จำปาไทย. (2524). **ความพึงพอใจของนิสิตต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ปิยฉัตร เนนเลิศ. (2524). **การศึกษาปัญหาสังคมและผู้พยายามกระทำอัตวินิบาตกรรม ศึกษาเฉพาะกรณี**. วิทยานิพนธ์ สส.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. อัดสำเนา.
- ปิ่น มุกกันต์. (2500) **พุทธวิธีครองใจคน**. พิมพ์ครั้งที่ 2 .กรุงเทพฯ: คลังวิทยา.
- เปรมสุรีย์ เชื่อมทอง. (2526). **การเปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์กับเด็กวัยรุ่นในโรงเรียน**. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์. (2523). **หลักการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนฉบับสมบูรณ์**. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2530). **สุขภาพจิตเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: บัณฑิตการพิมพ์.
- พนัส หันนาคินทร์. (2524). **แบบทดสอบพฤติกรรมเรื่องตัวเรา**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- พรจิรา วงศ์ชนะภัย. (2545). **ตัวแปรที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตเสรีไทย กรุงเทพมหานคร**. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พรพิมล เจียมนาครินทร์. (2539). **พัฒนาการวัยรุ่น**. กรุงเทพฯ: ดันอ้อ แกรมมี.
- พรรณ ชูทัย เจนจิต. (2532). **ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรม**. จิตวิทยาพื้นฐานเพื่อการแนะแนว. กรุงเทพฯ: สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย.
- พรรณ คลังระหัด. (2540). **บุคลิกภาพของนักศึกษาสารวัตร รุ่นที่ 48 ของสถาบันพัฒนาข้าราชการตำรวจ กรมตำรวจ กรุงเทพมหานคร**. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พวงสร้อย วรกุล. (2522). **การเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครและจังหวัดสงขลา**. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.

(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ถ่ายเอกสาร.

พินิจ สิงห์โต. (2523). การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพด้านจิต 6 ตามแนวพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา).

กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2524). การพัฒนาการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มนูญ เป้นเจริญ. (2522). การเปรียบเทียบปัญหาส่วนตัว ปัญหาสังคม และปัญหาการเรียน ของนักเรียนอาชีวศึกษา นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายและนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 จังหวัดสงขลา. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. (การแนะแนวจิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

มหามกุฏราชวิทยาลัย, แปล. (2540). วิสุทธิมรรคแปล เล่ม 1 ตอน 2. นครปฐม: มหามกุฏราชวิทยาลัย.

เมตตา จินดารักษ์. (2525). ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มในการพัฒนาความสามารถในการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 1 โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี กรุงเทพมหานคร.

ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เมธี โพธิ์พัฒน์. (2523). ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ และความซื่อสัตย์ของเด็กไทย. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ยุวดี เทียรประสิทธิ์. (2536). การพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

รัตนา ศิริพาณิชย์. (2530). ปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาไทยศูนย์รังสิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาจิตวิทยา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วรพรรณ ศรีอุบล. (2535). ผลการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้สไลด์เทปเป็นเทคนิคแม่แบบที่มีต่อเจตคติเชิงจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.

วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาแนะแนว). พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.

วไลพร ภาณุตานนท์ ณ มหาสารคาม. (2527). จิตวิทยาพุทธศาสนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์กรุงเทพ.

วศิน อินทสระ. (2510). สารสำคัญแห่งวิสุทธิมรรค. กรุงเทพฯ: บรรณาธิการพิมพ์.

วัชรินทร์ แก้วลา. (2531). สภาพแวดล้อมสังคมในกลุ่มเพื่อนในทัศนะของนักศึกษาวิทยาลัยครูนครราชสีมา. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย

- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วันชัย ช่องดารากุล. (2538). สถานภาพและความคาดหวังในการดำเนินงานของฝ่ายบริการ การศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้. รายงานการวิจัยสงขลา: สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้.
- วันเพ็ญ อายุการ. (2512). การศึกษาลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่แสดงออกถึง บุคลิกภาพเก็บตัวหรือแสดงตัว กับการยอมรับตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของเด็กนักเรียนวัยรุ่นในโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดธนบุรี. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2530). งานบุคลากรนิสิตนักศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาอุดม ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2528, กุมภาพันธ์ - มีนาคม). ศิลปะการพัฒนาหลักขณะบุคคล. *Main Entry*. ปีที่ 11 ฉบับที่ 109 สถาบันพัฒนาหลักสูตร.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538, กุมภาพันธ์ - มีนาคม). ค่าเฉลี่ยการแปลความหมาย : เรื่องง่ายๆที่บางครั้งก็พลาดได้. *ข่าวสาร การวิจัยศึกษา*. 18 (3) : 8-11.
- วิลาศ ทองขาว. (2527). บรรยายภาคการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามทัศนะ ของนักเรียนครูและผู้บริหารเขตการศึกษา 4. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิจิตร วรุตบางกู. (2524). การวางแผนและการพัฒนาสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: ชนิษฐาการ พิมพ์และโฆษณา.
- วีระ ถาวโร,พระมหา. (2521) คู่มือปฏิบัติพระกรรมฐาน. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- ศรีเรือน แก้วกังวาน. (2539). ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพรู้เขา - รู้เรา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- ศรีระพร จันทโนทก. (2538) ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาคณะ บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ กรุงเทพมหานคร. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยา การศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศุภชาติ บุญวงศ์. (2539). รายงานการวิจัยเรื่องการแก้ปัญหาการปรับตัวของนิสิตในหอพัก ด้วยการให้คำปรึกษารายกลุ่ม. คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการ ศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้.
- สมจิต อภิชนาพงศ์. (2523). ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว-เก็บตัวกับความ สนใจในอาชีพของนักเรียน ม.ศ. 5 ปีการศึกษา 2523 จังหวัดชุมพร. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สมทรง สุวรรณเลิศ และคณะ. (2512, มกราคม – กุมภาพันธ์). การทดสอบ The Maudsley Personality Inventory ในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและมหาวิทยาลัย. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย 1 : ปีที่ 11 ฉบับที่ 10. กรุงเทพฯ :
- สมบัติ วัจนสาริกุล. (2525). สภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามทัศนคติของนักศึกษา อาจารย์และผู้บริหาร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมศักดิ์ ชินพันธ์. (2522). ความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในชั้นเรียนกับความรับผิดชอบและมโนภาพแห่งตน. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สิริชัย ประทีปฉาย. (2533). การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยราไพพรรณี
- สีลม ไชยศรี. (2510). ลักษณะของครูที่ดีในทัศนะของนักเรียนมัธยมต้น โรงเรียนไตรมิตรวิทยา ปีการศึกษา 2510. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุรีดา หงษาชาติ. (2539). ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในสถาบัน บุคลิกภาพและพฤติกรรมรับข่าวสารกับความรู้และการตอบสนองต่อภาวะวิกฤตทางสังคมและสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาพยาบาล. ปรินญานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรัฐ ศิลปอนันต์ และคณะ. (2518). รายงานการวิจัยปัญหาการศึกษาของจังหวัดและเขต. ฝ่ายวิจัยเศรษฐกิจการศึกษา กองวางแผน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สุวิทย์ ไพทยวัฒน์. (2541). พฤติกรรมมนุษย์. พิมพ์ครั้งที่ 4. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เสาวรัตน์ จุลรัตน์. (2535). ความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนกับความ
รับผิดชอบและมโนภาพแห่งตน. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา).
กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- โสภา ชูพิชัยกุล. (2529). ความรู้เบื้องต้นทางจิตวิทยา. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศ.ส..
- สำเนา ขจรศิลป์. (2537). หลักกิจกรรมนักศึกษา. กรุงเทพฯ: กองกิจการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อดิเทพ ศรีสุอารักษ์. (2545). ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวิจิตรวิทยา เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์

- กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อนุสร จันทพันธ์ และบุญชัย โกศลธนากุล. (2546). **จิต 6 ศาสตร์ในการอ่านใจคน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- อรทิพา ส่องศิริ. (2537). **ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข**. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อำนาจ เจริญศิลป,รศ. (2545). **วิทยาศาสตร์กับศาสนา**. กรุงเทพฯ: รุ่งแสง.
- อารี พันธุ์มณี. (2544). **จิตวิทยาการเรียนการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ดันอ้อ 1999.
- อารีย์ เศรษฐชัย. (2520). **ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกกับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย**. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) . กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อุทัย เพชรช่วย. (2527). **การทดลองสอนคณิตศาสตร์ประถมศึกษาปีที่ 5 โดยให้กลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงและปานกลางเป็นผู้สอนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ**. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (ประถมศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุไร สิงห์โต. (2521). **ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแบบแสดงตัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน**. ปรินูญานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัจฉรา วงศ์โสธร. (2529). **เทคนิควิธีการสร้างข้อสอบภาษาอังกฤษสำหรับวัดและประเมินผลการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร**. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

Ahmad, Roza Riahinejad and Albert B. Hood. (1984,November). "The Development of Interpersonal Relationship in College". **Journal of College Student Personel**. 25 (6) : 498 –502.

Anderson, S.A. and W.M. Fleming. (1970,winter). "Lates Adolescents Identity Formation: Individuation from the Family of Origin". **Adolescence**. V.31: 4327.

Banister, Robert Leo. (1972,February). "A Comparative Study of n Extroversion – Introversion Praits to two instructional Method". **Dissertation Abstracts International**. V.31: 4327-A.

Brecknridge,M.E. (1955). **Child Development**. London: W.B.Saunders Co. Inc.

Broadbent,D.E. (1969,November). "Two Personality Related to Academic Achievement".

- The British Journal of Education Psychology.** 29 : 214 – 218.
- Child Dennis. (1964, June). "The Relationship Between Introversion Extroversion, Neuroticism and Performance in School Examination". **The British Journal of Education Psychology.** 34 : 187 - 195.
- David, Arthur Decoster. (1971,May). "Some Effects of Different Classroom Conditions upon Interpersonal Relationship Personal Adjustment and Achievement for College Freshmen". **Dissertation Abstracts International.** 31: 5789 A.
- Eysenck, Han J. (1969, June). "Personality in Primary school children (part II)". **The British Journal of Education Psychology.** 34 : 187 - 195.
- Feldman,K.A. and Theodore M. Newcomb. (1976, May). **The Impact of College on Student. Sanfransisco** : Joss Ye-Brass.
- Flaherty,Rita M. and Reutzel, Eilren. (1965,May -June). "Personality Traits of High and Low Achievement in College". **The Journal of Educational Research.** 58: 123 -125.
- Freud,Sigmund. (1969). **An Outline of psychoanalysis.** New York : W.W. Norton & Company, Inc.
- Goulner, Alvin W. and Helenn P. Goulnet. (1963). **Modern Society.** New York : Harcourt Brace and Worlds, Inc.
- Hall, Calvin S and Lindzey Garner. (1975). **Theories of Personality.** New York : John Wikly and Sons, Inc.
- Hilliard, Thomas and Rovert M. Roth. (1969,May). "Maternal Attitude and the Achievement Syndrome". **The Personality and Guidance Journal.** 47: 424 – 428.
- Hurd, Donal Eugene. (1971, May). "The Relationship of Effective Variables to College Achievement". **Dissertation Abstracts International.** 11: 3795 -A.
- Hurlock, E.B. (1964). **Development Psychology.** New York: McGraw – Hill Book.
- Jones,Harold E. (1970). "Personality Development in Children. Austin: University of Texas. Kaplan,Louis". **Mental Heath and Human Relations in Education.** New York : Harper and Brothers Puplishers.
- Kando,T.M. (1971). **Social interaction. : St. Leurs : C.V.** Mosley Company.
- Kenner and Others. (1957). "The Mental Environment". **Child Psychiatry.** 3 ed. Menasha : Geoge Banta.
- Kelman,H.C. (1969). "The Role of Group in Introduction of Therapuetical Change". **International Journal of Group Psychotherapy Effectiveness.** New York : McGraw – Hill Book.

- Kline, paul. (1966, February). "Extroversion, Neuroticism And Academics Performance Among Chanian University Students". **The British Journal of Education Psychology**. 36 : 92 – 93.
- Layman,Barbara Jean. (1975, May). "Perception of college Environment at Akalahoma State University by Incoming Freshman Students". **Dissertation Abstracts International**. 36 (11) : 721 0-A.
- Lewin,Lippitt R. and others.(1968, July). "Patterns of Aggregative Behavior in Experimentally Great". **Journal of Social**. 10: 271 – 279.
- Liu,His-Chiu. (1975,March). "Computer – Assisted Instruction in Teaching College Physics". **Dissertation Abstracts International**. 42 : 1411-A,1412-A.
- Lynn R. and I.E. Gordon. (1961, June). "The Relation of Neuroticism And Extroversion to intelligence Educational Attainment". **The British Journal of Education Psychology**. 31 : 194 – 203.
- Maddox,H. (1963). **How to study**. The English Book Society. London.
- McDavid, John W. (1963). "Social Psychology : Individuals Group". **Society**. New York : Harper & Row.
- Mims,Fern H. (1970). **Student Evaluate Faculty**. Nursing Outlook. 18 : 53 – 55.
- Munro,A. (1966). "Parental Deprivationin Depressive Patient". **British Psichiatry**. 433-457 : 1112.
- Ringness, Thomas A. (1968). **Mental Health in The School**. New York : Randin House.
- Romine, stephen. (1974, December). "Student and Faculty Perception of an Effective University Instructional Climates". **The Journal of Educational Research**. 68: 139 – 143.
- Symond,p.m. (1973). **Psychology of Parent – Child Relationship**. New York : Appleton Centery Crofts. Inc.
- Thompson,Gorge G. (1962). **Child Psychology : Growth Trends in Psychological Adjustment**. Boston : Honghtom Mifflin Company.
- Tiedmen, S.D. (1942,May). "A study of Pupil – Teacher Relationship". **The Journal of Educational Research**. 35 : 657 –664.
- Voorn, Randall Jay. (1990, December). "Environment Fit : The Relationship Between Small Liberal Arts Colleges and Their Environment (College Environment)". **Dissertation Abstracts International**. 52: 125.
- Zunich,micheal. (1975, May-June). "Development Responsibility Perception of Lower and

- middle Class Children". **The Journal of Educational Research**. 56 (9) : 135.
- Lewin,Lippitt R. and others.(1968, July). "Patterns of Aggregative Behavior in Experimentally Great". **Journal of Social**. 10: 271 – 279.
- Liu,Hsi-Chiu. (1975,March). "Computer – Assisted Instruction in Teaching College Physics". **Dissertation Abstracts International**. 42 : 1411-A,1412-A.
- Lynn R. and I.E. Gordon. (1961, June). "The Relation of Neuroticism And Extroversion to intelligence Educational Attainment". **The British Journal of Education Psychology**. 31 : 194 – 203.
- Maddox,H. (1963). **How to study**. The English Book Society. London.
- McDavid, John W. (1963). "Social Psychology : Individuals Group". **Society**. New York : Harper & Row.
- Mims,Fern H. (1970). **Student Evaluate Faculty**. Nursing Outlook. 18 : 53 – 55.
- Munro,A. (1966). "Parental Deprivationin Depressive Patient". **British Psychiatry**. 433-457 : 1112.
- Ringness, Thomas A. (1968). **Mental Health in The School**. New York : Randin House.
- Romine, stephen. (1974, December). "Student and Faculty Perception of an Effective University Instructional Climates". **The Journal of Educational Research**. 68: 139 – 143.
- Symond,p.m. (1973). **Psychology of Parent – Child Relationship**. New York : Appleton Centery Crofts. Inc.
- Thompson,Gorge G. (1962). **Child Psychology : Growth Trends in Psychological Adjustment**. Boston : Honghtom Mifflin Company.
- Tiedmen, S.D. (1942,May). "A study of Pupil – Teacher Relationship". **The Journal of Educational Research**. 35 : 657 –664.
- Voorn, Randall Jay. (1990, December). "Environment Fit : The Relationship Between Small Liberal Arts Colleges and Their Environment (College Environment)". **Dissertation Abstracts International**. 52: 125.
- Zunich,micheal. (1975, May-June). "Development Responsibility Perception of Lower and middle Class Children". **The Journal of Educational Research**. 56 (9) : 135.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือรับรองและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ครูฯ

ส่วนราชการ บันทึกวิทยาลัย มศว โทร. 5731,5618**ที่** ศธ 0519.12/5246 **วันที่** 18 พฤษภาคม 2547**เรื่อง** ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย พระมหาสุพจน์ สมเพชร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อโมหจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ และ รองศาสตราจารย์ เวชณี กรีทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บันทึกวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และอาจารย์พาสณา จุฬรัตน์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อโมหจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้ พระมหาสุพจน์ สมเพชร และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

รักษาการแทนคณะบดีบันทึกวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/5923

(สำเนา)

บัณฑิตวิทยาลัย

ครุฑ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

22 มิถุนายน 2547

เรื่อง ขออนุมัติเพื่อพัฒนาเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนร่มโพธิ์วิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย พระมหาสุพจน์ สมเพชร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ และ รองศาสตราจารย์เวรณี กรีทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 100 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม ปัจจัยที่ส่งผลต่อโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ ในระหว่างเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม 2547

จึงเรียนมาเพื่อขออนุมัติ ได้โปรดพิจารณาให้ พระมหาสุพจน์ สมเพชร ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงาน คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 09-533-7893

ที่ ศธ 0519.12/6078

(สำเนา)

บัณฑิตวิทยาลัย

ครุฑ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

28 มิถุนายน 2547

เรื่อง ขออนุมัติโครงการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนกันทรวิฑูรย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย พระมหาสุพจน์ สมเพชร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรวิฑูรย์ อำเภอนครชัย จังหวัดศรีสะเกษ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิตา แสนคำเครือ และ รองศาสตราจารย์เวรณี กรีกทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 286 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อโมหจริตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรวิฑูรย์ อำเภอนครชัย จังหวัดศรีสะเกษ ในระหว่างเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม 2547

จึงเรียนมาเพื่อขออนุมัติ ได้โปรดพิจารณาให้ พระมหาสุพจน์ สมเพชร ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงาน คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 09-533-7893

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อโมหจริตด้านการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามมีทั้งหมด 8 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สภาพครอบครัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามบุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัว

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

ตอนที่ 5 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ตอนที่ 8 แบบสอบถามวัดโมหจริต

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อโมหจริตด้านการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนกันทรอมวิทยาคม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ นักเรียนสามารถแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นได้อย่างอิสระ คำตอบของนักเรียนไม่มีข้อใดถูกหรือผิด และไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อการเรียนแต่อย่างใด ในการตอบแบบสอบถามนี้ นักเรียนไม่ต้องลงชื่อของนักเรียนไว้ คำตอบทั้งหมดจะเก็บไว้เป็นความลับ ไม่มีการเปิดเผยให้ผู้อื่นทราบ

จึงขอให้นักเรียนตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของนักเรียนให้มากที่สุด โปรดตอบให้ครบทุกข้อ

ขออนุโมทนาที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

พระมหาสุพจน์ สมเพชร (วชิรสโม)

พระนิสิตปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน เมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงหรือเติมข้อความให้ครบถ้วน

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา

() มัธยมศึกษาปีที่ 1

() มัธยมศึกษาปีที่ 4

() มัธยมศึกษาปีที่ 2

() มัธยมศึกษาปีที่ 5

() มัธยมศึกษาปีที่ 3

() มัธยมศึกษาปีที่ 6

3. ผู้ปกครองของนักเรียนมีรายได้รวมกัน.....บาท / เดือน

4. สภาพของครอบครัว

() บิดามารดาอยู่ด้วยกัน

() บิดามารดาหย่าร้างกัน

() บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามนิสัยทางการเรียนของนักเรียน เมื่ออ่านข้อความเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนทำเป็นประจำเกี่ยวกับการเรียนแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนบางครั้ง บางครั้งก็ไม่ตรง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1	เมื่อเลิกเรียนข้าพเจ้าใช้เวลาคุยกับเพื่อนมากเกินไป					
2	เมื่อมีเวลาว่างข้าพเจ้าใช้เวลาในการทบทวนบทเรียน					
3	ข้าพเจ้าแบ่งเวลาในการทำการบ้าน					
4	ข้าพเจ้าแบ่งเวลาในแต่ละวันสำหรับอ่านหนังสือเรียน					
5	ข้าพเจ้าทบทวนบทเรียนหลังจากเลิกเรียนอย่าง สม่ำเสมอ					
6	ข้าพเจ้าเข้าเรียนสม่ำเสมอ					
7	ข้าพเจ้าขาดเรียนบางวิชา					
8	ข้าพเจ้าเข้าชั้นเรียนตรงตามเวลา					
9	ข้าพเจ้าทำการบ้านด้วยตนเอง					
10	ข้าพเจ้าทำกิจกรรมที่ครูมอบหมายทุกครั้ง					
11	เวลาเข้าเรียนข้าพเจ้าตั้งใจฟังครูสอน					
12	ข้าพเจ้ามักเหม่อลอยขณะครูสอน					
13	ขณะฟังครูสอนข้าพเจ้าจดบันทึกข้อที่สำคัญของเรื่อง ที่เรียน					
14	ขณะที่ครูสอนข้าพเจ้าคิดเรื่องอื่นนอกเหนือจากเรื่อง ที่ครูสอน					
15	ข้าพเจ้าคุยกับเพื่อนขณะเรียนหนังสือ					
16	ข้าพเจ้าไม่มีสมาธิในการอ่านหนังสือเรียน					
17	ข้าพเจ้าเตรียมตัวให้พร้อมก่อนสอบเสมอ					
18	ข้าพเจ้าสรุปเนื้อหาที่เรียนเพื่อใช้ในการสอบ					
19	ข้าพเจ้าเตรียมอ่านหนังสือล่วงหน้าก่อนเข้าเรียน					
20	ข้าพเจ้าขอคำอธิบายเพิ่มเติมจากครูนอกเวลาเรียน					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามบุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามถึงคุณลักษณะ และความรู้สึกนึกคิดทั่วไปเกี่ยวกับตัวนักเรียน ขอให้นักเรียนพิจารณาว่าคำถามตรงกับความเป็นจริงที่นักเรียนรู้สึกนึกคิด หรือที่กระทำอยู่แล้วโปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องทางขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนเพียงข้อเดียว ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนบางครั้ง บางครั้งก็ไม่ตรง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
	ด้านแสดงตัว					
1	ข้าพเจ้าชอบพูดต่อหน้าคนมาก ๆ					
2	ข้าพเจ้าดีใจมาก ถ้าได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้ากลุ่ม					
3	ข้าพเจ้าไม่กลัวที่จะต้องพูดคุยกับคนที่ไม่รู้จักมาก่อน					
4	ข้าพเจ้ากล้าตอบคำถามครู แม้ว่าอาจตอบผิดก็ตาม					
5	ข้าพเจ้าชอบแสวงหาการผจญภัยที่น่าตื่นเต้น					
6	เมื่อครูต้องการอาสาสมัคร ข้าพเจ้ารีบเสนอตัวทันที					
7	ข้าพเจ้าเป็นคนเปิดเผย ตรงไปตรงมา					
8	เมื่อพบเพื่อนใหม่ ข้าพเจ้าเป็นฝ่ายเข้าไปทักทายก่อน					
9	การทำกิจกรรมกลุ่ม ไม่ว่าจะอยู่กลุ่มใดข้าพเจ้าก็ไม่กังวล					
10	ข้าพเจ้าเข้ากับคนอื่นได้ง่าย					
11	ข้าพเจ้าเป็นคนที่อารมณ์ขันอยู่เสมอ					
12	ข้าพเจ้าพร้อมทำงานร่วมกับคนอื่น					
13	ข้าพเจ้ารู้สึกที่ตัวเองคบเพื่อนได้เร็ว					
14	ข้าพเจ้ามักเปิดโอกาสให้เพื่อนแสดงความคิดเห็น					
15	ข้าพเจ้าชอบทำกิจกรรมที่ทำทลายความสามารถ					
16	ข้าพเจ้าคิดว่าโลกนี้น่าอยู่					
17	ข้าพเจ้ามองว่าความคิดของแต่ละคนมีประโยชน์ทั้งนั้น					
18	ด้านเก็บตัว ข้าพเจ้าไม่ชอบพูดต่อหน้าคนมาก ๆ					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
19	ข้าพเจ้าชอบเก็บความรู้สึกของตนเองเอาไว้					
20	เมื่อมีการแสดงความคิดเห็น ข้าพเจ้าเลือกการเขียนมากกว่าการพูด					
21	ข้าพเจ้ารู้สึกรำคาญ เมื่อมีคนจ้องมองขณะทำงาน					
22	ข้าพเจ้าไม่กล้าถามครู และเพื่อน เมื่อมีปัญหาสงสัย					
23	ข้าพเจ้ารู้สึกอึดอัดใจ เมื่อครูให้ทำกิจกรรมหน้าห้องเรียน					
24	ข้าพเจ้าวิตกกังวลในการพูดคุยกับเพื่อนใหม่					
25	ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือ มากกว่าเข้าสังคม					
26	เมื่ออยู่ในกลุ่มคนจำนวนมาก ข้าพเจ้ารู้สึกลำบากใจที่จะหาเรื่องมาคุยกับคนพวกนั้น					
27	ข้าพเจ้าไม่ชอบทำตามคนอื่นในกลุ่ม					
28	ข้าพเจ้าไม่ชอบรับฟังความเห็นของคนอื่น					
29	ข้าพเจ้าไม่ชอบอยู่ในกลุ่มคนจำนวนมาก					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว เมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนบางครั้ง บางครั้งก็ไม่ตรง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1	ข้าพเจ้าทำความเคารพผู้ปกครองทั้งก่อนไปและกลับจากโรงเรียน					
2	ข้าพเจ้าไม่พอใจ เมื่อผู้ปกครองขอให้ข้าพเจ้าอ่านหนังสือทุกวัน					
3	เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียน ข้าพเจ้าปรึกษาผู้ปกครอง					
4	ผู้ปกครองคอยเตือนให้ข้าพเจ้าอ่านหนังสือ					
5	ผู้ปกครองให้ข้าพเจ้าเลือกเรียนวิชาที่ถนัด					
6	ผู้ปกครองไม่สนใจว่าข้าพเจ้าทำการบ้านหรือไม่ทำ					
7	เมื่อข้าพเจ้าสอบตก ผู้ปกครองลงโทษข้าพเจ้า					
8	เมื่อข้าพเจ้ากลับบ้านผิดเวลา ผู้ปกครองแสดงอาการหว่านไย					
9	เมื่อใกล้สอบ ผู้ปกครองให้กำลังใจแก่ข้าพเจ้าในการดูหนังสือ					
10	เมื่อข้าพเจ้าทำคะแนนได้ไม่ดี ผู้ปกครองให้กำลังใจแก่ข้าพเจ้า					
11	ผู้ปกครองแนะนำวิธีการอ่านหนังสือให้ข้าพเจ้า					
12	หลังเลิกเรียนข้าพเจ้ากลับบ้านผู้ปกครองถามเกี่ยวกับการเรียนของข้าพเจ้า					
13	ข้าพเจ้าไม่พอใจเมื่อผู้ปกครองตักเตือนเรื่องเรียน					
14	ข้าพเจ้าตั้งใจเล่าเรียนให้สำเร็จตามความคาดหวังของผู้ปกครอง					
15	ข้าพเจ้าทำตามคำสั่งสอนของผู้ปกครอง					
16	เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาการเรียนข้าพเจ้าไม่ชอบปรึกษาผู้ปกครอง					
17	ข้าพเจ้าไม่เคยทำให้ผู้ปกครองเสียใจในความประพฤติ					
18	ข้าพเจ้ารู้สึกมีกำลังใจในการเรียนเมื่อผู้ปกครองสอบถามเกี่ยวกับการเรียน					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ เมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนบางครั้ง บางครั้งก็ไม่ตรง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1	สถานที่เรียน ห้องเรียนมีกลิ่นเหม็นมาจากห้องน้ำ					
2	ห้องเรียนมีกลิ่นควันจากท่อไอเสีย					
3	มีเสียงดังรบกวนจากภายนอกเข้ามาในห้องเรียน					
4	ห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทดี					
5	ห้องน้ำมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน					
6	โรงเรียนมีที่พักผ่อนเพียงพอสำหรับนักเรียน					
7	บริเวณนอกห้องเรียนมีความสะอาด					
8	อาคารเรียนเก่าเกินไป					
9	ห้องเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย					
10	ห้องเรียนมีขนาดคับแคบ					
11	สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน ข้าพเจ้าไม่เคยได้รับความรู้ข่าวสารจากสื่ออื่นๆ เช่น หนังสือพิมพ์ หรือโทรทัศน์โรงเรียนเลย					
12	โรงเรียนมีอุปกรณ์การเรียนการสอนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน					
13	โรงเรียนมีอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย					
14	โรงเรียนมีอุปกรณ์การเรียนการสอนที่อยู่ในสภาพดี					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
15	โรงเรียนมีอุปกรณ์การเรียนการสอนที่จูงใจให้เกิดการเรียนรู้					
16	นักเรียนไม่ได้รับความสะดวกในการอุปกรณ์ที่จะใช้ในการเรียนการสอนต่างๆ					
17	ในการฝึกภาคปฏิบัติอุปกรณ์มีไม่เพียงพอ					
18	โรงเรียนไม่มีการจัดอำนวยความสะดวกสำหรับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีอื่นๆ					

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนบางครั้ง บางครั้งก็ไม่ตรง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1	การปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน ครูรับฟังเหตุผลของนักเรียน					
2	ครูสนใจนักเรียนทุกคนในห้อง					
3	ครูแสดงความรักต่อนักเรียนเท่าเทียมกัน					
4	เมื่อนักเรียนขอความร่วมมือในการจัดกิจกรรมพิเศษ ครูให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมแก่นักเรียนทันที					
5	ครูให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเมื่อนักเรียนขอคำปรึกษา เกี่ยวกับบทเรียนต่าง ๆ					
6	ครูสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เป็นกันเอง					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
7	ครูไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในระหว่างการเรียนรู้การสอน					
8	ครูมักใช้การลงโทษนักเรียนโดยไม่คำนึงถึงเหตุผล					
9	ครูมีอาการเฉยเมย เมื่อนักเรียนถามบทเรียน					
10	การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู ข้าพเจ้าเชื่อฟังคำสั่งสอนของครู					
11	เมื่อข้าพเจ้าไม่เข้าใจบทเรียนต่าง ๆ ข้าพเจ้ามักขอคำแนะนำจากครู					
12	ข้าพเจ้าส่งงานตามกำหนดเสมอ					
13	ข้าพเจ้ารู้สึกที่ครูไม่เป็นกันเองกับข้าพเจ้า					
14	เมื่อข้าพเจ้ามีข้อสงสัยข้าพเจ้าไม่กล้าถามครู					
15	ข้าพเจ้าท้อใจในการเรียน เพราะครูสนใจแต่นักเรียนที่เรียนเก่ง					
16	ข้าพเจ้าได้รับความอบอุ่นจากครูในโรงเรียน					
17	เมื่อพบครูข้าพเจ้าแสดงความเคารพต่อครูเสมอ					

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนบางครั้ง บางครั้งก็ไม่ตรง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1	เมื่อข้าพเจ้าไม่เข้าใจบทเรียนเพื่อนช่วยอธิบายให้ฟัง					
2	ข้าพเจ้าเข้ากับเพื่อนไม่ได้					
3	เพื่อนให้ข้าพเจ้ายืมหนังสือเรียน					
4	เมื่อข้าพเจ้าไม่เข้าใจบทเรียน เพื่อนช่วยอธิบาย					
5	ข้าพเจ้ามีเพื่อนสนิทที่สามารถปรึกษาเกี่ยวกับการเรียน					
6	ข้าพเจ้ามักมีเรื่องทะเลาะกับเพื่อน					
7	เพื่อนในห้องคอยเตือนให้ข้าพเจ้าดูหนังสือก่อนสอบ					
8	ข้าพเจ้าสามารถปรึกษาปัญหาส่วนตัวกับเพื่อนในห้อง					
9	ข้าพเจ้ากับเพื่อนทำกิจกรรมในชั้นเรียนด้วยความสามัคคี					
10	ข้าพเจ้ากับเพื่อนไม่เคยทะเลาะกัน					
11	เมื่อข้าพเจ้าทำการบ้านไม่ได้ เพื่อนช่วยอธิบายให้					
12	เพื่อนของข้าพเจ้าเห็นแก่ตัว ไม่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน					

ตอนที่ 8 แบบถามสอบวัดโมหจริตด้านการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนกันทรอมวิทยาเขต อำเภอบางบาล จังหวัดศรีสะเกษ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามถึงคุณลักษณะ และความรู้สึกนึกคิดทั่วไปเกี่ยวกับตัวนักเรียน ขอให้นักเรียนพิจารณาว่าคำถามตรงกับความเป็นจริงที่ท่านรู้สึกนึกคิด หรือที่กระทำอยู่แล้วโปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนเพียงข้อเดียว ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนบางครั้ง บางครั้งก็ไม่ตรง
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1	ข้าพเจ้ามักจำบทเรียนไม่ค่อยได้					
2	ข้าพเจ้าเป็นคนที่ไม่ชอบไตร่ตรองก่อนทำสิ่งใด					
3	ข้าพเจ้ามักง่วงนอนเสมอในเวลาเรียน					
4	ข้าพเจ้ามักไม่กล้าตัดสินใจ					
5	ข้าพเจ้าไม่ชอบรับฟังคำแนะนำจากคนอื่น					
6	ข้าพเจ้าไปที่ไหนก็ได้ถ้ามีคนชวน					
7	ข้าพเจ้ามีความเห็นคล้อยตามเพื่อนแทบทุกเรื่อง					
8	ข้าพเจ้ามักไม่มั่นใจในตัวเองหากมีเรื่องสำคัญที่ต้องตัดสินใจ					
9	ข้าพเจ้าคิดมากบางครั้งไม่รู้ว่าตัวเองคิดอะไรบ้าง					
10	ข้าพเจ้าคิดว่าการอ่านหนังสือพิมพ์สมัยนี้ทำให้เสียเวลา					
11	ข้าพเจ้าเรียนไม่ค่อยรู้เรื่องในหลายวิชา					
12	ในช่วงโม่งว่างข้าพเจ้ามักเผลอคุยเสียงดังเสมอ					
13	เวลาเรียนวิชายากๆ ข้าพเจ้ารู้สึกง่วงนอน					
14	ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อหน่ายการเรียนบ่อยๆ					
15	ข้าพเจ้าต้องสอบซ่อมหลายวิชา					
16	ข้าพเจ้าทำข้อสอบด้วยความลังเลใจเสมอ					
17	ข้าพเจ้ามักรู้สึกที่ตัวเองมักลืมอะไรสักอย่างอยู่เสมอ ก่อนออกจากบ้านมาเรียน					
18	ข้าพเจ้าไม่ค่อยเข้าห้องสมุด					
19	ข้าพเจ้าผัดกับตัวเองเสมอว่า เดี๋ยวค่อยทำการบ้าน					
20	ข้าพเจ้าส่งงานช้ากว่ากำหนดทุกครั้ง					
21	ข้าพเจ้ามักเขียนหนังสือผิดหรือตกหล่นเป็นประจำ					
22	ในช่วงโม่งบ่าย ข้าพเจ้ามักง่วงนอนทุกวัน					
23	ข้าพเจ้าทำงานส่งครูแบบไม่ประณีต					

ภาคผนวก ข
ค่าความเชื่อมั่นและค่า t

ตาราง 7 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของแบบสอบถามนิตยสารทางการเรียน

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t)
1	2.725
2	4.823
3	2.952
4	6.286
5	5.436
6	4.871
7	1.805
8	4.993
9	7.446
10	5.557
11	7.068
12	2.202
13	2.347
14	4.299
15	5.132
16	3.550
17	6.368
18	8.728
19	7.403
20	4.388

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .6711

ตาราง 8 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของแบบสอบถามบุคลิกภาพ

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t)
1	5.193
2	3.075
3	5.906
4	2.928
5	2.014
6	3.997
7	3.317
8	5.676
9	5.752
10	6.681
11	4.370
12	3.332
13	7.065
14	2.070
15	2.157
16	2.292
17	1.831
18	2.877
19	1.897
20	2.765
21	2.132
22	3.867
23	3.827
24	5.345

ตาราง 8 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t)
25	2.707
26	2.885
27	3.703
28	1.971
29	5.015
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .7789	

ตาราง 9 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t)
1	3.732
2	4.410
3	6.384
4	6.439
5	3.316
6	5.246
7	2.231
8	5.892
9	7.415
10	5.253
11	5.653
12	6.603
13	4.808
14	4.979
15	4.066
16	4.338

ตาราง 9 (ต่อ)

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t)
17	2.699
18	7.344
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .7857	

ตาราง 10 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของลักษณะทางกายภาพ

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t)
1	4.169
2	3.314
3	3.453
4	2.479
5	3.332
6	2.187
7	5.220
8	4.900
9	5.677
10	2.715
11	2.950
12	4.144
13	7.090
14	6.592
15	4.366
16	3.957
17	5.464
18	5.060

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .7487

ตาราง 11 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	5.867
2	9.898
3	6.967
4	6.717
5	7.654
6	6.827
7	6.865
8	11.478
9	6.262
10	6.194
11	2.865
12	3.477
13	3.610
14	1.857
15	5.606
16	7.256
17	4.290

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .7283

ตาราง 12 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t)แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	2.011
2	2.455
3	3.327
4	8.000
5	6.409
6	3.976
7	5.134
8	5.955
9	4.728
10	2.179
11	7.025
12	3.605

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .7283

ตาราง 13 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของแบบสอบถามวัดโมหจริตด้านการเรียน

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t)
1	3.387
2	7.346
3	6.378
4	2.989
5	3.666
6	6.055
7	4.181
8	3.609
9	1.930
10	3.489
11	3.186
12	6.077
13	4.901
14	7.275
15	4.363
16	9.830
17	6.144
18	5.337
19	5.557
20	5.394
21	4.441
22	7.338
23	6.440

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .8701

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	พระมหาสุพจน์ สมเพชร (วชิรสีโม)
วัน เดือน ปีเกิด	9 กันยายน พ.ศ. 2521
สถานที่เกิด	97 หมู่ 4 ตำบลกันทรอม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ คณะเนกขัมม์ แขวงปากคลอง เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร 10160 โทรศัพท์ 02-869-0809 มือถือ 04-026-6826
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	-
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	-
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2534	ประถมศึกษา จากโรงเรียนบ้านกันทรอม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ
พ.ศ. 2538	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ
พ.ศ. 2545	ปริญญาตรี พุทธศาสตรบัณฑิต วิชาเอกภาษาอังกฤษ จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2545	เปรียญธรรม 9 ประโยค จากสำนักเรียนวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2547	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร